

**T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**TASARIM BİTKİLERİNİN
ARZ VE TALEBİNİN BELİRLENMESİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA:
EDİRNE İLİ ÖRNEĞİNDE**

**NİLGÜN ERKMEN
YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI**

DANIŞMAN: Yrd. Doç. Dr. RÜYA YILMAZ

**TEKİRDAĞ
2007**

T.C
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TASARIM BİTKİLERİNİN ARZ VE TALEBİNİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA: EDİRNE İLİ ÖRNEĞİNDE

HAZIRLAYAN
NİLGÜN ERKMEN

YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. RÜYA YILMAZ

TEKİRDAĞ
2007

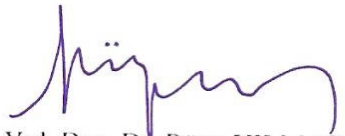
T.C
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TASARIM BİTKİLERİNİN ARZ VE TALEBİNİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA: EDİRNE İLİ ÖRNEĞİNDE

HAZIRLAYAN
NİLGÜN ERKMEN

YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

Bu tez 01.02.2007 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Rüya YILMAZ

(Danışman)

Prof. Dr. Aslı B. KORKUT

Prof. Dr. Servet VARIŞ

İÇİNDEKİLER	Sayfa No
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	III
TEŞEKKÜR.....	IV
ÇİZELGE DİZİNİ.....	V
ŞEKİL DİZİNİ.....	VII
EKLER	X
SİMGELER VE KISALTMALAR	XI
1. GİRİŞ	1
2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAKLAR ARAŞTIRMASI.....	5
2.1.Tasarım Bitkisi Kavramı, Sınıflandırılması ve Tasarım Bitkilerinin Özellikleri.....	5
2.1.1. Tanımlar.....	5
2.1.2. Tasarım bitkilerinin sınıflandırılması.....	6
2.1.3. Tasarım bitkilerinin görsel ve işlevsel etkileri	7
2.1.3.1. Görsel bitki özellikleri.....	8
2.1.3.2. İşlevsel bitki özellikleri.....	10
2.2. Fidan, Fidanlık Kavramı ve Sınıflandırılması.....	13
2.2.1. Tanımlar.....	13
2.2.2. Fidanların sınıflandırılması.....	14
2.2.2.1. Fidanların köklerinin örtülü olup olmamasına göre sınıflandırılması.....	14
2.2.2.2. Fidanların yaşa göre sınıflanması.....	16
2.2.2.3. Fidanların büyüklüklerine ve boylarına göre sınıflanması.....	17
2.2.3. Fidanlık kavramı ve sınıflandırılması.....	18
2.3. Araştırma Konusuyla İlgili Önceki Çalışmalar.....	20
3. EDİRNE İLİNİN DOĞAL YAPI VE KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ	30
3.1. Edirne İli Doğal Yapı Özellikleri	30
3.1.1. Coğrafi konum.....	30
3.1.2. Jeolojik yapısı.....	30
3.1.3. Topografya.....	30

3.1.4. Hidrolojik yapı.....	31
3.1.5. Toprak yapısı	33
3.1.6. İklim.....	35
3.1.7. Doğal bitki örtüsü.....	37
3.1.8. Yaban hayatı.....	38
3.1.9. Koruma Alanları.....	39
3.2. Edirne İlinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Özellikleri.....	39
3.2.1.Tarih	39
3.2.2.Nüfus yapısı	40
3.2.3.Eğitim.....	40
3.2.4. Ekonomik yapısı	41
3.2.5. Ulaşım.....	41
3.2.6. Kültür.....	42
4. MATERYAL VE METOT.....	43
4.1. Materyal	43
4.2. Metot.....	43
4.2.1. Örneklem büyüklüğünün saptanması.....	44
4.2.2.Sorgulama yönteminin seçilmesi.....	45
4.2.3. Anket formunun hazırlanması.....	45
4.2.4. Anketin uygulanması.....	46
4.2.5. Anket sonuçlarının yorumlanması.....	46
5.ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA.....	49
5.1. Edirne İlinde Bulunan Mevcut Fidanlıklar.....	49
5.1.1. Orman fidanlıkları.....	49
5.1.1.1. Keşan Orman Fidanlığı.....	50
5.1.2. Özel fidanlıklar.....	64
5.1.2.1. Meriç Süs Bitkileri Fidanlığı.....	64
5.1.2.2. Botanik Çiçekçilik.....	67
5.1.2.3. Doğan Çiçekçilik.....	70
5.1.2.4. Arı Çiçekçilik.....	72
5.1.3. Belediye fidanlıkları.....	75
5.1.3.1. Edirne Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü.....	75

5.2 Edirne Kent Halkının Tasarım Bitkilerine Olan Talebinin Anketlerle Belirlenmesi.....	81
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	111
KAYNAKLAR.....	115
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Tasarım Bitkilerinin Arz ve Talebinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Edirne İli
Örneğinde

Nilgün ERKMEN

Trakya Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Rüya YILMAZ

Son yıllarda insan-çevre ilişkilerini zayıflatan etmenlerin başında çarpık kentleşme, hızlı nüfus artışı, sanayileşme, tarım alanları başta olmak üzere meralar, parklar ve yeşil alanların azalmasına neden olmaktadır. Bunun sonucunda günümüz insanının yeşil alan ve tasarım bitkilerine özlemin de kayda değer bir artış görülmektedir.

Edirne İli'nin Avrupa'yı İstanbul ve Ortadoğu'ya bağlayan yol üzerinde olması, sanayileşme ve nüfusun artması ile birlikte ekonomik, sosyal ve kültürel yaşam standartlarının artması sonucu tasarım bitkilerine olan talebi, her geçen gün değişerek artmaktadır. Yapılan bu araştırma ile Edirne İli'nin tasarım bitkilerine olan arz ve talebinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada süs bitkileri özellikle dış mekan süs bitkileri tasarım bitkileri olarak adlandırılmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşları ile halka yönelik tasarım bitkileri arzı, il genelinde özel fidanlık ve orman fidanlığından sağlanmaktadır. Tasarım bitkilerine olan talebin belirlenmesi için standart anket formları hazırlanarak, 2006 yılının mayıs ve ağustos aylarında anket çalışması yapılmıştır.

Anket formları SPSS 13.0 (Statistical Program Of Scientific Search) istatistik programının yardımıyla değerlendirilerek, elde edilen sonuçlar yorumlanmış, sonuçlara ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

Araştırma sonucunda tasarım bitkilerine olan talebin artması yanında tasarım bitkilerinin estetik ve fonksiyonelliği de talep belirlemede önem kazanmış olduğu gözlenmektedir.

2007 125 sayfa

Anahtar kelimeler: Tasarım bitkileri, arz ve talep, Edirne

ABSTRACT

Master Thesis

A Study For The Determination of Supply And Demand of Project Plants İn Edirne Province As An Example

Nilgün ERKMEN

Trakya University
Graduate School Of Natural And Applied Sciences
Department Of Landscape Architecture

Supervisor : Yrd. Doç. Dr. Rya YILMAZ

In last years irregular urbanization , over population and industrialization caused decreasing parks, green area and agricultural area. For this reason , it seems an obvious demand about people's longing for green area and conceiving plants.

Also Edirne is on the way of Europe, İstanbul and Middle East, the increase of industrialization and over population, economical, social and culturel life's standarts caused demand of conceiving plants to increase day by day. İn this study it is aimed to determine production and demand of conceiving plants in Edirne. In this study decoration plants, especially outside decoration plants are named conceiving plants. Demand of Conceiving Plants by associations and establishments is generally obtained from the private nursery and forest nursery. Standart public survey forms are prepared to determine for demand of conceiving plants. And the study is made in May and August in 2006.

Public Survey Forms are evaluated according to SPSS (Statistical Program Of Scientific Search) program, the results are considered and about results some propositions are developed.

According to this study , beside the increase on demand project plants, their esthetic and functional characteristics are also important on the determination of the demand.

2007 125 page

Key Words: Design plants, presentation, demand, Edirne

TEŞEKKÜR

Tez konusunun belirlenmesinin yanı sıra çalışmamın her aşamasında yakın ilgi ve önerilerinin yanında mesleki birikimi ile beni geliştiren ve yönlendiren değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Rüya YILMAZ'a teŖekkr ederim. Ayrıca, araŖtırmam sırasında ilgi ve yardımlarını esirgemeyen, Peyzaj Mimarlığı Bölüm BaŖkanı Sayın Prof. Dr. Aslı B. KORKUT'a, anket oluŖturma ve değerlendirme aŖamasında yardımlarını gördüğüm Tarım Ekonomisi Bölümü AraŖtırma Görevlisi Sayın Harun HURMA'ya, İpsala Meslek Yüksekokulu ğretim Görevlisi Sayın Serdar CANBAZ'a, tez çalışmam süresince destek ve yardımlarını grmŖ olduğum İpsala Belediye BaŖkanı Sayın Emin BAŖARAN'a, tez çalışmamın her aşamasında maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme, bana gstermiŖ oldukları sonsuz özveri için teŖekkr ederim.

Nilgün ERKMEN

Ocak 2007- Tekirdağ

ÇİZELGE DİZİNİ	Sayfa No
Çizelge 2.1. Fidanlıkların Sınıflandırılması.....	19
Çizelge 3.1. Edirne İli İklim Verileri.....	36
Çizelge 3.2. Edirne İli Kişi Başına Düşen Milli Gelir (ABD Doları).....	41
Çizelge 5.1. Fidanlığın Üretim Kapasitesi.....	62
Çizelge 5.2. Yeni Çalışma Döneminde Üretilecek Fidanların Cins,Tür,Yaş ve Miktarları.....	62
Çizelge 5.3. Keşan Orman Fidanlığı Yeni Çalışma Döneminde Üretilecek Fidanların Cins, Tür, Yaş Ve Miktarları.....	63
Çizelge 5.4. Edirne Belediyesi Fidanlık Alanların Dağılımı.....	76
Çizelge 5.5. Edirne Belediyesi Park Alanların Dağılımı.....	77
Çizelge 5.6. Edirne Belediyesi Refüj ve Kavşakların Dağılımı.....	79
Çizelge 5.7. Edirne Belediyesi İlave Park Alanların Dağılımı.....	80
Çizelge 5.8. Ankete Katılan Bireylerin Demografik Yapısı ve Sosyo-Ekonomik Durumu.....	82
Çizelge 5.9. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı.....	97
Çizelge 5.10. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Medeni Durumlarına Göre Dağılımı.....	98
Çizelge 5.11. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Yaş Durumlarına Göre Dağılımı.....	99
Çizelge 5.12. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların İş Durumlarına Göre Dağılımı.....	100
Çizelge 5.13. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	101
Çizelge 5.14. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Gelir Durumlarına Göre Dağılımı.....	102

Çizelge 5.15. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Oturulan Konut Tipine Göre Dağılımı.....	103
Çizelge 5.16. Açıklanan Toplam Varyans.....	105
Çizelge 5.17. Dönüştürülmüş Faktör Matrisi (Varimax Rotasyonu).....	109
Çizelge 5.18. Ankete Katılan Bireylerin Tasarım Bitkileri Tercihlerinin Yüzde Dağılımı.....	110

ŞEKİL DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 2.1. Türk Standartlarında Yer Alan Topraksız, Topraklı ve Kaplı (Tüplü) Fidan Şekilleri	16
Şekil 3.1. Edirne İli Arazi Dağılımı.....	35
Şekil 3.2 Edirne İli Karayolları Dağılımı.....	41
Şekil 5.1. Keşan Orman Fidanlığındaki Aşılı Sarkık Dut Parseli.....	55
Şekil 5.2. Keşan Orman Fidanlığında T Göz Aşısının Uygulanması.....	56
Şekil 5.3. Keşan Orman Fidanlığı Satış Bölümünden Bir Görünüş.....	61
Şekil 5.4. Meriç Süs Bitkileri Fidanlığından Bir Görünüm.....	65
Şekil 5.5. Meriç Süs Bitkileri Fidanlığında Tüplü Bitki Parselleri.....	65
Şekil 5.6. Meriç Süs Bitkileri Fidanlığındaki Ladin Fidanları.....	66
Şekil 5.7. Meriç Süs Bitkileri Fidanlığı Satış Bölümünden Bir Görünüm.....	66
Şekil 5.8. Botanik Çiçekçilik Üretim Alanlarından Bir Görünüş.....	67
Şekil 5.9. Botanik Çiçekçilik Satış Bölümünden Bir Görünüm.....	68
Şekil 5.10. Botanik Çiçekçilik'teki İbrelili Fidanlardan Bir Görünüm.....	68
Şekil 5.11. Botanik Çiçekçilik Mevsimlik Çiçek Satış Alanından Bir Görünüm...	69
Şekil 5.12. Botanik Çiçekçilik'ten Bir Görünüm.....	69
Şekil 5.13. Doğan Çiçekçilik'ten Genel Bir Görünüm.....	71
Şekil 5.14. Doğan Çiçekçilik'ten Bir Görünüm.....	71
Şekil 5.15. Arı Çiçekçilik'ten Bir Görünüm.....	73
Şekil 5.16. Arı Çiçekçilik Gül Üretim Parselleri.....	73
Şekil 5.17. Arı Çiçekçilik Çelikle Üretim Alanı.....	74
Şekil 5.18. Arı Çiçekçilik Satış Alanından Bir Görünüm.....	74

Şekil 5.19. Ankete Katılan Bireylerin Cinsiyet Dağılımları.....	83
Şekil 5.20. Ankete Katılan Bireylerin Medeni Durumlarının Dağılımı.....	83
Şekil 5.21. Ankete Katılan Bireylerin Yaşlarının Dağılımı.....	84
Şekil 5.22. Ankete Katılan Bireylerin Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	84
Şekil 5.23. Ankete Katılan Bireylerin İş Durumlarının Dağılımı.....	85
Şekil 5.24. Ankete Katılan Bireylerin Aylık Gelir Durumlarının Dağılımı.....	85
Şekil 5.25. Ankete Katılan Bireylerin Oturdukları Yapı Şeklinin Dağılımı.....	86
Şekil 5.26. Ankete Katılan Bireylerin Haftalık Boş Zaman Sürelerinin Dağılımı...	86
Şekil 5.27. Ankete Katılan Bireylerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekillerinin Dağılımı.....	87
Şekil 5.28. Katılımcıların Hobi Bahçesi İsteklerinin Dağılımı.....	87
Şekil 5.29. “Parkların Tasarımında Kullanılan Bitkiler O Parkı Tercih Etmenize Sebebi Oluyor mu” Sorusuna Ankete Katılan Bireylerin Cevaplarının Dağılımı.....	88
Şekil 5.30. Edirne İlinde Faaliyet Gösteren Kamu ya da Özel Fidanlıkların Dağılımı.....	88
Şekil 5.31. Katılımcıların Tasarım Bitkilerini Temin Etme Yerlerinin Dağılımı	89
Şekil 5.32. Ankete Katılan Bireylerin Bitkileri Satın Alırken Tercih Ettikleri Tür Özelliklerine Göre Dağılımı.....	90
Şekil 5.33. Katılımcıların Tasarım Bitkilerini Satın Alırken Tercih Ettikleri Ambalaj Şekilleri.....	90
Şekil 5.34. Katılımcıların İbrelili Ağaç ve Ağaççıkları Satın Alma Şekilleri.....	91
Şekil 5.35. Katılımcıların Yaprak Döken Ağaç ve Ağaççıkları Satın Alma Şekilleri.....	91
Şekil 5.36. Katılımcıların Çalı Grubu Bitkileri Satın Alma Şekilleri.....	92
Şekil 5.37. Katılımcıların Sarılıcı Tırmanıcı Bitkileri Satın Alma Şekilleri.....	92
Şekil 5.38. Katılımcıların Tek Yıllık ve Çok Yıllık Bitkileri Satın Alma Şekilleri	93
Şekil 5.39. Katılımcıların Bahçelerinde Yetiştirmek İstedikleri Bitki Türleri.....	93

Şekil 5.40. Katılımcılarının Tasarım Bitkilerinin Hangi Görsel Özelliklerini Önemli Bulduklarının Dağılımı.....	94
Şekil 5.41. Tasarım Bitkilerinin Bahçeye Getireceği Fonksiyonların Dağılımı.....	95
Şekil 5.42. Katılımcıların Çevrelerindeki Tasarım Bitkilerinin Formuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	96

EKLER

EK- A. Edirne Kent Halkının Tasarım Bitkilerine Olan Talebinin Belirlenmesine Yönelik Anket Formu

SİMGELER VE KISALTMALAR

<u>Kısaltmalar</u>	<u>Açılımı</u>	<u>Açıklama</u>
AB	Avrupa Birliği	
SPSS	Statistical Program of Scientific Search	Bilimsel Araştırma İstatistik Programı
BTS	Barlett's Testi	
KMO	Kaiser-Meyer-Olkin Değeri	

1. GİRİŞ

Yaşadığımız çevre için yeşilin vazgeçilmez bir olgu olmasının yanında uygar insan için son derece gereksinim duyulan, yaşamın ayrılmaz bir parçası olduğu gerçektir. Kentleşme olgusu sonucu hızla çoğalan yapı alanları, ortam kirlenmesine kaynak olmaları yanında, kent iklimini de olumsuz yönde değişikliğe uğratmaktadır. Öte yandan kentlerde gürültü, doğal renklerden uzaklaşma, monotonluk ve estetikten yoksunluk, insan psikolojisi üzerinde olumsuz etkiler yapmaktadır. İnsan-doğa ilişkisi göz önüne alınmadan gerçekleştirilen kentleşme ile oluşan yapay ortamlarda, insanın doğasına uymayan koşulların giderek egemen olması kaçınılmazdır. Bu bakımdan yeşil alanların yaşam koşullarını iyileştirmedeki işlevlerinden yararlanmak geleceğimiz açısından büyük önem taşımaktadır.

Özellikle bitkilerin, kentsel ve kırsal peyzaj planlama çalışmalarında katkıları ve yararları çok yönlüdür. Sürekli yeşil özellikleri ile hava kirliliğini önleme, gürültüyü maskeleye, rüzgar, toz ve gaz etkilerini azaltma, kent formuna dinamik etki verme, ulaşım akslarını, iklim koşullarını iyileştirme ve estetik etkileri ile kent ve kırsal çevrede önemli katkıları vardır (Yılmaz, 1999).

Hızlı ve çarpık kentleşme tarım alanları başta olmak üzere meralar, parklar ve yeşil alanlar ve hatta ormanların azalması insan çevre ilişkilerini zayıflatmakta, bu da yeşil alan ve bitkilere duyulan özlemi artırmaktadır. Günümüz insanı bu özlemi ancak kendi yaşadığı ortam içinde yetiştirebildiği ağaç, ağaççık, çalı, çiçek gibi süs bitkileri ile gidermeye çalışmaktadır (Korkut ve İnan, 1995).

Edirne İlinin Avrupa'yı İstanbul ve Ortadoğu'ya bağlayan yol üzerinde olması, sanayileşme ve nüfusun artması ile birlikte ekonomik, sosyal ve kültürel yaşam standartlarının artması sonucu tasarım bitkilerine olan talebi, her geçen gün değişerek artmaktadır.

Son yıllarda Edirne İlinde kavşak meydan yaya bölgeleri, refüj düzenleme çalışmalarında görülen artışın yanı sıra çeşitli ölçeklerde park, çocuk bahçesi, spor

tesisleri, dinlenme tesisleri gibi rekreasyon amacına yönelik açık ve yeşil alan çalışmalarına önem verildiği gözlenmektedir. Bunun yanı sıra kamu ve özel kuruluşların çevre düzenleme ve peyzaj çalışmalarına yönelik talepleri artmıştır. Özellikle kentte yapılar çevreleriyle düşünölmeye ve ele alınmaya başlamıştır.

Ortaya konulan bu tablo, peyzaj planlama çalışmalarının etkinliği yanı sıra tasarım bitkileri fidan talebinin boyutlarını da sergilemektedir.

Peyzaj planlama çalışmalarının başarısında en önemli etken ise cins, tür, varyete ve kültür formu olarak estetik ve fonksiyonel amaçlarla önerilen fidanların istenilen özellikte dikime hazır olarak temin edilebilmesidir.

Projelerde önerilen bitkilerin yerine fidanlıklarda bulunabilecek bitkilerin kullanılması projelendirme çalışmalarını sınırlandırmaktadır. Böylece peyzaj planlama disiplin çalışmaları mevcut fidanlıkların arzı ile sınırlandırılmakta, bu sınırlandırma ise mesleki çalışmaların başarısını doğrudan etkilemektedir.

Tasarım bitkileri yetiştiriciliği uzmanlık ve alt yapı gerektiren bir konudur. Tasarım bitkileri, Peyzaj Mimarlığı düzenleme çalışmalarında kullanılan dış mekan bitkileri, iç mekan bitkileri, kesme çiçekler ve doğal çiçek soğanları olmak üzere dört grup altında toplanabilir (Korkut vd.,1995; Karagözel vd.,2001; Yazgan vd, 2005).

Avrupa Birliği'nde bu alt grupların yetiştiriciliğini ve ticaretini araştırdığımızda istatistiki olarak ayrıntılı verileri elde etmek mümkündür. Örneğin, 2002 yılında AB'de ihraç edilen bitki materyallerinin %82'sini iç ve dış mekan bitkileri oluşturmaktadır (Eurosat, 2002).

Avrupa Birliği'ne üye ölkeler, süs bitkileri yetiştiriciliğine ve ticaretine oldukça önem vermiştir. AB, bitki alımı için yıllık yaklaşık 7.3 milyar € harcamaktadır. İtalya, Hollanda, İspanya, İngiltere, Almanya ve Fransa süs bitkileri üretim alanı ve ticareti yönünden AB'de lider durumdadır. Fakat Türkiye'de, bu konuda büyük eksikliğin olduğu görölmektedir.

Türkiye sahip olduğu farklı ekolojik koşullar nedeniyle peyzaj çalışmalarında kullanılan bitki materyali yetiştiriciliği açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Ancak, bir takım sorunlar bu potansiyelden yeterince yararlanmamıza engel olmaktadır. Anaç materyal temini, tesis ve alt yapı yetersizliği, sermaye ve kredi yetersizliği, pazar koşulları, üretim planlaması, ıslah çalışmaları, ihracat, pazarlama, ulaşım, muhafaza başlıca sorunlardır. Ayrıca Türkiye'nin üretim alanları, üretim miktarları, dağılımı, ihracatı ve ithalatı gibi istatistikî bilgileri AB ve diğer dünya ülkeleri standardında değildir (Yazgan vd., 2005; Yılmaz ve vd., 2006).

Ülkemizde tasarım bitkileri üç önemli kaynaktan sağlanmaktadır. Bunlar; Orman fidanlıkları, Özel İdare ve Belediye fidanlıkları ile Özel fidanlıklarıdır (Uzun, 1992) Fidanlıkların yapısına bakıldığında gerek üretim ve gerekse alan yönünden ilk sırayı orman ağaçlandırmaları için kurulan orman fidanlıkların aldığı görülür. Bu fidanlıklar kısmen de olsa tasarım bitkileri taleplerini karşılama çabası göstermektedir.

Tasarım bitkileri üretiminde özel fidanlıkların üretim ve kalite çeşitliliği yönünden daha ileri noktada oldukları gözlenmektedir. Özellikle İstanbul ve civarında süs bitkileri fidancılığı gerek üretim fidanlığı, gerekse depo fidanlığı olarak hızlı bir gelişme göstermektedir.

Tasarım bitkileri üretiminin karlı bir tarımsal faaliyet olmasına karşın bir süre öncesine kadar konunun gerçek boyutlarının kavranamaması ve lüks tüketim gibi algılanması, ilgili üretim dalına olumlu yaklaşımları önemli ölçüde geciktirmiştir. Oysa süs bitkileri fidancılığında gizli kalmış gerçek talebin ortaya çıkarılması, bugünkü talebin karşılanabilmesi ve gerekli arzın konulabilmesi için çok yönlü çalışmalar yapılmalıdır.

Bugün için mevcut talep, arz açığının ithalat yoluyla kapatılması zorunluluğunu gerektirmekle birlikte, bu yol bir takım olumlu ve olumsuz etkileri de beraberinde taşımaktadır.

Gerekli süs bitkileri fidanlarının ithal yoluyla, yeni varyete ve kültür formlarının sağlanmasının yanı sıra, aranan standart ve kalitede materyal elde edilmesi mümkün olmaktadır. Günümüzde ithalat olanakları ülkemize sadece tasarım bitkileri fidanlarının

gelmesini sağlamakla kalmayıp, çeşitli araç, gereç, malzeme ve tekniğin de (bitki yetiştirme ortamları, kaplar, besin maddeleri, ambalaj v.b) girmesine neden olmakta ve bunların kullanımını yaygın biçimde özendirilmektedir. Ancak, sürekli olarak ithal yoluyla fidan temini fidancılık çalışmaları üzerinde olumsuz etkiler yapar, ülke fidancılığının gelişimini geciktirir.

Ülkemizin Avrupa' ya açılan kapısı durumundaki Edirne İli; iklim, topoğrafya ve jeolojik yapı farklılıkları nedeniyle, doğal bitki örtüsü açısından çok zengin bir potansiyele sahiptir. Bu çalışmada ilin bu özellikleri göz önüne alınarak, tasarım bitkilerine olan arz ve talebi belirlenmeye çalışılmıştır.

2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAKLAR ARAŞTIRMASI

2.1. Tasarım Bitkisi Kavramı, Sınıflandırılması ve Tasarım Bitkilerinin Özellikleri

2.1.1. Tanımlar

Doğanın ve yaşadığımız çevrenin vazgeçilmez elemanları olan bitkilerden bir bölümü için İngilizce’de *Ornamental Plants* Almanca’da *Zierpflanzen* sözcükleri karşılığında kullandığımız *Süs Bitkileri* terimi; iç ve dış mekanda kullandığımız otsu ve odunsu bitkilerin genel adıdır. Kesme çiçekler, iç mekan bitkileri, tek ve çok yıllık otsu bitkiler, çalılar, yapraklı ve ibrelili ağaçlardan oluşan ve bulunduğu mekanın ekolojik özelliklerine göre az çok değişiklik gösteren, bulunduğu çevreye renk ve canlılık katan süs bitkileri günümüzde yaşamın vazgeçilmez elemanlarıdır (Başal vd., 1991).

Doğadaki bütün bitkiler süs bitkisi olarak kullanılabilir. Süs bitkileri deyimi genel bir kavram olup, farklı araştırmacılar tarafından değişik şekillerde gruplandırılmışlardır. Korkut vd., (1995), Karagüzel vd., (2001), Yazgan vd., (2005)’e göre süs bitkileri dört ana grupta incelenmektedir..

1. Kesme çiçekler
2. İç mekan süs bitkileri
3. Dış mekan süs bitkileri
4. Doğal çiçek soğanları

Bu çalışmada tasarım bitkileri terimi; peyzaj çalışmalarında kullanılan dış mekan süs bitkilerini ifade etmektedir.

Dış mekan süs bitkileri; genellikle park ve bahçelerin düzenlenmesinde, karayolu ve metropollerin ağaçlandırılmalarında ve rekreasyon sahalarında kullanılan ağaç, ağaççık, çalı ve otsu bitkilerdir. Doğadaki bütün bitkiler dış mekan süs bitkisi olarak kullanılabilir (Yazgan vd, 2005).

2.1.2. Tasarım bitkilerinin sınıflandırılması

Tasarım bitkilerinin yaşam süreleri, büyüklükleri, formları, işlevleri ve bitkisel özelliklerine göre farklı araştırmacılar tarafından değişik şekillerde sınıflandırılmıştır.

Korkut (2002) tarafından, bitkilerin yaşam süreleri boyunca alacakları taç büyüklüğü dikkate alınarak yapılan sınıflamaya göre; tasarım bitkileri aşağıdaki gibi gruplandırılabilir.

- **Yer örtücü bitkiler:** 0-30 cm boylanan, toprak yüzeyine çok yakın gelişme gösteren bitkilerdir. En önemli özellikleri, çim bitkileri dışındakilerin asgari bakım şartlarına gereksinim göstermeleridir. Toprak kaymasını, erozyon ve su kaybını önleme gibi fonksiyonları vardır.
- **Çalılar :** Çalı, 30 cm.'den 2,5 m. hatta 5 m.'ye kadar boya ulaşabilen uzun ömürlü odunsu bitkilerdir. Çalıları ağaç ve ağaççıklardan ayıran en önemli özellik, boylarının çok kısa olmaları, gövdelerinin çok sayıda olup toprak seviyesinden bir arada çıkmasıdır. Çalılar genellikle 4 – 5 yılda olgun hale gelirler ve çok az bir bakımla yıllar boyu canlılıklarını sürdürebilirler.

- Bodur Çalılar : 30-100 cm. kadar boylanan, oturan bir insanın göz seviyesinden aşağıda olan bitkilerdir.

- Küçük Çalılar : 1-1,5 m. arasında değişen bir çalı grubudur. Görmeyi engelleme yönünden kendini yavaş yavaş belli eder.

- Orta Çalılar : 1,5-2 m. boylanır. Ayakta duran insanın göz seviyesinden yüksektir, gizlilik sağlarlar.

- Büyük Çalılar : 3-5 m. arasında boylanır. Bunlara ağaççık da denebilir.

- **Küçük ağaçlar :** Büyük çalılardan en büyük farkı tek bir gövdeye sahip olmalarıdır. 3 - 3,5 m. veya 7-8 m. boylanırlar. Çiçek ve yaprakları yönünden etkilidirler.

- **Büyük ağaçlar** : En büyük ölçeğe sahip materyal grubudur. 15 m. veya daha fazla boylanabilir, uzun ömürlüdür. Bir mekanın esas özelliğini ortaya koyan yapı elemanlarıdır.

Yazgan ve ark. (2005), büyüklükleri, formları, işlevleri ve bitkisel özelliklerine göre tasarım bitkilerini 5 grupta incelemiştir. Bu sınıflandırmaya göre tasarım bitkileri:

- Geniş yapraklı ağaç, ağaççık ve çalılar
- İbrelili ağaç, ve ağaççıklar (Koniferler)
- Yerörtücü, tek ve çok yıllık bitkiler
- Tırmanıcı ve sarılıcı bitkiler
- Mevsimlik çiçekler

şeklinde sınıflandırılmaktadır.

2.1.3. Tasarım bitkilerinin görsel ve işlevsel etkileri

Tasarım bitkilerin kent ekolojisine görsel ve işlevsel etkileri vardır. Kentlerin taşlaşmış ve betonlaşmış yapı kitleleri arasında ortaya çıkan açık ve yeşil alanlar ve onların baskın elemanı olan ağaçlar; görsel ve işlevsel etkileri ile insan ve çevre sistemi arasında süregelen karşılıklı etkileşimin dengede kalmasına yardımcı olmaktadır (Booth, 1990; Çelem ve Şahin, 1997; Korkut, 2002; Yıldırım, 2002).

Bitkiler estetik olarak kullanıldıkları mekanlara güzellik katmalarının yanı sıra çevre kalitesini de iyileştirir. Kentlerde yol ağaçları başta olmak üzere bitkisel materyalinin çok yönlü karakteristikleri kentsel yaşama ortamlarının vazgeçilmez tasarım öğeleridir (Yıldırım, 2002).

Tasarım bitkilerinin bu özelliklerini; görsel bitki karakteristikleri ve işlevsel bitki karakteristikleri olarak iki başlık altında toplayabiliriz.

2.1.3.1. Görsel bitki özellikleri

Çizgi: Bir tasarımcının bir eseri yaratmak ya da yaratılan eseri kontrol etmek için kullandığı bir araçtır. Tasarımda kullanılan çizgiler, gözleyicinin dikkatini belli bir noktaya toplayabilir ya da ilgisini özel bir alana çekebilir.

Form: Bitkilerin dış görünümü olarak tanımlanan form birçok şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Gültekin (1990)'e göre bitkiler soliter olarak ele alındığında formları küre, elipsoid, yumurta, konik, ters konik, sütun ve informal olarak sıralanmaktadır.

Booth (1990)'a göre bitkiler formlarına göre altı grupta ele alınabilir.

- Silindirik Form
- Sütunumsu Form
- Yayılıcı- Dağınık Form
- Yuvarlak- Küremsi form
- Piramidal Form
- Sarkık Form

Bitkilerin formu, kalıtsal etkilerin ve ekolojik koşulların etkisiyle ortaya çıkar. Bitki türleri farklı ekolojilerde farklı biçimler ortaya koyabilirler (Korkut, 2002).

Bitkilerin horizontal ve vertikal yönde gelişme biçimleri onların formunu ortaya koymaktadır.

Horizontal etkileri ile güzergah belirlerken vertikal etkileri ile de mekanın çatısını oluştururlar. Bu şekilde insan ölçeğine inme olanağı sağlarlar (Yılmaz, 2006).

Bitki formlarının insan üzerindeki görsel etkileri diğer sanat dallarındaki form etkileri ile aynı olmaktadır. Sütun formu bitkiler dinamizmi tanımlarken, yatay dallanma yapan ya da sarkık dallanan bitkiler dinlendirici ve rahatlatıcı bir etki yapmaktadır (Eroğlu vd, 2005).

Renk: Bitkilerde renk etkisi, bitkilerin gövde, dal, yaprak, çiçek ve meyve renkleriyle belirlenmektedir. Renk etkisi, yapraklanma, çiçeklenme, meyve oluşturma, yaprak dökme zamanı olmak üzere çeşitlilik göstermektedir (Eroğlu vd, 2005).

Turuncu, sarı, kırmızı renkler insanlar üzerinde yaklaşıtııcı etki yapan sıcak renklerdir. İnsan üzerinde uzaklaşıtııcı etki yapan renkler soğuk renklerdir. Bunlar yeşil, mavi ve mor renklerdir (Gültekin, 1990).

Bitkilerin mevsimlere göre değışen renkte yaprak, çiçek ve gövde renkleri mekanda farklı etkiler sağırlar ve kentlerin monoton görünümünü hareketlendirir (Yılmaz, 2006).

Doku: Gerek dokunma, gerekse görme duyumuzu etkileyen bir özelliktir. Yaprak ve dallanma özelliklerinin tümü, yani yaprak ölçüleri, biçimi, rengi, alt-üst yüzeylerinin dokuları ile dallanma biçimlerinin tümü bitkilerin bütün halindeki doku özelliklerini ortaya koymaktadır (Korkut, 2002).

Bitkilerde doku; dal, yaprak gibi organlarının sık, parlak ve mat olması gibi özelliklerle anlaşılmalıdır (Gültekin, 1990).

Bitkilerde dokular, kaba, orta ve ince dokulu olarak gruplandırılabilir.

Kaba Doku; Geniş yapraklı, kalın ve yoğun dallı bitkiler kaba dokuludur. Bu gruba giren bitkilere örnek olarak *Platanus occidentalis*, *Aesculus hippocastanum*, *Pinus nigra* verilebilir (Booth, 1990).

Orta Doku; orta boylu yaprak ve dallar veya büyüme alışkanlığı daha seyrek olması ile meydana gelir. Kaba dokulu bitkiye kıyasla orta dokulu bir bitki daha az transparan ve silüeti daha güçlüdür.

İnce Doku; bir çok küçük ve ince yapraklar, ince dal ve sürgünler veya yoğun büyüme alışkanlığı ile meydana gelir. *Acer palmatum* ince dokulu bitkilere örnek gösterilebilir.

Tekrar: Tasarımdaki elemanların birbirine yakın aralıklarla kullanılmasına tekrar denir. Renkler, şekiller, dokular, ölçüler, kontrastlar çok sayıda tekrarlanabilir (Gültekin, 1990).

Değişkenlik: Değişkenlik tasarımda en kritik anahtarlardan bir tanesidir. Değişkenlik dozu tutulan bir yerde monotonluk, dozu yüksek tutulan bir yerde ise kargaşa ortaya çıkar. Değişkenliğin bir mekan düzenlemede mimari elemanlar üzerinde yapılan uygulaması yanında, bitkiler üzerinde yapılacak uygulamalarda da değeri vardır (Gültekin, 1990).

Denge: Tasarımda bir merkezi aksın kullanılması çok kere uygulanan bir yöntemdir. Bu aksın her iki yönünde oluşturulacak ölçü, kitle, şekil, renk, doku vb. değerler dengenin oluşmasını sağlarlar. Merkezi bir aksın iki yanında eşit olarak yayılmasıyla denge oluşturulur (Booth, 1990).

Oran: Peyzaj planlamada tertibi oluşturan kısımlar arasında bulunması gerekli uygun ilişki ve orana proporsiyon denir. Örneğin; park ve bahçelerde kullanılan canlı yapı elemanları; ağaç, ağaçcık, çalı, çim alanlar ve çiçek parterleridir. Bunların belirli bir oran dahilinde kullanılmaları gerekir (Korkut, 2002).

Vurgu: Peyzaj planlamasında her kompozisyonun bir veya birkaç ana görüş noktasının bulunması, bu noktalara vurgu ile dikkat ve ilginin çekilmesi gerekmektedir. Bir kompozisyonda vurgu genellikle şekil, hacim, çizgi ve renk bakımından keskin zıtlıklar meydana getirerek sağlanmaktadır (Korkut, 2002).

2.1.3.2. İşlevsel bitki özellikleri

Fonksiyonel açıdan ağaçlar perde, gölge, toprak koruma, rüzgar kırma, gürültü, toz ve gaz etkilerini azaltma, orman veya koru gereksinimini ve orman ürünler ihtiyacını karşılama, av ve rekreasyon olanaklarını sağlama gibi pek çok fonksiyonu da yüklenmektedir (Ürgeç,1992).

Kentler çevrelerindeki kırsal alanlara göre farklı bir iklime sahiptir. Genel olarak kent iklimi niteliklerine bakıldığında rüzgar hızının büyük ölçüde düştüğü, rüzgar yönünün değişime uğradığı, sıcaklığın daha yüksek ve nemin daha az olduğu, ışımanın engellendiği, yağışın daha fazla, bulutlanmanın yüksek oranda olduğu, radyasyonun düştüğü ve kent atmosferinin daha çok kirli unsurlar taşıdığı görülür (Aslanboğa, 1980).

Kent içindeki yüksek binalar kenti yazın daha serin, kışın ise daha sıcak yapar ve rüzgara karşı koruma oluşturur. Kentler, kırsal alanlardan daha sıcak olduğu için kent içinde yetiştirilen bitkilerin vejetasyon periyotları daha uzundur, gece don zararları daha azdır. Ayrıca yeşil alanlar hava kirleticilerini filtre ederken ısının merkeze doğru sürekli yükselmesini önler. Yeşil alanların serinletici etkisi kentlerde sıcaklık farklılığından dolayı oluşan serin ve temiz küçük hava akımlarına neden olur (Çelem, 1997).

Ağaçların kentlerdeki sıcaklık ekstremelerini azaltıcı etkileri vardır. Ağaçlar yazın güneş ışınlarını büyük ölçüde absorbe ederek ya da yansıtarak yeryüzüne doğrudan ışımayı engeller, ışınların bir kısmını da fotosentezde kullanarak sıcaklık düşmesine neden olur. Olgun yaştaki bir ağacın bir ev üzerindeki gölge etkisiyle 4200 kişilik 15 klima aracına eşdeğer bir serinlik yaratabildiği belirtilmektedir (Dirik, 1997).

Konut önlerinde herdem yeşil ağaçlardan oluşan yeşil bir perde, konut ile arasında oluşan hava boşluğu nedeniyle konutun kışın fazla soğumasını, yazın da fazla ısının aşırı etkilerini önleyen bir yalıtım şeridi oluşturur (Ürgenç, 1998).

Kentlerde hava kirliliği günümüzde insan sağlığını tehlikeye atan önemli unsurlardan birisidir. Belirli nitelikteki yeşil alanlar, hava kirliliği azaltma uygulamalarında başarılı sonuçlar vermektedir. Bitkilerin hava kirliliği üzerindeki etkileri, O₂ üretip CO₂ harcamaları, tozları absorbe etmeleri ve gaz halindeki zararlı maddeleri tutmalarıdır. Kentlerde mevcut hava kirliliği % 100 olarak kabul edildiğinde bu değer parklarda %14,4'e, ağaçlandırılmış kent içi yollarda ise %31'e (ağaçsız yolların %100 kabul edilmesine karşı) düşer. Böylece ağaçların havayı filtre etme oranı parklarda %85 üzerinde olurken yol üzerinde %70'dir. Hatta ağaçlar yapraksız durumda iken bile havayı filtre etkileri %60'dır. Yeşil alanların, hava kirliliğini azaltma yönünde en büyük önemi, havadaki partikül maddeleri absorbe etmeleridir (Çelem, 1997).

Kent içinde yoğun yapılaşma arasında sıkışan veya belirli oranlarda bulunan kent açık alanlarındaki yeşilin kent iklimi içinde yağışlara belli bir oranda katkıda bulunduğu söylenebilir. Bitkilerin buharlaşma yoluyla atmosferdeki nem oranını etkiledikleri ve yağış döngüsü içinde önemli bir yerinin olduğu kesindir. Bir kentin, bulunduğu bölge içinde kırsal kesimden farklı bir yağış rejimine sahip olmasının nedenlerinden biri de budur. Çünkü buharlaşma oranı, kent iklimi içinde farklı kent dokusu yüzünden kırsal kesime göre değişiklik göstermektedir (Öztürk ve Seçmen, 1996).

Dekoratif ve estetik görünüşleri ile bitkiler insanlar üzerinde dinlendirici bir etkiye sahiptir. Kentlerde yüksek yapı kitleleri arasında kaybolan insan, ağaçlık bir mekanda kendi ölçüsüne kavuşur, kendini çok daha güvenli ve mutlu hisseder. Ağaçlar doğanın bir parçası olan, ancak kent ortamında doğaya yabancılaşmış olan insana doğayı tanıma, yakınlaşma ve mevsimsel değişimleri gözleyerek doğayla bütünleşme olanağı verir (Dokumacı ve Korkut, 1999).

2.2. Fidan, Fidanlık Kavramı ve Sınıflandırılması

2.2.1. Tanımlar

Fidan; vegetatif veya genaratif yollarla yetişmiş veya yetiştirilmiş, kök boğazı standartlarında gösterilen yerdeki çapı 0,3-10 cm olan, çoğunlukla 1-8 yaşlarında, kök ve gövdesi bulunan ve yeni bir bitki materyali oluşturacak nitelikteki genç ağaç ve ağaççıktır (Anonim 1988, Ürgenç 1992, Gültekin 1988).

Ülkemizde genel amaçlı kullanımlar, ağaçlandırma ve fidanlıklar için “Yapraklı Orman Ağaçları Fidan Standartları”, “İğneyapraklı Ağaç Fidan Standartları”, “Kavak Fidanları Standartları” ve “Şehir içi Yol ve Meydan Ağaçlandırma Kuralları” adlı fidan standartları bulunmaktadır.

TSE standartlarına göre fidanlarda aranan genel özellikler ise;

- Kökü ve gövdesi ezilme, kırılma vb. şeklinde bir zarara uğramamış,
- Kendine has renk, koku ve biçiminde,
- Renk ve biçim değişikliğine uğramamış,
- Suyunu ve tazeliğini kaybetmemiş,
- Hastaliksız ve böcek zararına uğramamış,
- Kök sistemi; yan, saçak, ve kılcak kökleri orantılı, zengin, dolgun ve yaklaşık olarak simetrik yapıda,
- Gövdesi düzgün ve çatalsız, en kesiti yaklaşık daire biçiminde,
- Tepe sürgünü ve tomurcuğu olgunlaşmış,
- Yan sürgünleri tabii oluşumunda ve canlı,
- Kabuğu buruşmamış olmalıdır (Anonim, 1988) .

2.2.2. Fidanların sınıflandırılması

Ülkemizdeki fidanlıklarda ve piyasada fidanlar yaşlarına ve boylarına ve köklerinin örtülü olup olmamasına göre kategorilere ayrılarak satılmaktadır (Ürgeç, 1998).

2.2.2.1. Fidanların köklerinin örtülü olup olmamasına göre sınıflandırılması

Köklerinin örtülü olup olmamasına göre fidanlar;

-Çıplak köklü fidanlar

-Topraklı fidanlar

-Kaplı fidanlar

şeklinde sınıflandırılmaktadır.

Türk Standartları Enstitüsü (TSE), “Yapraklı Orman Ağaçları Standardı”nda yapraklı ağaç fidanları çıplak köklü ve kaplı olmak üzere iki grupta standardize edilmektedir. Çıplak köklüler ise şaşırılmış ve şaşırılmamış diye iki alt grupta toplanmaktadır.

Çıplak köklü fidanlar; kökleri toprak içinde olmayan, yani kökleri toprakla örtülü olmayan fidanlardır. Daha ucuza satın alınabilir. Ancak dikim başarıları daha düşüktür. Dikilen yerin koşulları iyi olursa başarı şansları yüksektir ve büyük ekonomi sağlar.

Çıplak köklü fidanlar ;

-Normal yani işlem görmemiş çıplak köklü fidanlar

-Kök kesimi görmüş fidanlar

-Repikaj görmüş fidanlar

olmak üzere üç kategoriye ayrılır.

Çıplak köklü fidanlar içinde en tercih edilen tip repikaj görmüş olanlarıdır.

Repikaj görmüş fidanlar, türüne ve kullanma amacına göre, arzulanan çap, boy, ağırlık gibi kalite kriterlerine ulaşmalarını sağlamak için, ekim ve dikim yastıklarından sökölüp, tekniğine uygun olarak ayrı bir yere daha geniş aralık ve mesafelerle tekrar dikilerek orada bir süre köklerini geliştirmesi sağlanmış olan fidandır (Ürgenç, 1998).

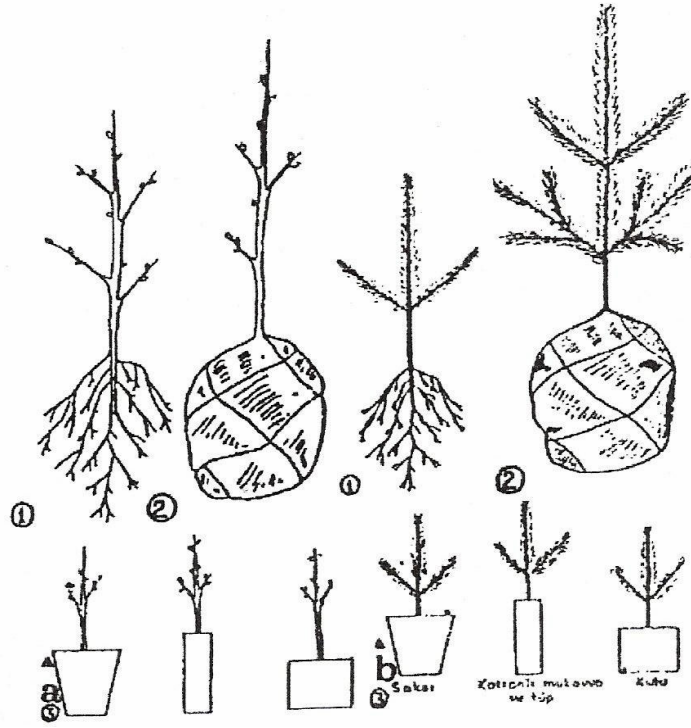
Şaşırtma esnasında, ekim yastığından çıkarılan fidan veya fidecikler bir seleksiyona tabi tutularak gayet cılız ve zayıf olanlar atılır. Fidanların hangi yaşta şaşırtılacağı, ağaç türüne göre değişen gelişme durumuna ve bundan başka fidanın hangi amaçla ve nerede kullanılacağına göre değişir (Orçun, 1980).

Kök kesimi, fidanın köklerinin derinliğine ve yanlara doğru gerektiğinden çok uzamasını durdurmak ve yeterli miktarda yan köke sahip olmasını sağlamak amacıyla, belirli derinlikte ve zamanlarda tekniğine uygun olarak yapılır (Yılmaz, 2000).

Topraklı fidanlar; Kökleri toprağıyla çıkarılarak saza, çuvala, naylona v.b. materyale sarılarak satışa arz edilen fidanlardır. Kök besleyici ortamıyla sahaya dikilmekte, kök sökümü, nakil ve dikim esnasında pek az zedelenmekte ve tabii muhafaza etmekte dikimde kök kıvrılmaları ve bükülmeleri olmamaktadır. Bu fidanlar çıplak köklü fidanlardan daha pahalı olmakla birlikte peyzaj uygulamalarında başarı şansı büyük ve gelişme hızları çok yüksektir (Yılmaz vd, 2006).

Kaplı fidan; Kapta repikaj görmüş veya hem ekim ve hem de repikajları kapta yapılarak, kapta dikime hazır hale getirilen fidanlara denir. Kaplarıyla dikildikleri için kökler güneş ve rüzgar gibi dış etkilere maruz kalmaz, bunlar çıplak köklü, hatta topraklı fidanlar gibi sökölürken kökleri koparılp zedelenmemiştir. Bu yüzden başarı şansları daha yüksektir (Ürgenç, 1998).

Polietilen torbalar, polietilen tüpler, katranlı mukavva tüplerin yanı sıra, konserve, yağ vs. tenekelerine dikimler yapılmaktadır (Yılmaz vd, 2006).

Şekil 2.1. Türk Standartlarında Yer Alan Topraksız, Topraklı ve Kaplı (Tüplü) Fidan Şekilleri

1. Topraksız fidan 2. Topraklı fidan 3. Kaplı (tüplü) fidan 3 a. Yapraklı ağaç türlerinde 3 b. İğne yapraklı ağaç türlerinde (Ürgeç, 1998)'den.

2.2.2.2. Fidanların yaşa göre sınıflandırılması

Kamu fidanlıklarında fidanlar ekseriyetle yaşlarına göre satılırlar. Fidan yaşı fidanın fidanlıkta ekiminden itibaren geçirdiği vejetasyon periyodu sayısına göre hesap edilir. Bu her zaman bir takvim yılı olmaz. Örneğin mayıs ayında ekilen tohum kasım ayında bir yaşında bir fidandır (Ürgeç, 1998).

Tohumdan yetiştirilmiş fidanların yaşı ekim yastıklarında geçirdiği vejetasyon periyodu adetine göre (1+0), (2+0), (3+0)... diye gösterilir. Bu durumda (3+0) fidan

demek 3 yıl ekim yastığında kalmış ve repikaja tabi tutulmamış fidan demektir (Ürgenç, 1998).

Eğer bu fidan çelikten yetiştirilmiş ise (0+1), (0+2), (0+3)... diye gösterilir.

Repikaj görmüş yani şaşırtma işlemine tabi tutulmuş fidanların yaşları ise, fidanın şaşırtılmamış haldeki ekim yastındaki yaşı ile şaşırtma işlemi yapıldığı yerde şaşırtma tarihinden sonra geçirdiği yılların toplamıdır. Örneğin iki yıl ekim yastığında ve bir yılda repikaj yastığında kalmış bir fidanın yaşı (2+1) olarak gösterilir bu da fidanın üç yaşında olduğunu gösterir (Ürgenç, 1998).

Bir fidan birden fazla repikaj görmüş ise bu ayrı ayrı gösterilir. Örneğin 2 yıl ekim yastığında 3 yıl 1. repikajda ve 2 yılda 2. repikajda kalmış bir fidan 2+3+2 olarak gösterilir ve fidan 7 yaşında demektir (Ürgenç, 1998).

2.2.2.3. Fidanların büyüklüklerine ve boylarına göre sınıflanması

Ekseri ticari ve özel fidanlıklarda fidanlar büyüklüklerine, iriliklerine göre satılırlar. Fidanlar büyüklüklerine göre fide veya fidecik, küçük fidan, büyük fidan diye kategorilere ayrılır (Ürgenç, 1998).

Birkaç aylık fidanlara fide veya fidecik denir.

Kök sistemleri küçük fakat katlı bir kuruluş gösteren ve türlere göre yaşları (1+0), (2+0), (3+0), (1+1) bazen de (1+2) yaşlarındaki ağaç fidanlarına 'küçük fidan' denir. Ancak bu durum çalılarda değişir (Ürgenç, 1998).

Kök sistemleri kuvvetli, ekseri 3 veya daha yaşlı fidanlar 'büyük fidan' olarak kabul edilir. Büyük fidanlarda kendi aralarında kategorilere ayrılır (Yarım boylu 31-50 cm, Boylu 51-100 cm, Uzun boylu 101-150 cm ve çok boylu gibi) (Ürgenç, 1998). Ancak fidanların boy bir fidan için tek başına yeterli bir nitelik sayılmaz. Aşırı derecede boylanmış fakat kök / gövde oranı dengesiz bir boylu fidan bir çok durumda başarı olanağı çok zayıf bir birey oluşturur (Ürgenç, 1998).

2.2.3. Fidanlık kavramı ve sınıflandırılması

Fidan üretimi ya da fidancılık; yaşlı dünyamızı yeşertecek genç bireylerin yetiştirilip, geliştirilmesini amaçlayan tarımsal bir uğraş biçimi, tarıma dayalı bir endüstri dalı olmanın ötesinde eğitsel bir faaliyet, kültür ve sanat olayıdır. Fidanlıklar ise, dış koşullara dayanıklı ağaç, çalı ve yer örtücü ya da sarılcı karakterde gelişen odunsu bitkiler ile tek ve çok yıllık otsu bitkilerin üretilip, satışa sunulduğu tarımsal işletmeler ve eğitim tesisleridir (Başal,1991).

Organize olmamış bir üretim ya da sanayi kolunun başarıya ulaşması ve devamlılığın sağlanması mümkün değildir. Bu nedenle fidan üretimi konusunda çalışan işletmeleri; mülkiyet durumu, üretim sistemleri, fonksiyonları ve üretimlerine göre ayırarak incelemekte konuya bakış açısının genişletilmesi bakımından yarar bulunmaktadır. Bu ayırmadan amaç; mevcut fidanlıkların tipini belirlemekten öte, ülkemizde fidancılığın gelişimi, yeni kurulacak fidanlık ve yönetim birimlerinin şemadaki konulardan hangilerine talip olacağı ya da hangilerinin görev olarak belirlenecek kuruluşlara verileceğine ilişkin seçeneklerin belirlenmesinde yardımcı olmasıdır. Çizelge 2.1.'de fidanlıkların sınıflandırılması görülmektedir.

Çizelge 2.1. Fidanlıkların Sınıflandırılması (Başal, 1991).

MÜLKİYET DURUMLARINA GÖRE	FONKSİYONLARINA GÖRE	ÜRETİM SİSTEMİNE GÖRE	ÜRÜN ÇEŞİTLİLİĞİNE GÖRE
1. Özel sektör	1. Üretim amacına	1. Genç bitki üreticileri	1. Genel ve bölümlere ayrılmış katalog üretimi yapan işl.
-Mal sahipliği -Ortaklıklar -Şirketler -Üretici koop. ve birlikleri	-Perakende satış -Toptan satış -Eğitim ve araştırma	-İnvitro kültür -Köklü çelik -Çöğür -Aşılı bitki	2. Özelleşmiş ve ihtisasa dayalı katalog üretimi yapan işletmeler
2. Yerel yönetimler	2. Mektupla sipariş kabul eden fidanlıklar	2. Kap içinde üretim	-meyve-bağ fid. -orman ve habitat -koruma amaçlı fid.
-Belediyeler -Özel idare	3. Depo fidanlıklar	3. Tarla kültürü	-Üretim ve kolon materyali fid -Süs bitkileri.
3. Devlet sektörü	4. Peyzaj uyg. Fid.	-Çıplak köklü	3. Üretim girdileri ve yan sanayi
-Tarım-Orman Bakanlığı -DSİ -TCK -DDY	5. Toptan fidan dağıtıcıları 6. Özel bitki yet. ve dağıtıcılığı	-Topraklı -Büyük ağaç ve yet. ve nakli	-Sera ve donatılar -Üretim ortamları -Bitki koruma -Kap, kasa, torba -Bitki besleme
4. Araştırma ve Eğitim kuruluşları	7. Karantina fidanlığı		
-Arboretumlar -Botanik bahçeleri -Araştırma enst. -Üniversiteler	8. Araştırma fidanlığı 9. Garden-center		

2.3. Araştırma Konusuyla İlgili Önceki Çalışmalar

Ülkemizde değişik iller ve bölgeler için kullanılan bitki materyalinin saptanması ve peyzaj planlamasında değerlendirilmesi konusunda planlama ve tasarım çalışmalarında en önemli plan elemanlarından biri olan bitkiler ile ilgili farklı araştırmalar yapılmıştır.

Öztan (1966), Marmara Bölgesi doğal bitki örtüsündeki ağaç ve çalışların saptanması ve peyzaj planlamalarında değerlendirilmesi konusunda araştırma yapmıştır.

Orçun (1975), ibreli ağaç ve çalışların özelliklerini, orijinlerini ve peyzaj mimarlığı çalışmalarında kullanım ilkelerini belirlemiştir.

Koç (1977-a), Orta Anadolu Bölgesi'nde yaptığı araştırmada, peyzaj düzenleme çalışmalarında kullanılmaya uygun, kurağa dayanıklı yer örtücü, çalı ve çok yıllık otsu bitki türlerini saptamış ve bu bitkilerin özelliklerini, yetiştirme isteklerini ve kent yeşil alanlarında kullanım olanaklarını belirlemiştir.

Koç (1977-b), "Marmara Bölgesi'ndeki Bahçe ve Peyzaj Planlama Çalışmalarında Yarı Gölge Ortamların Plantasyonu Yönünden Önemli Bir Doğal Bitki Örtüsü Örneği "Hypericum calycinum L." üzerine bir araştırma yapmıştır.

Bayraktar (1980), İzmir ve çevresinin doğal bitki örtüsü içinde yer alan ve peyzaj planlama açısından önem taşıyan 56 bitki türü saptamıştır. Bu bitkilerin peyzaj düzenleme çalışmalarında değerlendirilmesi olanakları da sunulmaktadır.

Mengüç (1982), "Marmara Bölgesi'ndeki Doğal Olarak Yetişen Bazı Otsu Bitkilerin Peyzaj Mimarlığında Kullanımı Üzerine Araştırmalar" konulu çalışmasında, doğal bitki örtüsünden seçilen bazı otsu bitkilerin Marmara Bölgesi'nde doğal olarak yetiştiği alanları ve dağılımını saptamıştır.

Akıncı (1986), İç Anadolu Bölgesi'ndeki bazı kentlerin yeşil alanlarında kullanılan ve kullanılabilir olan bitki materyallerini saptamıştır. Bölgede yerli ve

yabancı bitkilerle adaptasyon denemeleri yapmış ve ayrıca bu bitkilerin üretim olanaklarını araştırmıştır.

Koç vd. (1987), İç Anadolu Bölgesi doğal bitki örtüsünün kayalık-taşlık ortamlarında yetişen bitki örneklerinin peyzaj mimarlığında kullanılma olanaklarının belirlenmesine yönelik bir araştırma yapmışlardır. Araştırmada bölgenin step koşullarında yetişen 31 bitkinin adaptasyon çalışmaları yapılmış ve peyzaj düzenlemelerinde kullanılmaya uygun olanları belirlenmiştir.

Korkut (1987), “Trakya Bölgesi Doğal Bitki Örtüsünde Peyzaj Planlama Çalışmaları Yönünden Değerlendirebilecek Bazı Bitkisel Materyalin Saptanması” isimli araştırmada; Peyzaj çalışmalarında doğal bitki örtüsünden seçilen materyallerin kullanımının daha başarılı sonuçlar vermesinden dolayı bölgenin bitki örtüsünün yararlanılması gereği ortaya konulmuştur. Bölgede özellikle kuraklık, erozyon ve tuzlu rüzgarların sorun olduğu ortamlarda kullanılabilir bitkilerin seçiminin, özellikle doğal bitki örtüsündeki uygun cins ve türlerin saptanmasının, fonksiyonel olduğu kadar ekonomik yönden de büyük önem taşıdığı belirtilmiştir. Bu amaçla çok sayıda bitki materyali belirlenerek peyzaj planlama çalışmalarında kullanılabilir şekilde sınıflanmıştır.

Önder (1990), “Konya Kenti Yerleşim Merkezinde Odunsu Bitkiler Üzerindeki Araştırmalar” konulu çalışmasında kent içinde 35 adet yeşil alanı etüt etmiş ve bu yeşil alanlardaki odunsu bitkilerin gelişim ve kullanım şekilleri saptanmıştır.

Serdaroğlu (1991), “İzmir Kenti İçindeki, Kimi Peyzaj Uygulama Alanlarında Kullanılan Bitki Türlerinin ve Kullanım Biçimlerinin Saptanması Üzerine Araştırmalar” konulu araştırmasında kullanılan bitki türleri irdelenmiş ve geleceğe yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Öztan ve Arslan (1992), “İç Anadolu Bölgesi Ekolojik Koşullara Dayanıklı Bazı Sukkulent Bitki Türlerinin Saptanması ile Peyzaj Mimarlığı Çalışmalarında Yer Örtücü Olarak Yararlanma” konulu araştırmalarında, doğal bitki örtüsünden sukkulent bitki türlerini saptayarak denemeye almışlardır. Deneme sonucunda, sukkulent bitkilerin kullanımı ile yer örtücü bitkilerin sorunlarına çözüm sağlanacağı belirlenmiştir.

Aslanboğa vd. (1992), “İzmir Kentinde Peyzaj Mimarlığı Çalışmalarında Kullanılan Bazı Odunsu Bitki Türlerinin Görsel Değerlerini Etkileyen Fenolojik Özellikleri Üzerinde Araştırmalar” konulu çalışmalarında, İzmir ili yakın çevresinde süs bitkisi olarak sık kullanılan bazı odunsu bitki türlerinin mevsimlere bağlı olarak değişen görsel özelliklerini fenolojik gözlemler yoluyla saptamıştır. Araştırmada alınan sonuçların bitki materyali üreticilerine ve peyzaj mimarlarına yol göstermesi amaçlanmıştır.

Yaltırık vd. (1993), “İstanbul Adalarının Doğal ve Egzotik Bitki Türleri” konulu araştırmasında, öncelikle İstanbul adalarının doğal ve kültürel özellikleri saptanmış, daha sonra, adalarda bulunan doğal ve egzotik bitki türlerine ilişkin görüş ve öneriler verilmiştir.

Yaltırık vd. (1997), “Tarih Boyunca İstanbul’un Park Bahçe ve Koruları Egzotik Ağaç ve Çalıları” konulu araştırmada, İstanbul’da 32 bahçe, 7 park, 7 koru, özellikle tarihi park, bahçe ve korularında bulunan egzotik açık ve çalı türleri tespit edilmiştir.

Topay ve Kaya (1998), Bartın-Amasya florasındaki bazı otsu süs bitkilerinin peyzaj dağarlerini saptamışlar ve kentsel mekanlarda kullanım olanaklarını araştırmışlardır.

Gürsan ve Erkal (1998), “Dünya’da ve Türkiye’de Süs Bitkileri Üretim ve Ticaretinde Gelişmeler” konulu araştırma ile Dünya’daki süs bitkileri sektörünün genişliğinin her geçen gün arttığı tespit edilmiştir. Türkiye’de süs bitkileri sektöründeki gelişmeler irdelenmiştir.

Söğüt ve Uzun (1998), Çukurova Bölgesi’nde süs bitkileri yetiştiriciliği irdelenmişlerdir. Bölgesel avantajlar dikkate alındığında, süs bitkileri üretimine ağırlık verilebilirse Çukurova Bölgesinin ülke genelinde önemli paya sahip olabileceğini ortaya koymuşlardır.

Öztan (1998), yaptığı çalışmasında tasarım bitkilerinin peyzaj mimarlığında kullanımlarını incelemiş ve uygulama örnekleri sunmuştur.

Kostak (1998), yaptığı çalışmasında Türkiye florasında doğal olarak bulunan süs bitkilerinin kullanımını, değerlendirilmesi ve muhafazasını incelemiştir. Türkiye florası içinde yer alan süs bitkileri grubuna giren pek çok bitki türünün ekonomik amaçlarla kullanılmakta olduğunu tespit etmiştir. Bitki genetik kaynağı olarak muhafaza edilen süs bitkilerinin muhafaza stratejileri ve uygulamaları tanıtılmıştır.

Sarıbaş (1998), Peyzaj planlama çalışmalarında kullanılacak doğal bitki türlerinin belirlenmesi amacıyla, Batı Karadeniz bölgesinde doğal olarak yetişen odunsu süs bitkileri tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda yörede bir çok endemik bitki türü belirlenmiş ve peyzaj çalışmalarında kullanılması yönünde öneriler geliştirilmiştir.

Kalaç ve Gökçe (1998), “Süs Bitkileri Üretimi- Çevre İlişkileri ve İzmir Örneği” konulu çalışmasında süs bitkileri üretimi aşamasında ortaya çıkan veya çıkabilecek olan sorunlar saptanmaya çalışılmış ve bu sorunlara yönelik önlemler belirtilmiştir.

Karagüzel vd. (1998), “Ekstrem Düşük Sıcaklıkların Bazı Herdemyeşil Dış Mekan Süs Bitkilerine Etkileri” konulu çalışmalarında Antalya yöresinde gerçekleşen ekstrem düşük sıcaklıkların bazı herdemyeşil dış mekan süs bitkilerine etkilerini saptamışlar. Bu türlerin düşük sıcaklıklara dayanım derecelerini belirlemişlerdir.

Küçükerbaş ve vd. (1999), peyzaj mimarlığının önemli yapı taşlarından biri olan bitkilere ilişkin tasarım anlayışının, ülkemiz peyzaj düzenlemelerine ne şekilde yansıdığını incelemişlerdir.

Yıldırım vd. (1999), bitki materyalinin kent içindeki çevre sorunlarının çözümüne katkılarına dikkat çekmişlerdir.

Peuhkuri ve Jokinen (1999), biyoçeşitlilik politikalarını, sosyal perspektif yönünden ele almıştır. Biyoçeşitliliğin azalmasında, global çevre değişimlerinin etkili olduğunu vurgulamıştır.

Gauqueli et al (1999), *Juniperus thurifera* bitkisinin coğrafi sınırlarını belirlemeyi ve Akdeniz Havzasının bir kısmında (Fransa, İspanya ve Fas) bu türün bu günkü korunması ve yönetimini özetlemeyi amaçlamışlardır.

Dalgıç ve Yaltrık (1999), “Trakya’nın Anıtsal ve Korunması Gereken Ağaçları” konulu araştırmada Trakya Bölgesi’nde bulunan anıtsal nitelikteki ağaçların envanterini çıkarmıştır. Saptanan ağaçlar “Edirne Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu” tarafından tescil edilmiştir. Bu ağaçların çapları, boyları ve yaşları saptanmıştır. Bu araştırmada geri kazanılması mümkün olmayan anıt ağaçların, gelecek kuşaklara tanıtılarak, onların korunmasını sağlamak hedeflenmiştir.

Titiz ve vd. (2000), süs bitkilerini; kesme çiçek, iç mekan süs bitkileri, dış mekan süs bitkileri ve doğal çiçek soğanları olarak 4 grup altında incelemiştir. Tüm bu gruplardaki ortak sorunlar; yetişmiş eleman gücünün ve spesifik eğitim kurumlarının yetersizliği, pazar sisteminin yapısal bozukluğu ve mevcut mezar sisteminin ihtiyacı karşılayacak bir organizasyona sahip olmaması şeklinde özetlenmiştir. Bu sorunlara yönelik çözüm önerileri detaylı olarak verilmiştir. Ancak bu sorunların çözülmesi durumunda, Türkiye’de süs bitkileri tüketimi, kişi başına düşen milli gelirle uyumlu hale geleceği vurgulanmıştır.

Erdem vd. (2000), FAO tarafından desteklenen “Kent Habitatının İyileştirilmesi: İzmir Karşıyaka Belediyesi Kent Ormanlığı ve Bitkilendirme Planı (Improvement of Urban Habitat: Urban Forestry/ Greening Master Plan for Karşıyaka Municipality)” konulu projeyi gerçekleştirmişlerdir. Bu projede çarpık kentleşen Karşıyaka’da açık yeşil alan dokusuyla, yerleşim dokusu arasındaki dengesizliğe dikkat çekilmiş ve bitki envanteri çıkarılmıştır. Projenin sonucunda dünya standartları göz önünde tutularak geleceğe yönelik yorum, öneri ve uygulamalı proje örnekleri üretilmiştir.

Acar ve Var (2001), tarafından Trabzon ve yöre doğal bitki örtüsünde bulunan estetik ve işlevsel özellikteki bazı bitkilerin yer örtücü ve adaptasyon özellikleri araştırılmıştır. Doğal yetişme ortamlarında gelişimini sürdürebilen toplam 8 familyaya ait 19 farklı yer örtücü özellikteki tür bitki deneme materyali olarak seçilmiştir. Buna göre, çoğunluğu alpin (yüksek dağlık) bölgeden getirilen bu bitkisel materyal 1994 yılında topraklı fidan halinde dikilmiştir. 1995 ve 1996 yıllarında vejetasyon dönemi

başı, çiçeklenme dönemi ve vejetasyon dönemi sonunda yaşama yüzdeleri ile kaplama alanları belirlenmiş olup, deneme süresince bitkilere ait bazı morfolojik ölçüm ve estetik gözlemlerde de bulunmuştur.

Arslan ve Çelem (2001), Ankara'nın park ve bahçelerinde kullanılan doğal ve yabancı yurtlu olan ağaç ve çalı türlerini araştırmıştır. Bu araştırmada, Ankara için yabancı yurtlu olan ağaç ve çalılara ilişkin önemli özellikler belirtilmiştir.

Dilaver (2001), Ayaş Beli ve çevresi doğal bitki örtüsü örneklerinin peyzaj mimarlığı çalışmalarında kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi üzerine kapsamlı bir araştırma yapmıştır.

Karagüzel vd. (2001), tarafından Türkiye kesme çiçek üretiminde yakın geçmişte ortaya çıkan ve VIII. Beş Yıllık Plan döneminde ortaya çıkabilecek yapısal ve ekonomik gelişmeler değerlendirilmiş ve VIII. Beş Yıllık Plan döneminde bu faaliyet alanında beklenen gelişmelerin sağlanması için alınması gereken önlemler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Yıldırım (2002), yaya ve taşıt güvenliği açısından yollarda bitkisel tasarımı incelemiştir. Çalışmanın sonucunda tasarım bitkilerinin mevcut durumu ve kullanım biçimleriyle ilgili katkılar sağlamıştır.

Kelkit (2002-a), yaptığı araştırmasında karayollarının doğal peyzaj üzerindeki tahriplerinin ve trafik güvenliği açısından oluşturduğu sorunların azaltılmasında bitkisel tasarım çalışmalarının önemine değinmiş; bitkilerin estetik ve fonksiyonel özelliklerini dikkate alarak trafik güvenliğini sağlamak amacıyla öneriler sunmuştur.

Deligöz (2002), tarafından Alanya-Söğüt Geçici Orman Fidanlığı'nda yetiştirilen türler, uygulanan yetiştirme teknikleri, fidanlığın işçi ve ekipman durumu vb. belirlemek amacıyla özel bilgi formu oluşturularak, yerinde gözlem ve incelemelerde bulunulmuştur. Bu bağlamda, üretimi yapılan çıplak köklü ve tüplü Toros sediri (*Cedrus libani* A. Rich.) ve Anadolu karaçamı [*Pinus nigra* Arn. subsp. *pallasiana* (Lamb.) Holmboe] fidanlarının yetiştirme tekniği incelenmiş, bakım ve koruma çalışmaları hakkında bilgiler elde edilmiştir.

Gichua et.al. (2002), İsrail'in, Negev Dağlarında yer alan *Pistacia atlantica* ağacının yayılımı ve gelişimi üzerine erozyon ve habitatın etkisini araştırmışlardır. Negev'deki vadilerde geniş yayılıma sahip olan *Pistacia atlantica* ağacının erozyon sürecinde, yetiştirme-geliştirme ve hayatta kalmasındaki etkiler incelenmiştir. Yetişkin bitkilerin gövdelerinin boyutları, gölgeleme durumu, meyve sıklığı, zararlılar ve toprak parametrelerinin (erozyona maruz kalan ve kalmayan habitatlar için) ölçümleri yapılmıştır. Sonuçlar, düzensiz boyut/yaş dağılımını ve populasyon değişimini ortaya koymuştur. Erozyona maruz kalan ve kalmayan yetiştirme ortamındaki bitkiler arasında meyve sıklığında farklılıklar bulunmamıştır. Sonuç olarak, bu çalışmada Negev dağlarındaki *Pistacia atlantica* populasyonunu etkileyen faktörler belirtilmeye çalışılmıştır.

Kelkit (2002-b), yaptığı çalışmada Çanakkale kenti açık-yeşil alanlarında kullanılan bitki materyalinin bitkisel tasarım yönünden analizini yapmış, uygulamalardaki sorunları ortaya koymuş ve çözüm önerileri geliştirmiştir.

Acar (2002), "Bazı Doğal ve Yer Örtücü Bitkilerin Fidanlık Koşullarında Adaptasyonları" isimli araştırmada, Trabzon ve yöresinde seçilen 8 familyaya ait toplam 18 adet yer örtücü bitki türünün fidanlık koşullarındaki adaptasyonları ile bazı morfolojik ve estetik özellikleri üzerinde durulmuştur. Sonuç olarak, doğal ortamlarından köklü bitkiler halinde getirilen ve tesadüf parselleri deneme desenine göre değerlendirilen bitkilerin çoğunun başarıyla geliştirilen, buna karşın adaptasyon yetenekleri zayıf olan türlerde doğal ortamlarından tohum veya çelikle üretimlerinden sonra değerlendirilebilmelerinin araştırılması gerektiği saptanmıştır.

Etili (2002), "Edirne İli Merkez İlçe Yeşil Alan Sisteminin Peyzaj Mimarlığı İlkeleri Yönünden İrdelenmesi" konulu çalışmada Edirne ili merkez ilçesinin mevcut yeşil alan sistemi peyzaj mimarlığı ilkeleri açısından sunulmuştur. Araştırma sonucunda Edirne kentinde kişi başına düşen yeşil alan miktarları, dağılımları ve bu alanların nitelikleri saptanmış aktif yeşil alanların işlevsel ve estetik yönlerden zayıf kaldığı belirlenmiştir.

Acar vd. (2003), “Anlamsal Farklılaşım Tekniğinin Bitki Kompozisyonu Örneklerinde Değerlendirilmesi” konulu çalışmalarında, peyzaj tasarımları için öznel olmayan bitki kompozisyonlarının oluşturulmasında, görsel içerikli bir anket çalışması yardımıyla yapı-bitki ağırlıklı bir alanda öneri alternatifler geliştirmişlerdir. Bitki kompozisyonlarının değerlendirilmesinde anlamsal farklılaşım ölçeğinden yararlanılarak kullanıcı tercihleri belirlenmiştir. Araştırma sonucunda deneklerin vermiş olduğu cevaplara ait istatistiksel testlerden farklı sıfat çiftlerine göre seçilen alternatiflerin faktör analizi sonucu farklılıklar oluşturduğu ortaya konmuştur.

Yılmaz ve Zengin (2003), Erzurum kent halkının süs bitkilerine olan talebinin belirlenmesine yönelik çalışmaya göre kent halkının süs bitkilerine olan talebi oldukça fazla olmakla beraber kent halkı güzel görünümlü süs bitkilerini, yaprak-çiçek ve gövde güzelliğine sahip ve fonksiyonelliği açısından da gölge oluşturan bitkileri çevrelerinde görmek ve kullanmak istemektedirler.

Yılmaz ve Öz (2004), Erzurum kentinde hava kirliliğine karşı halkın duyarlılığını belirlemek amacıyla 300 kişiyle birebir 20 soru sorularak anket yapılmıştır. Anket sonuçları değerlendirilerek hava kirliliğine karşı yasal, ekolojik, teknik, kentsel ve peyzaj planlama yönünden alınması gerekli önlemler halkın görüşleri doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Yılmaz ve Irmak (2004), Erzurum kent merkezindeki önemli kent parkları ve resmi kurum bahçeleri, yol ağaçları ve değişik semtlerdeki ev bahçelerinde kullanılan bitki materyallerini incelemiş bu alanlardaki bitki türleri, kullanım alanları, kullanım amaçları, kullanım yoğunlukları ve bitkisel tasarım yönünden değerlendirilmeleri sonucunda kent açık-yeşil alanlarında 36 ağaç ve ağaçcık 24' ü çalı olmak üzere 60 bitki türü kullanıldığını belirlemişlerdir.

Yılmaz vd. (2005), tarafından Tekirdağ ve çevresindeki doğal ve egzotik ağaç ve çalı türlerinin envanteri çıkarılmıştır. Mevcut bitkiler belirlenmiş tasarım ilkeleri bakımından çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Topçu ve Dökmeci (2005), “İstanbul’un değişik mahallelerinde kullanıcı hoşnutluğunun karşılaştırılması” konulu çalışmada, İstanbul’un Anadolu Yakası’nda modern ve geleneksel olarak nitelenen iki mahallesinde, öznel ve nesnel değişenler kullanılarak, kullanıcıların hoşnutluğu karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Rasgele örneklem esasına göre anket çalışması yapılarak örnek alanlardan 200 kişilik örneklem büyüklüğü alınmıştır. Araştırma sonucunda iki mahallenin kullanıcıları arasında, istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar ortaya koymuştur.

Eroğlu ve vd. (2005), “Düzce Kenti açık ve yeşil alanlarındaki bitkilerin tespiti ve bazı bitkisel tasarım ilkeleri yönünden değerlendirilmesi” adlı çalışmasında mevcut bitki potansiyelini belirlemiş, ayrıca bitkilerin yıl boyunca mevsimsel değişimleri incelenmiş, hem fonksiyonel hem de estetik açıdan değerlendirilen kompozisyonların olumlu ve olumsuz yönleri ortaya konulmuş ve çözüm önerileri getirilmiştir.

Dalgıç (2006), “Edirne’nin Yeşil Örtüsü Ağaç ve Çalılar” isimli çalışmasında Edirne ve çevresinde orman, park ve bahçelerinde bulunan odunlu bitkileri tespit etmiştir. Çalışma tespit edilen bitkileri tanıtmak amacıyla çiçek, meyve fotoğrafları ve kısa açıklamaları ile katalog şeklinde hazırlanmıştır.

Yılmaz vd. (2006), tarafından Erzurum kent halkının hobi bahçesi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesine yönelik yapılan anket çalışmasına göre; kent halkının kişisel istekleri doğrultusunda; kente yakın, içerisinde çoğunlukla sebze ve meyve yetiştirilebilecek rekreasyonel alt ve üst yapı elemanları ile düzenlenmiş hobi bahçesini tercih ettiği sonucuna varılmıştır.

Gao and Asami (2006), Japonya’ nın Tokyo ve Kitakyushu, şehirlerindeki büyük metropoliten alanlarının arazi bedellerinin belirlenmesinde kentsel peyzaj alanlarının etkisi incelenmiştir. Araştırmada ölçme yöntemi olarak temel bileşenler analizi, hedonik fiyat yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda her iki şehirde de binaların uyuşabilirliği ve kentsel yeşil alanlar farklı biçimde algılanmıştır. Binaların uyuşabilirliği ve yeşil alanlar önemli şekilde arazi bedellerini arttırmıştır.

Yılmaz (2006), Tekirdağ halkının tasarım bitkilerine olan talebinin belirlenmesi üzerine yaptığı çalışmada; tasarım bitkilerinin, kentsel alanlarda kentsel alanlarda hem

estetik hem de fonksiyonel özelliklerinden (güneş ışığını absorbe etme, ve yansımayı önleme, ortam nemini artırma, erozyon kontrolü vb.) dolayı kullanıldığını belirtmiştir. Araştırmada, Tekirdağ halkının tasarım bitkilerinin bu özellikleriyle ilgili bilgileri, davranış biçimleri, tercih ve istekleri irdelenmiştir.

Yapılan bu çalışmalarla çeşitli yörelerin doğal bitki örtüsünde bulunan ağaç ve çalı türlerinin envanterleri çıkarılmıştır. Bitki materyallerinin mevcut durumları irdelenerek, bitkilerin estetik ve fonksiyonel kullanımları ile ilgili önerilerde bulunulmuştur. Tasarım ilkelerine ve bitkilerin çevreye getireceği estetik ve fonksiyonel özelliklere uygun bitki materyallerinin saptanması çalışmalarına başlanmıştır.

3. EDİRNE İLİNİN DOĞAL YAPI VE KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ

3.1. Edirne İli Doğal Yapı Özellikleri

3.1.1. Coğrafi konum

Edirne, Marmara Bölgesi'nin Trakya bölümünde 40 30 ve 42 00 kuzey enlemleri ile 26 00, 27 00 doğu boylamları arasında bulunmaktadır. Edirne genel karakteri itibariyle geniş düzlüklerle, basık tepelerin yer almış bulunduğu bir havzada yer almaktadır (Anonim, 2005-a).

Yüzölçümü 6,276 km² olan Edirne İli, doğuda Kırklareli ve Tekirdağ illeri, batıda Yunanistan, kuzeyde Bulgaristan, güneyde Çanakkale ili ile çevrilidir (Anonim, 2005-b).

3.1.2. Jeolojik yapısı

Edirne'nin jeolojik yapısı Paleolitik I. zamanına ait bir kütle olan Istranca Dağları'nın çekirdeği granit ve gnasis diye adlandırılan eski kristal nitelikli billursal kayalık yapılaşmalardan meydana gelmiştir (Anonim, 1997)

3.1.3. Topografya

Edirne İli'nde dağlar fazla yer kaplamaz. İli, kuzey ve kuzeydoğudan Istranca Dağları, doğudan Uzunköprü Dağları, güney ve güneydoğudan ise Kuru ve Çandır Dağları ise kuşatmaktadır.(Anonim, 2005-b).

Edirne İli'nin Ergene Vadisi ile Istranca Dağları arasında kalan bölümü, kuzey-güney doğrultusunda uzanan vadilerle parçalanmıştır. Bu vadiler arasında, aynı doğrultuda, az yükselteli sırtlar uzanmaktadır. (Anonim, 2005-a).

Edirne İli'nde yaylalık alan yoktur. Ancak, yayla kapsamı içinde düşünülebilecek küçük alanlar vardır. Bunlar, Enez İlçesi'nde Çandır, Hisarlı ve Yazır; Keşan İlçesi'nde Yerlisu; Lalapaşa İlçesi'nde Ömeroba ve Süleymandanişment yaylalarıdır. Bu yaylaların tümü su kaynakları açısından zengindir (Anonim, 2005-b).

Edirne İli'nde üç önemli vadi bulunmaktadır. Bunlar Tunca, Meriç ve Ergene vadileridir. İlin önemli ve verimli ovaları bu vadilerde toplanmış durumdadır.

Ergene Ovası Ergene Vadisi'nin tümünü Uzunköprü ve Meriç ilçe topraklarının ise bir bölümünü kaplar. Ergene ırmağı taşıdığı zaman ovaya mil taşır; bu nedenle ova toprakları çok verimli olup, her çeşit bitkisel üretime elverişlidir. Denizden yüksekliği yaklaşık, 20-25 m arasında değişir. Ergene Ovası'nda genellikle sulu tarım yapılmakta, çeltik, pancar, ayçiçeği, mısır, kabak ve özellikle kavun karpuz üretilmektedir (Anonim, 2005-a).

İpsala Ovası Meriç Vadisi'ni kaplar. İpsala ilçesi topraklarının çoğunu kaplayan, ilin bu en büyük ovası Enez'e dek uzanır. Sulu tarımda sebze, meyve, çeltik, mısır, ayçiçeği, şeker pancarı, yonca, bakla ve bezelye yetiştirilmektedir. Kuru tarımda ise, tahıl, mısır, ayçiçeği, nohut, mercimek, korunga, fiğ, burçak, kavun ve karpuz üretilmektedir (Anonim, 2005-a).

3.1.4. Hidrolojik yapı

Edirne İli'nde bulunan en önemli akarsular Meriç, Tunca, Arda, ve Ergene nehirleridir. Bu akarsuların debileri Mart-Nisan aylarında yoğun yağışlara bağlı olarak maksimum seviyeye ulaşmakta, yaz aylarında da normal debilerini muhafaza

etmektedir. Yörenin en önemli tarım potansiyeli olan çeltik ekim ve sulamalarında ise nehir debileri en az seviyeye ulaşmaktadır (Anonim, 2005-b).

Meriç Nehri; Bulgaristan'dan doğar; bir süre Yunanistan-Bulgaristan ve Türkiye-Yunanistan hududunu teşkil ederek güney-doğuya doğru akar. Edirne yakınında, önce Arda ile sonra da Tunca nehri ile birleşir. Türkiye-Yunanistan hududu boyunca 185 km.lik bir uzunluğa sahiptir. Derinliği 60 cm ile 520 cm arasında değişir. Arda ve Tunca'nın birleştiği yerde artar. Arazi sulanmasında ve balığından faydalanılır (Anonim, 2005-a).

Arda Nehri; Pazarkule hudut kapısından Edirne iline giren Arda ırmağı, 1 km. sonra Ardakule mevkiinde Meriç nehri ile birleşir ve Meriç ismi altında doğuya doğru akarak ileride Tunca'yı da alır. Derinliği 10 cm. ile 300 cm. arasında değişir. Debisi belli değildir. Bizde çok az kısmı olduğu için faydalanılamaz.

Tunca Nehri; Edirne'nin kuzeyinde Uzunbayır mevkiinde il hududuna girer. Suakacağı köyüne kadar hududu teşkil ederek güneye doğru akar. Yaklaşık olarak boyu 48 km. dir. Derinliği 82 cm. ile 540 cm. arasında değişir. Saniyede 31 m³ su taşır. Yatağı az eğilimli olduğundan ovaların sulanmasını kolaylaştırır.

Ergene Nehri; Meriç nehrinin bir kolu olan Ergene, Tekirdağ'a bağlı Saray ilçesinin kuzeyini kaplayan Istranca dağlarındaki Karatepe'den çıkar. Geniş bir yay çizer. Kırklareli'nin Pehlivanköy ilçesinden geçerek Edirne topraklarına girer. Uzunköprü'den geçerek Balabancık köyü yakınında Meriç nehri ile birleşir.

Uzunköprü , Meriç ve İpsala topraklarının bir bölümünü sular, ilkbahar ve kış aylarında suları taşan Ergene ırmağının suları yazın azalır. Saniyede 47 m³ su taşır.

Edirne'nin önemli dereleri arasında Pravadi, Süloğlu, Basamaklar, Keşan ve Büyükdoğanca deresi gibi ünlü dereler yer alır. Bu dereler tarımsal arazinin sulanmasında kullanılır.

İlin başlıca gölleri Gala gölü, Dalyan gölü, Taşaltı gölleridir. Altınyazı Barajı, Kadıköy Barajı, Alıç Regülatörü, Sultanköy Barajı, Süloğlu Barajıdır.

Edirne İlinin Saroz Körfezine kıyısı bulunmaktadır. Kıyı şeridi Enez ve Keşan ilçeleri dahilinde yer almaktadır. Saroz Körfezi, deniz dibi akıntıları ile kendi kendini temizleyen ve Dünyada benzeri çok az bulunan bir özelliğe sahiptir. Bu nedenle deniz suyu sürekli temiz bir durumdadır. Son yıllarda Trakya halkının ve İstanbul'dan gelen yerli turistlerin tatil yeri durumundadır. Enez, Erikli, İbrice gibi sahilleri yaz turizmi için ideal yerleşim birimleridir (Anonim, 2005-a).

3.1.5. Toprak yapısı

Topraklar iklim, bitki örtüsü, ana materyal ve topoğrafyaya bağlı olarak farklılık göstermektedir. Edirne ili arazisinde altı büyük toprak grubu bulunmaktadır (Anonim, 2005-a).

- Alüvyal Topraklar

Tarımsal etkinlikler açısından çok önemli olan alüvyal topraklar, taşınmış verimli topraklardır. Akarsuların getirdiği ince malzeme, vadi tabanlarının genişlediği alanlarda alüvyal toprakları oluşturmaktadır. Bu topraklar, bitki besin maddeleri yönünden oldukça zengindir. Genellikle kum ve milden oluştuğu için kolay işlenebilen alüvyal topraklar Edirne ilinde daha çok Meriç Nehri boyunca uzanmaktadır ve 87.863 hektar alanı kaplamaktadır.

- Hidromorfik Alüvyal Topraklar

Alüvyal toprakların fena drenajlı kısımlarında bulunan bu topraklar şimdiki halleriyle tarıma uygun değildirler. Bu toprakların bazısı yılın büyük bir bölümünde yüzeyde veya yüzeye yakın taban suyuna sahiptir. Toprakların bir kısmı ise taşkınları maruzdur. Topoğrafya düz veya içbükeydir. Hidromorfik alüvyal topraklar Edirne'de daha çok Alüvyal toprakların fena drenajlı kısımlarında bulunmakta olup toplam miktarları 18.828 hektardır.

- Kahverengi Orman Toprakları

Kahverengi orman toprakları kireççe zengin ana madde üzerinde oluşur. Gözenekli veya granöler bir yapıya sahiptir. Bu toprak grubu genellikle geniş yapraklı orman örtüsü altında oluşur. Drenajları iyi olan bu topraklar çoğunlukla orman veya otlak olarak kullanılırlar. Tarıma alınmış alanların verimleri iyidir. Kahverengi orman toprakları Edirne’de orta ve dik eğimlerde bulunmakta olup toplam miktarları 12.552 hektardır. Bu arazilerin % 38,3’ü işlemeli tarıma uygun II., III., ve IV. Sınıf arazilerde oluşmaktadır.

- Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları

Kireçsiz kahverengi orman toprakları genellikle yaprağını döken orman örtüsü altında oluşur. Bu grup topraklar Edirne’de dik ve çok dik eğimlerde bulunmakta olup derinlikleri sığ ve çok sığdır. Toplam miktarları 200.830 hektardır. Bu toprakların %41,8’i işlemeli tarıma uygun I., II., III., ve IV. Sınıf arazilerde oluşmaktadır.

- Kireçsiz Kahverengi Toprakları

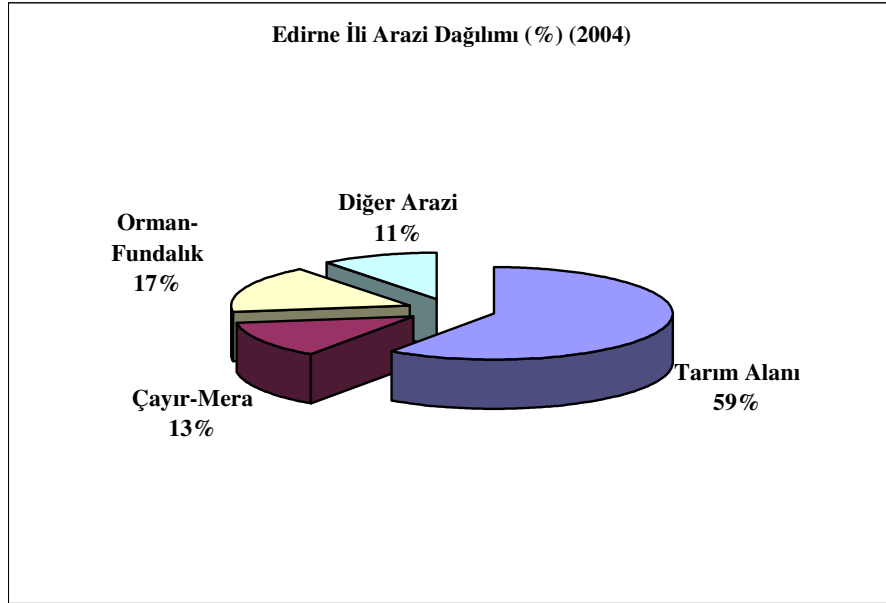
Kireçsiz kahverengi topraklar asit ana madde üzerinde olduğu kadar kireç taşı üzerinde de oluşabilir. Doğal bitki örtüsü çalı ve otlar ile yaprağını döken ormandır. Doğal drenajları iyidir. Kireçsiz kahverengi topraklar Edirne’de genellikle dik ve çok dik eğimlerde yer alıp derinlikleri sığ ve çok sığdır. Toplam miktarları 201.100 hektardır. Bu toprakların %82,6’sı işlemeli tarıma uygun olan I., II., III. ve IV. Sınıf arazilerden oluşmaktadır.

- Vertisoller

Bu topraklar kurak mevsiminde büzülen, yağışlı mevsimlerde genişleyen koyu renkli ve çok killi topraklardır. Vertisollerin işlenme periyotları çok kısadır. Geçirgenlikleri düşüktür. Çatlamlar sırasında ince kökler kırılır ve ürün zarar görür. Sulama yapılsa bile yetiştirilen ürünlerin sayısı sınırlıdır. Eğimli arazilerde erozyon tehlikesi her zaman mevcuttur. Arazi drenajı hemen hemen imkansızdır. Üzerlerindeki doğal bitki örtüsü çoğunlukla kısa otlar ve az olarak ta karışık orman fundalığıdır. Yetiştirilen ürünler daha çok Buğday ve Ayçiçeğidir. Bu topraklar üzerinde az miktarda

bağ ve bahçede bulunmaktadır. Vertisoller Edirne’de Merkez İlçe, Havsa, Uzunköprü ve İpsala İlçelerinde yaygındır. Toplam miktarları 100.415 hektardır. %93,8’i işlemeli tarıma uygun I., II. Ve III. Sınıf arazilerden oluşmaktadır.

İldeki arazilerin %59’unu tarım alanları, %17’sini orman ve fundalık araziler, %13’ünü çayır-meralar ve %11’ni diğer araziler oluşturmaktadır (Şekil 3.1.).

Şekil 3.1. Edirne İli Arazi Dağılımı (Anonim, 2005-a).

3.1.6. İklim

Edirne, hem Akdeniz ikliminin hem de Orta Avrupa’ya özgü kara ikliminin etkisi altında kalan bir geçiş bölgesidir. Bölge, Karadeniz, Ege ve Marmara denizlerinin de etkileriyle zaman zaman ve yer yer farklı iklim özellikleri gösterir. Kışlar, Akdeniz iklimi etkisini gösterdiği zamanlarda ılık ve yağışlı, kara iklimi etkisini gösterdiğinde de oldukça sert ve yağışlı geçmektedir. Yazlar sıcak ve kurak, bahar dönemi ise yağışlıdır (Anonim, 2006-c).

İlin en yüksek sıcaklık ortalaması Temmuz ayında 42,2 °C ve en düşük sıcaklık ortalaması Ocak ayında -22,2°C yıllık ortalama sıcaklık ise 13,5 °C dir. Günlük en fazla yağış miktarı Ekim ayında 110,0 mm olup ortalama yıllık yağış miktarı 569,8 mm.dir.

Yıllık ortalama nisbi nem %69 dır. Rüzgar hızı yıllık ortalama 1,9 m/sn ve en hızlı rüzgar hızı Şubat ayında 28,9 m/sn. olarak tespit edilmiştir. Genelde hakim rüzgar yönü güneydir. Yıllık toplam açık gün sayısı 87,2 ve kapalı gün sayısı 83,3 gündür. Ortalama toprak sıcaklığı 10 cm de 15,7 °C saptanmıştır (Çizelge 3.1).

Ortalama rüzgar hızının 1.9 m/sn. olduğu Edirne’de egemen rüzgar, yıl içerisinde toplam 8967 kez esen kuzey rüzgarıdır. Bunu, kuzey-kuzeybatı ve güneydoğu rüzgarları izlemektedir. Edirne’de en hızlı rüzgar saniyede 28.9 m. hızla esen güney rüzgarıdır.

Çizelge 3.1. Edirne İlinin İklim Verileri (Anonim, 2006-c)

AYLAR													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Ort.
Ortalama sıcaklık	2,3	3,9	7,2	12,7	17,8	22,1	24,5	23,9	19,7	14,2	9,1	4,3	13,5
En yüksek sıcaklık Ortalaması	20,0	23,2	28,0	33,5	37,1	39,3	42,2	40,8	37,8	35,8	28,0	20,8	42,2
En düşük sıcaklık Ortalaması	-22,2	-19,0	-13,5	-4,1	0,6	6,0	4,0	7,0	0,2	-3,7	-11,2	-18,7	-22,2
Ortalama yağış	36,7	47,5	46,5	46,5	48,8	44,5	30,9	23,7	32,7	52,6	69,9	69,5	569,8
Gün.en çok yağ. Mik	52,5	58,2	44,7	53,4	91,4	81,3	51,8	108,4	75,1	110,0	67,9	84,1	110,0
Ortalama nisbi nem	80	76	72	67	66	61	56	56	62	72	79	82	69
Ort.rüzgar hız(m/sn	2,0	2,2	2,2	2,0	1,8	1,7	1,8	1,8	1,6	1,7	1,7	2,0	1,9
En hızlı rüzgar hızı ve yönü	27,3 N	28,9 S	19,8 S	20,6 S	18,8 WN W	24,0 NW	25,1 WN W	21,9 WN W	18,5 S	20,4 SW	24,0 S	21,8 S	28,9 S
Açık günler sayısı	4,0	4,2	4,7	4,9	5,5	7,8	13,5	14,8	12,1	7,9	4,2	3,6	87,2
Kapalı günler sayısı	14,5	10,3	9,7	7,6	4,5	2,1	0,9	0,9	2,1	5,6	10,5	14,6	83,3
Ortalama 5cm Toprak 10 cm Sıcaklığı 20 cm	2,4	4,4	8,5	15,5	22,1	27,0	29,5	28,4	22,5	15,0	8,6	4,1	15,7
	2,8	4,6	8,5	15,3	21,7	26,5	29,0	28,1	22,7	15,5	9,2	4,7	15,7
	2,9	4,3	7,9	14,3	20,5	25,3	27,8	27,2	22,4	15,6	9,4	4,9	15,2

3.1.7. Doğal Bitki Örtüsü

Bitki örtüsünü, Meriç havzası bakımından ele alırsak, bitki örtüsü havzanın iklim, toprak ve rölyef gibi çevre şartlarına uymaktadır. Havzanın yağış alma miktarı, kış aylarında fazlalaşır, yaz aylarında ise azalır. Bu suretle, tabii bitkilerin gelişim devrelerinin ilk aylardaki su noksanlığını, kış aylarında toprakta birikmiş bulunan nemden karşılanmaktadır. Havzada nisbi nem oldukça yüksektir. Bu durum havza bitki örtüsü üzerinde olumlu bir etki yapmaktadır (Anonim, 2005-a).

Meriç havzasında tespit edilen altı büyük toprak grubu bulunmaktadır. Bunlar içerisinde en yaygın olanları kalkersiz kahverengi topraklar ile kalkersiz kahverengi orman topraklarıdır. Bunlardan sonra vertisoller, alüvyaller, kahverengi orman toprakları ve hidromorfik alüvyal topraklar gelmektedir (Anonim, 2005-b).

Havzanın kuzey ve güneyindeki yüksek arazilerindeki dağınık olan kahverengi orman toprakları, doğal bitki türlerinden birçoklarının gelişimi için uygun nitelik göstermektedir.

Hidromorfik alüvyal topraklar, yüzey ve dahili drenajları bozuk olduğundan, ancak suyu seven ayak otu (*Carex spp*), *Thyphae spp.* ve kamışlar gibi bitkilerin gelişme ve büyümesine uygun nitelik taşımaktadır. Tuzu seven bazı doğal bitki türleri de, bu toprakların tuzlu ve bozuk drenajlı kısımlarında gelişebilmektedir.

Alüvyaller, genel fiziksel ve kimyasal karakteristikleri itibarıyla doğal bitki türlerinin hepsine uygun bir nitelik göstermektedir.

Istıranca dağlık kütesinin güney yamaçlarında, kuru ormanların meşe ve gürgen ağacı toplulukları; Kuru dağlarının kuzey yamaçlarında ise yine kuru ormanların meşe ve çam ağacı toplulukları yer almaktadır. Her iki dağlık arazinin çevresindeki platolarda da dağınık meşe toplulukları vardır. Az olarak da gürgen topluluklarına rastlanır. Bu ormanların Belgrat ormanlarından farkı doğu kayını (*Fagus orientalis*) nın eksikliğidir.

Kuru orman grubu içerisinde gürgen ormanı olarak doğu gürgeni (*Carpinus orientalis*), adi gürgen (*Carpinus betulus*), türleri karışık olarak bulunur. Çam ormanı

türleri olarak kızılçam (*Pinus brutia*), karaçam (*Pinus nigra*), dişbudak türleri olarak sivri meyveli dişbudak (*Fraxinus oxycarpa*), ayrıca karaağaç (*Ulmus spp.*), kızılıçık (*Cornus mas*), karaçalı (*Paliurus spina-christii*), doğu çınarı (*Platanus orientalis*), yabancı armut (*Pyrus elagnifolia*), akçaağaç (*Acer spp.*) bulunur. Aynı arazilerde maki formasyonu olarak kermez meşesi (*Quercus coccifera*), katran ardıcı (*Juniperus oxycedrus*), akçekesme (*Pleria medya*) türlerine rastlanmaktadır.

Ergene havzası kuzey ve güneyden oldukça yüksek dağlarla çevrili olduğundan, etrafındaki arazilere göre daha az yağış almaktadır. Sırtlar ve yüksekçe tepelerin tahrip görmeyen kesimleri meşelerle (*Quercus spp.*) kaplıdır.

Ergene havzasını kaplayan antropojen step sahasının büyük bir kısmı ağaçtan yoksundur. Ancak bu havza iklim yönünden doğal step sahasının dışında kalır ve orman kalıntılarını ihtiva etmektedir. Kuru orman grubunda bulunan tüylü meşe (*Quercus pubescens*), mazı meşesi (*Quercus infectoria*), macar meşesi (*Quercus frainetto*) ile karaağaç (*Ulmus spp.*) ve karaçalı *Paliurus spina-christii* gibi doğal bitki türleri bu havzada da bulunmaktadır (Anonim, 2005-b).

Diğer ormanlar dışında Karaağaç bölgesini de ele aldığımızda, şehrin temiz bölgelerinden biri olduğunu görmekteyiz. Oksijen üreten bir alan doğal yaşamın tam anlamıyla hüküm sürdüğü bir kesimdir. Gözlemler sonucu görülen bostan ve bahçe ziraatları de bu yörenin ekolojik yapısını bozmamakta şehrin taze sebze ve meyve alanları olarak da sayılabilmektedir. Yörenin bu kesiminde bulunan asırlık çınar ağaçlarının yaz aylarında gölgelik yaptığı, gürültüyü yaydığı, yağmuru toprak üzerine dengeli düşürdüğü de açıkça görülür. Yörenin bu kesiminde daha çok geniş yapraklı ağaçlar, seyrek olarak da iğne yapraklara rastlanmaktadır. Edirne ilinin toplam orman varlığı 104.228 ha. olup tüm arazi varlığı içindeki orana % 16,60'tır (Anonim, 2005-a).

3.1.8. Yaban hayatı

İlde en çok tilki, çakal, kurt ve tavşan bulunmaktadır. Çandır ve Kuru Dağı eteklerinde ise az sayıda yabandomuzu, yabankeçisi, kunduz ve karaca vardır.

Kuşlardan keklik, bıldırcın, çulluk, üveyik, çil; yırtıcı kuşlardan kartal, atmaca, doğan gibi türler sayılabilir (Anonim, 2002).

3.1.9. Koruma Alanları

Meriç Deltası'nda 48.000 ha'lık bir bölümü kaplayan kuş koruma alanının, Küçük Gala Gölü ile Pamuklu Gölü ve çevresindeki 2.369 ha'lık kısmı tabiat koruma alanı olarak belirlenmiştir (Anonim, 2002).

3.2. Edirne İlinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Özellikleri

3.2.1.Tarih

Arda (Arpessos) ile Tunca (Tonzos) ırmaklarının Meriç (Heros) ırmağıyla birleştiği yerde, verimli bir ovada kurulmuş olan Edirne'nin tarihi kaynaklarda adı genellikle "Orestia" yada "Orestias" olarak geçmektedir. Şehrin 5 km kuzeybatısında bulunan Çardakaltı'nda (Odrisia) yapılan araştırmalar ilin tarih geçmişinin M.Ö. 4000-3000 yıllarına Geç Kalkolitik-İlk Tunç çağına kadar indiğini göstermektedir (Anonim, 2005-b).

Trak Soylarından olan Odris'ler tarafından MÖ. 5.Yüzyılda ilk defa kent olarak kurulan ve zaman içinde değişik milletler tarafından değişik isimler verilen kentin adı I.Murat zamanında Edirne olarak kalmıştır (Anonim, 2005-a).

Edirne, Milattan sonra ikinci ve üçüncü yüzyıllarda askeri, ticari ve tarımsal bakımdan çok önemli bir kent görünümündedir. Bu durumu günümüzde de sürdürmektedir. 1361 yılında I.Murat tarafından fethedilen ve ebedi Türk yurdu olan

Edirne, konumu nedeniyle İstanbul'un alınışına kadar (92) yıl boyunca Osmanlı Devletinin başkenti olmuştur.

3.2.2.Nüfus yapısı

Edirne kent merkezi 2000 nüfus sayımına göre 119.298 nüfusu ile Trakya'nın İstanbul'dan sonra ikinci büyük kentidir. İlin toplam nüfusu ise 402. 606 dır. Nüfus yoğunluğu 64,15 kişi/km² dir. (Anonim, 2000).

Kent nüfusunun gösterdiği seyir, Edirne'nin tarihsel, sosyal, siyasal ve ekonomik alanlarda yaşadığı gelişmelere sıkı sıkıya bağlıdır. Osmanlı Döneminde başkent iken imparatorluğun en büyük kenti olan Edirne'de nüfus hareketleri düzensiz bir seyir takip etmiştir (Anonim, 2005-a).

Edirne ilinin ortalama hane halkı büyüklüğü azalmaktadır. 1995 yılında ilin ortalama hane halkı büyüklüğü yaklaşık 6 kişi iken, 2000 yılında 3.7 kişiye düşmüştür. 1985-1990 yılları arasında Net Göç Hızı; Marmara Bölgesinde binde 69 iken, Edirne'de ‰ -20'dir. Bu göstergeler Marmara Bölgesinin diğer illerden net göç aldığını, Edirne ilinin ise net göç verdiğini ifade eder (Anonim, 2000).

3.2.3.Eğitim

İl genelinde okuma yazma bilenlerin oranı ‰ 89 olup, cinsiyetler arasında önemli bir fark gözlenmektedir. Bu oran erkek nüfus için ‰ 94 iken, kadın nüfus için ‰ 83'tür.

3.2.4. Ekonomik yapısı

Edirne’de kişi başına düşen gelir 2000 verilerine göre sabit fiyatlarla 3613 \$’dır. Edirne ili Çizelge 3.2. ’ da görüldüğü gibi kişi başına düşen gelir olarak Türkiye ortalamasının üzerindedir.

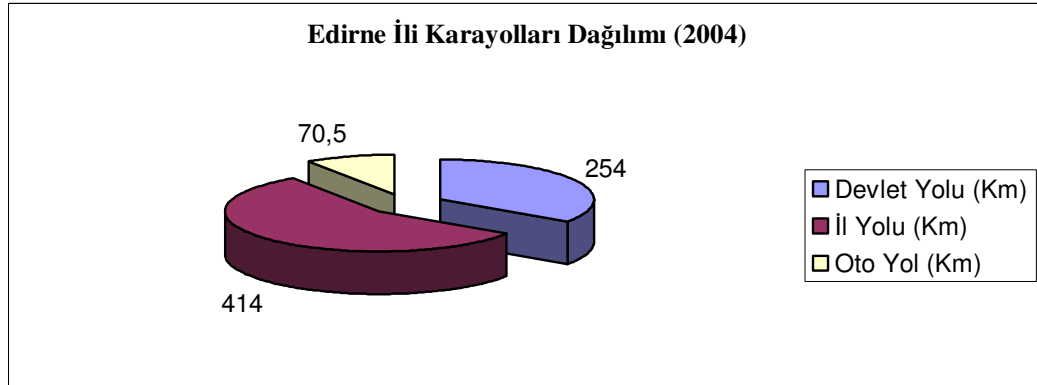
Çizelge3.2.Edirne İli Kişi Başına Düşen Milli Gelir (ABD Doları) (Anonim, 2005-a)

Yıllar	Edirne	Türkiye
1997	3.437	3.021
1998	4.253	3.176
1999	3.397	2.847
2000	3.613	2.941

3.2.5. Ulaşım

Türkiye’nin Avrupa’ya açılan kapısı üzerinde bulun Edirne’ye karayolu, denizyolu ve demiryolu ile ulaşım sağlanmaktadır. İstanbul’da bulunan havalimanlarına uzaklığı ise 236 km’dir.

Edirne’de toplam karayolları uzunluğu 738,5 km. olup karayollarının 254 km.’si devlet yolu 414 km.’ si İl yolu, 70,5 km’si ise otoyol şeklindedir.

Şekil 3.2. Edirne İli Karayolları Dağılımı (Anonim, 2005-a)

Demiryolu taşımacılığı 2. önemli ulaşım sistemidir. Demiryolunun il sınırları içinde iki ayrı yol izler. Birinci yol Edirne Merkez ilçeden geçerek Kapıkule sınır kapısından yurt dışına çıkmaktadır, bu demiryolunun uzunluğu 63 km. dir. İzlediği ikinci yol ise Uzunköprü ilçesine kadar ulaşmaktadır, bu demiryolunun uzunluğu 26 km. dir. Demiryolu daha çok askeri ve ticari nakliye amaçlı kullanılmaktadır.

3.2.6. Kültür

Avrupa'ya birleştiren bir konumda olması nedeniyle Edirne ilinin zengin bir kültür tarihi vardır. Tarih boyunca Anadolu'ya ya da Avrupa'ya göç eden değişik topluluklar geçiş yolu olarak Edirne'yi kullanmışlardır. Edirne'nin Avrupa ile olan yakınlığı ilimiz kültürünün de büyük çapta etkilenmesine neden olmuştur (Anonim, 2005-a).

İlde Osmanlı-Türk kültürünü yaşatan 606 eser vardır. Bu eserlerden bir bölümü örneğin; Selimiye Camii, Üç Şerefeli Camii, Bedesten, Arasta, Kervansaray, Meriç Köprüsü gibi eserler sağlamlığını korumakta ve hala kullanılmaktadır. Bir bölümünün ise onarım ve restorasyon çalışmaları Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Kültür Bakanlığınca sürdürülmektedir.

Ayrıca Edirne'de özel mülke konu olan sivil mimarlık örneği durumunda bulunan evler mevcuttur. Bu evler Türk Kültürünün zengin birer kaynağı olmasına rağmen zaman içinde yıkılmaya yüz tutmuştur. Mülk sahiplerinin bu eserleri korumaları ve muhafaza etmeleri ekonomik nedenlerle mümkün olamamaktadır.

4. MATERYAL VE METOT

4.1. Materyal

Araştırmanın ilk bölümünün materyalini; Edirne İli'ndeki tasarım bitkileri arzını oluşturan kamu kurum ve kuruluşlarının fidanlıkları, özel sektöre ait süs bitkileri fidanlıkları oluşturmaktadır.

Edirne İlinde tasarım bitkileri arzını belirlemek amacıyla ilde bulunan orman fidanlıkları, belediye fidanlıkları ve özel fidanlıkları araştırma materyalini oluşturmuştur.

Araştırmada, literatür taraması ile birlikte araştırma alanında bitki yetiştiriciliği açısından önemli olan doğal çevre koşulları, kültürel yapı, açık yeşil alanların mevcut durumları da materyal olarak kullanılmıştır. Trakya Bölgesi ve Edirne İli'ne ilişkin daha önceden yapılmış araştırmalar, yıllık rapor, istatistik ve envanter bilgilerinden yardımcı materyal olarak yararlanılmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümünde; Edirne kent halkının tasarım bitkilerine olan taleplerini belirlemek amacıyla yapılan anket çalışması materyal olarak kullanılmıştır. Anket çalışması Edirne ili merkez ilçe sınırları içinde yürütülmüştür.

4.2. Metot

Araştırmanın ilk bölümünün yöntemini; Edirne İlinde yer alan tasarım bitkileri arzını oluşturan orman fidanlıkları, belediye fidanlıkları ve özel fidanlıklarında yapılan incelemeler, fidanlıklarca tutulan uzun yıllara ait dökümanlar, satış rakamları ve fidanlık personeliyle yapılan görüşmeler oluşturmaktadır. Bu alanların detaylı olarak

incelenmesi ile ilin tasarım bitkileri arz kapasitesi belirlenmeye çalışılmış, mevcut durumları ve karşılaştıkları sorunları ele alınarak çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümünde;Edirne kent halkının tasarım bitkilerine olan taleplerini belirlemek amacıyla anket çalışması yapılmıştır.

Araştırmada anket çalışmasının yöntemi ;

- Örnekleme büyüklüğünün saptanması
- Sorgulama yönteminin seçilmesi
- Anket formunun hazırlanması
- Anketin uygulanması
- Anket sonuçlarının yorumlanması

şeklinde yürütülmüştür.

Anket çalışmasında; Edirne kent halkının tasarım bitkilerine olan taleplerini belirlemek amacıyla standart anket formları hazırlanarak, kent halkının anlayabileceği şekilde birbir görüşme yöntemi ile araştırmacı tarafından doldurulmuştur. Araştırmada dış mekan süs bitkileri tasarım bitkisi olarak adlandırılmış, ankete katılanlara tasarım bitkisinin tanımı yapılmıştır. Anket çalışması, 2006 yılının mayıs ve ağustos aylarında yapılmıştır. Anket sonuçlarının tüm kentin görüşlerini yansıtması amacıyla işyeri, kamu kurum ve kuruluşları, evlerde ve parklarda yapılmıştır.

4.2.1.Örnekleme büyüklüğünün saptanması

Örnekleme büyüklüğü, aşağıda verilen formülden yararlanarak ve Edirne kent merkezi nüfusu dikkate alınarak %95 güven aralığında 384,16 ~ 385 olarak belirlenmiştir. Sonuçların daha güvenilir çıkması amacıyla örnek büyüklüğü 400 olarak alınmıştır.

Araştırma amacına göre, anket çalışması için uygulanacak örnek büyüklüğü aşağıdaki formülden yararlanılarak şu şekilde hesaplanmıştır (Malhotra, 1996).

$$n = p \cdot q \cdot Z_{\alpha/2}^2 / d^2$$

$$n = 0,5 \times 0,5 \times 1,96^2 / 0,05^2$$

$$n = 0,5 \times 0,5 \times 1,96^2 / 0,05^2 = 384,16 \sim 385$$

n = Örnek büyüklüğü

$Z_{\alpha/2}$ = Güven katsayısı

P = Ölçmek istediğimiz özelliğin ana kütlede bulunma ihtimali (Konusunda hiçbir ön bilgi olmadığı için 0,5 alınmıştır.)

q = 1-P

d = Kabul edilen örnekleme hata payı (Araştırma için % 5'lik bir örnekleme hatası ön görülmüştür.

Bu tip örneklemelemlerde uygulanan genel kural (p)=(q)=0,5 kabul edilmiştir. Bu durumda sabit bir örnekleme hatası ve güvenilirlik derecesi mümkün olan en büyük örnek hacmi elde edebilmektedir (Malhotra, 1996).

4.2.2.Sorgulama yönteminin seçilmesi

Edirne kent halkının tasarım bitkilerine olan taleplerini belirlemek amacıyla standart anket formları hazırlanarak, kent halkının anlayabileceği şekilde birebir görüşme yöntemi ile araştırmacı tarafından doldurulmuştur.

4.2.3. Anket formunun hazırlanması

Edirne kent halkının tasarım bitkilerine olan taleplerini belirlemesine yönelik üç bölümden oluşan bir anket formu hazırlanmıştır (Ek A).

Birinci bölümde ankete katılan bireylerin sosyo-ekonomik ve demografik yapı ile ilgili özelliklerini belirlemek amacıyla 9 soru, ikinci bölümde tasarım bitkileri hakkındaki genel bilgi ve tercihleri ile ilgili 11 soru, üçüncü bölümde ise tasarım bitkilerini tercih ederken tercihlerini belirleyen faktörlerin belirlenmesi için 1 soru olmak üzere toplam 21 soru yöneltilmiştir.

4.2.4. Anketin uygulanması

Anket Edirne kent halkına raslantısal olarak birebir görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Anket sonuçlarının tüm kentin görüşlerini yansıtmayı amacıyla işyeri, kamu kurum ve kuruluşları, evlerde ve parklarda yapılmıştır.

4.2.5. Anket sonuçlarının yorumlanması

Kent halkının tasarım bitkilerine olan talebinin belirlenmesi aşamasında standart formlar aracılığıyla uygulanan anketler SPSS 13.0 (Statistical Program of Scientific Search) istatistik programının yardımıyla değerlendirilerek, elde edilen sonuçlar yorumlanmış, sonuçlara ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

Anketin birinci ve ikinci bölümünde bulunan soruların yorumlanmasında frekans analizi kullanılmıştır. Değişkenlerin frekans ve yüzde dağılımları hesaplanarak, değerler grafik ve tablo olarak ifade edilmiştir.

Ankette yer alan 10, 11, 12 soru ile cinsiyet, medeni durum, yaş, iş durumu, eğitim, gelir gibi bireylerin sosyo-ekonomik özelliklerine göre çaprazlanarak, bireylerin tasarım bitkilerine yaklaşımlarında bu kriterlerin etkileri araştırılmıştır.

“Tasarım bitkilerini tercih ederken tercihinizi belirleyen faktörler nelerdir?” sorusunun yorumlanmasında frekans analizi, faktör analizi ve ölçekteki soruların güvenilirliği için güvenilirlik analizi uygulanmıştır.

Faktör analizi, bir konuda deneklerin verdiği cevaplara göre değişkenler arasındaki korelasyonun hesaplanarak, birbiri ile ilişkili olan ve aynı boyutu ölçen değişkenlerin gruplandırılması sonucu faktör elde edilmesi işlemidir. Her bir değişkenin elde edilen faktörler ile korelasyonunu belirleyen sayıya faktör yükü denir (Ural, ve Kılıç, 2005).

Faktör analizi, birbiriyle ilişkili veri yapılarını birbirinden bağımsız ve daha az sayıda yeni veri yapılarına dönüştürmek, bir nedeni açıkladıkları varsayılan değişkenleri gruplayarak ortak faktörleri ortaya koymak amacıyla başvurulan bir yöntemdir (Özdamar, 2004).

Faktör analizinde faktörlerin belirlenmesi için birçok yöntem kullanılmaktadır. Bu yöntemler içinde genel kabul görmüş ve sıklıkla uygulanan yöntemlerden ikisi; Temel Bileşenler Analizi ve En Çok Olabilirlik Yöntemidir (Özdamar, 2004).

Faktör analizinde ölçek olarak beşli likert tipi ölçek kullanılmıştır. Değerlendirme aşamasında likert ölçeği baz alınarak ölçekte yer alan “çok az” için 1, “az” için 2, “orta” için 3, “fazla” için 4, “çok fazla” için 5 değeri verilmiştir.

Faktör analizi yapılacak verilerin uygunluğunu, ölçmede kullanılan KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değerinin 0,50 den yüksek olması gereklidir. (Malhotra,1996). Bu çalışmada elde edilen KMO değeri 0,814 gibi oldukça yüksek bir değer bulunmuş verilerin faktör analizine uygunluğunu göstermesi açısından önemli bir ölçüdür.

Aynı şekilde Ki-kare (Chi-Square) değeri 14524,463 ve BTS (Barlett) testine göre anlamlılık düzeyi % 100 bulunmuştur.

Araştırmada ölçekte yer alan 39 madde kapsamında ankete katılan 400 kişi için açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizinde faktörlerin belirlenmesinde,

temel bileşenler analizi (Principal Component Analysis) ve Varimax rotasyonu (faktör döndürme yöntemi) kullanılmıştır. Temel bileşenler analizi sonucunda başlangıç özdeğeri birden büyük olan yedi faktör belirlenmiştir. Yedi faktör toplam varyansın %77,645'ini açıklamaktadır.

Teorik istatistikçilere göre sağlıklı bir faktör analizi için toplam varyansın minimum % 67 oranında açıklanması gerektiği savunulmaktadır (Özmutaf, 2005).

Varyansı açıklayan değişkenlerin homojen bir yapıda ele alınması için Varimax rotasyonu yapılmıştır.

Ölçekteki soruların güvenilirliği için güvenilirlik analizi yapılmıştır.

Güvenirlik analizi, herhangi bir konuda örnekleme oluşturan birimler üzerinden veri toplamak amacı ile geliştirilen ölçme aracını oluşturan ifadelerin (yargı, önerme, soru vb.) kendi aralarında tutarlılık gösterip göstermediğini test etmek amacı ile kullanılır (Ural, ve Kılıç, 2005).

Ölçme aracını oluşturan ifadelerin birbirleriyle tutarlılık gösterip göstermediği, aralarındaki ilişkinin (korelasyonun) ölçülmesiyle ortaya çıkar. Güvenirlik katsayısı 0 ile 1 arasında değerler alır. Bu değer 1'e yaklaştıkça güvenilirlik artar (Ural ve Kılıç, 2005).

Bu çalışmada güvenilirlik analizi olarak Cronbach Alfa yöntemi kullanılmıştır

Cronbach Alfa yöntemi, oluşturulan herhangi bir konudaki bir testin tüm sorularını dikkate alarak, testin genel güvenilirliğini ortaya konulmasını sağlayan bir yöntemdir. Cronbach Alfa yöntemi ile hesaplanan katsayı 0 ile 1 aralığında değişim gösterir. Test sonucu elde edilen değere 0-0,4 aralığında ise ölçek güvensiz, 0,4-0,6 aralığında ise ölçek düşük güvene sahip, 0,6-0,8 aralığında, ölçek yüksek derecede güvenilirliğe sahiptir yorumu yapılmaktadır (Özdamar, 2004).

Bu çalışmada Cronbach Alfa yöntemi ile hesaplanan katsayı değeri 0,918 olarak bulunmuştur. Bu sonucu göre yüksek değerde güvenilirliğe sahip bir oran bulunmuştur.

5.ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

Ülkemizde tasarım bitkileri üç önemli kaynaktan sağlanmaktadır. Bunlar; orman fidanlıkları, özel idare ve belediye fidanlıkları ile özel fidanlıklardır (Uzun, 1992).

Edirne İli'nde tasarım bitkileri arzı; orman fidanlıkları, belediye fidanlıkları ve özel fidanlıklardan karşılanmaktadır.

Araştırmada tasarım bitkisi arzını ortaya koymak için; mevcut fidanlıkların durumu ve arz karşılama yöntemleri ortaya konulmuştur. İkinci aşamada yapılan anket çalışması ile Edirne kent halkının tasarım bitkilerine olan talebi belirlenmeye çalışılmıştır.

5.1. Edirne İlinde Bulunan Mevcut Fidanlıklar

Edirne İlinde; kent merkezine 130 km uzaklıkta bir adet Orman Fidanlığı ve dört adet Özel Fidanlık bulunmaktadır. İlde Özel İdare ve Belediye Fidanlığı bulunmamaktadır. Ancak Edirne İlinin kentsel rekreasyon ve yeşil alan ihtiyacını, Edirne Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü karşılaması nedeniyle Edirne Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nde arzı karşılayan mevcut fidanlıklar içinde ele alınmıştır.

5.1.1. Orman Fidanlıkları

Edirne İlinde; Çevre ve Orman İl Müdürlüğü'ne bağlı kent merkezine 130 km uzaklıkta bir adet Orman Fidanlığı bulunmaktadır.

5.1.1.1. Keşan Orman Fidanlığı

5.1.1.1.1. Fidanlığın genel tanıtımı

Keşan Orman Fidanlığı 1963 yılında kurulmuştur. Kuruluş amacı, Marmara Bölge Müdürlüğü ile Çanakkale Orman Bölge Müdürlüğü'nün yapacağı ağaçlandırma sahalarında kullanılacak öncelikle ibreli orman ağacı fidanlarını üretmektir. Bunun yanında kamu kurum ve kuruluşları ile çevre halkının her türlü boylu fidan ve süs bitkileri ihtiyacını karşılamak, orman ağacı yetiştiriciliğine teşvik etmektir.

Keşan Orman Fidanlığı 40 52°34"-40 52°20" kuzey enlemleri ile 26 37°30"- 26 38° 10" boylamları arasında bulunmaktadır. Denizden yüksekliği 50 m. olup fidanlık arazisi sıfır meyilde olup, bakısı kuzeydir.

Fidanlık Edirne ili Keşan ilçesi Taşköprü mevkiinde yer almaktadır. Keşan'a 2,5 km. Edirne'ye 130 km. mesafededir.

Fidanlığın genel alanı 167,949 dekar fidan yetiştirme alanı 141,854 dekar olup bunun 33,020 dekarı ekim alanı, 102,500 dekarı repikaj alanı, 6,334 dekarı ise tüplü fidan üretim alanı olarak kullanılmaktadır. Yapı ve yerleşim alanı 9,062 dekar, yollar 14,803 dekar, diğer alanlar 2,230 dekadır.

5.1.1.1.2. Fidanlıkta uygulanan üretim planı

5.1.1.1.2.1. Genaratif üretim

5.1.1.1.2.1.1. Tohum temini

Ağaçlandırma çalışmalarının başarısı kaliteli tohumlardan elde edilecek fidanlara bağlıdır. Fidanlıkta üretimi yapılan fidanlardan bazı yapraklı tür fidanların tohumu, yakın çevredeki kamu kurum ve kuruluşlarının bahçelerindeki ağaçlardan ve ağaçlandırma sahalarındaki ağaçlardan toplanmaktadır. Bunun dışında ibrelili tür fidanların tohumları Genel Müdürlük tarafından tahsis edilmektedir.

5.1.1.1.2.1.2. Tohumların saklanması

Tohumlar dış ortam ile hava ve rutubet alışverişine imkan vermeyen kaplarda saklanmalıdır. Fidanlıkta üretimi yapılan yapraklı ağaç (akçaağaç (*Acer spp.*), dişbudak (*Fraxinus excelsior*), ıhlamur (*Tilia spp.*), akasya (*Acacia spp.*) vb. türler) tohumları tabii şartlarda bir seneden fazla saklanabilir. Fidanlıkta kullanılan tohumlar soğuk hava deposunda saklanmaktadır.

5.1.1.1.2.1.3 Tohumların ekim öncesi göreceği işlemler

Kanatlı tohumların ekimden önce kanatları temizlenir, çimlenme yüzdeleri tespit edilir. Sonbaharda ekilmesi mümkün olmayan tohumlar katlamaya alınır. Ayrıca ibrelili fidan tohumları kuş zararlılarına ve çökerten hastalığına karşı ilaçlanır.

5.1.1.1.2.1.4. Tohum ekimi

Ekim başarısı iyi bir toprak hazırlığına bağlıdır. Toprak işleme ve gübreleme ekimden önce yapılmalıdır. Mümkün olduğu kadar iyi tesviye edilmiş, tavında bir toprak üzerinde yapılmış ekim yastıkları tohum ekimini ve çimlenmesini kolaylaştıracaktır. Fidanlıkta yastıklar makine ile hazırlanmakta ve elle gerekli düzeltmeler yapılmaktadır. Tohum yastıkları 120 cm genişlikte olup yastık yolları 40 cm genişliğindedir.

Fidanlıkta genellikle mahalli iklim şartları göz önünde bulundurularak ekim yapılmaktadır. Trakya şartlarında sonbahar ekimlerinin sakıncası vardır. Erken çimlenme görülebilir, dolayısıyla ilkbahar donlarından etkilenebilir. Bu nedenle ekim ilkbaharda yapılmaktadır.

Tohumlar ekim yastıklarına çizgi merdanesi ile açılan çizgilere uygun derinlikte ekilmektedirler. Ekim yastıklarında birim alana ekilecek tohum miktarının kaliteli fidan üretimi için iyi tespit edilmesi gerekir.

Fidanlıkta çizgi ekiminde kullanılacak tohum miktarı hesaplamasında $N=D/GXY$ formülü kullanılmaktadır.

N: 1 metre uzunluğundaki çizgiye ekilecek tohum miktarı

D: 1 metrede arzu edilen fidan adedi

G: Kullanılacak tohum çimlenme yüzdesi

Y: Fidan yüzdesi

Fidanlıkta ekimi yapılan türlere ait m² ye ekilen tohum miktarları

<u>Türü</u>		<u>m² ye ekilen tohum miktarları (gr)</u>
Erguvan	<i>Cercis siliquastrum</i>	40
D. Y. Akçaağaç	<i>Acer negundo</i>	35
Y. Ç. Y Akçaağaç	<i>Acer pseudoplatanus</i>	50
Y. Akasya	<i>Robinia pseudoacacia</i>	40
Sarı Salkım	<i>Laburnum vulgare</i>	40
Ihlamur	<i>Tilia argentea</i>	80
Dişbudak	<i>Fraxinus excelsior</i>	44
Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i>	30
İğde	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	40
Kurtbağrı	<i>Ligustrum japonica</i>	40
Katalpa	<i>Catalpa bignonioides</i>	30
Yalancı Çivit	<i>Amorpha frutiocos</i>	30
Doğu mazısı	<i>Thuja orientalis</i>	30
Doğu Servisi	<i>Cupressus sempervirens</i>	30
Kızılçam	<i>Pinus brutia</i>	33

Fidanlıkta ekimden sonra ekim çizgilerini kapatma materyali olarak eşit oranlarda elenmiş orman humusu, elenmiş ahır gübresi ve mil toprağı kullanılmaktadır.

Ekim yastıklarında kritik çimlenme periyodu sürecince sulama yapılmaktadır. Ekim yastıkları çimlenme sürecince her gün hafif ve az su vermek sureti ile nemli tutulmaktadır. Tohumlar çimlenmeye başlayıncaya kadar sıcak saatlerde, çimlendikten sonra sabah akşam veya gece serin saatlerde sulanmaktadır.

Repikaj alanlarında sulama ise; şaşırtmanın bitirilmesinden hemen sonra su verilmektedir. Şaşırtılan fidanlara tekerrür bakımından daha az fakat miktar bakımından drenaj noktasına kadar su verilmektedir. Repikaj sahaları salma su ile sulanmaktadır.

Tüplü fidanlar ise yağmurlama sulama ile sulanmaktadır.

5.1.1.1.2.1.5. Fidanlıkta repikaj

Repikaj ekim yastığında sıkışık olan fidanların iyi bir gelişme gösterebilmeleri için daha serbest bir yere nakledilip dikilmesidir. Fidanlar sonbaharda yaprak dökümünden veya büyüme durduktan sonra, ilkbaharda ise kök ve tepe sürgünleri uyanmadan önce repikaja alınmalıdır. Repikaj genellikle sonbaharda yapılmaktadır. İlkbaharda şaşkırtmalarda zaiyat söz konusudur.

Fidanlıkta repikaj genellikle açık alanlarda yapılmaktadır. İbrelili ve yapraklı tür kullanılmakla birlikte çevrenin talep ve ihtiyacı gözönüne alınarak yapraklı türlere ağırlık verilmektedir.

Fidanlıkta tüplü fidan üretiminde çeşitli kaplar, polietilen torbalar ve muhtelif ebatlarda plastik, metal bidonlar kullanılmaktadır. Tüp harcı olarak toprak, mil, yanmış ahır gübresi ve humus kullanılmaktadır. Tüpte ibrelili türler ve süs bitkileri üretilmekte olup 1+1, 1+2, 1+3, 2+1, 2+2 ve 2+3 yaşlı olarak üretimleri yapılmaktadır.

5.1.1.1.2.2. Vegetatif üretim

Ekim suretiyle yetiştirilmesi güç olan ağaç türleri vegetatif yoldan üretilir.

5.1.1.1.2.2.1. Çelikle üretim

Fidan üretiminde kullanılan en iyi çelikler bir yaşlı gövde sürgünlerinden ve bu sürgünlerin orta kısmına isabet eden 1/3'lük parçasından elde edilmektedir. En uygun çelik dikim zamanı vejetasyon başlamasından önceki 2-3 haftalık zamandır. Bir yaşındaki gövde dallarından alınan 18-22 cm uzunluğunda, 1-2 cm çapında, üzerinde 4-5 adet göz bulunan ve yaşayan gövde dal parçalarıdır. Çelik hazırlanırken üst gözün hemen üstünden düz olarak kesilip aşağıya doğru 18-22 cm uzunluğunda meyilli olarak kesilir. Çelikler meyilli kısmı toprak içinde kalacak şekilde dikilir.

5.1.1.1.2.2.2. Aşı ile üretim

Fidanlıkta top akasya (*Robinia pseudoacacia* “Umbrella”), kırmızı çiçekli akasya (*Robinia hispida* “Casque Rouge”), gümüşü yapraklı akçaağaç (*Acer sacchaurum*), kırmızı yapraklı akçaağaç (*Acer palmatum*), sarkık dişbudak (*Fraxinus excelsior* “Pendula”), sarkık dut (*Morus nigra* “Pendula”) ve süs şeftalisi (*Prunus persica* “Alboplena”) aşı ile üretilmektedir. Aşı; bir bitkinin bir parçasının bir başka bitkiyle bir araya getirilerek kaynaştırılmasıdır. Aşı ile üretimde kıymetli ve yüksek vasıflı türlerin klonları elde edilir. Keşan Orman Fidanlığında göz aşısı ile üretim yapılmaktadır. Kalem olarak seçilen türlerden olgunlaşmış bir göz kesilir. Tomurcuk (göz); anaç kabuğunda “T” şeklinde kesilerek açılan boşluğa oturtulur ve aşı bandı sıkıca sarılır.

Şekil 5.1. Keşan Orman Fidanlığındaki Aşılı Sarkık Dut Parseli (Orj. 2007).

Şekil 5.2. Keşan Orman Fidanlığında T Göz Aşısının Uygulanması (Orj. 2007).

5.1.1.1.3.Fidanlıkta bakım işleri

5.1.1.1.3.1. Toprak işlemesi

Toprak işlemesiyle bitki bünyesine daha uygun bir ortam yaratılmakta, toprağın rutubeti kontrol altına alınmakta ve yabancı otlar yok edilmektedir. Ayrıca böcek ve diğer zararlıların yuvalarını bozarak yok olmalarını sağlanmaktadır. İyi işlenmiş toprak fidan zaiyatını azaltır, verimi artırır ve fidan kalitesini yükseltmektedir.

Toprak işlemesi, toprak zerrelere arasındaki bağın gevşetilmesi, hava ve su tutma kapasitesinin artırılması, organik madde muhafazası, toprağın alt ve üst kısmındaki verimsizliğin giderilmesi amacıyla yapılmaktadır.

Toprak Tahlil Laboratuvarı raporlarına göre organik madde bakımından fakir olan ve yeterince organik madde verilmeyen fidanlık topraklarının derin sürülmesi sakıncalıdır. Bunun yerine 15-20 cm'lik üst toprak, alt üst edilerek işlenmekte 25-30 cm derinlikteki kısımların yırtılarak alttan gevşetilmesi sağlanarak toprak işleminde oluşacak hatalar önlenmiş olmaktadır.

5.1.1.1.3.2. Toprağın iyileştirilmesi

Fidanlık toprakları tahlil raporlarına göre organik madde bakımından fakirdir. Fidanlık toprağında hayvan gübresi, yeşil gübre gibi organik gübreler kullanılarak topraktaki organik madde miktarı arttırılmaya çalışılmaktadır.

Fidanlık topraklarının en büyük organik madde kaynaklarından biri hayvan gübresidir. Ahırlardan elde edilen taze gübreler toplu ve muntazam şekilde olgunlaşmaya bırakılır, zaman zaman yığın bastırılarak sıkıştırılır. Bu şekilde olgunlaşmaya bırakılan gübre yığını 4-5 ay içinde tamamen olgunlaşır. Olgunlaşan hayvan gübresi tarlaya nakledilerek serilir, sürüm yapılarak toprağa karıştırılır.

Yeşil gübre bitkileri (bakla, bezelye, vb.) parsellerden fidanlar söküldükten sonra Mayıs ayı sonu veya Haziran ayı başlarında ekilir. Ekimin geç yapılmasının nedeni toprağın yazın sıcağından korunması ve siper altında tutulmasıdır. Yeşil gübre bitkilerin 2/3 'ü çiçeklenmiş ve baklalar oluşturmaya başlamışsa toprak işleme yapılarak hemen toprağa karıştırılması gerekmektedir. Gecikme halinde toprağa verilecek azotun büyük bir kısmı bakla tohumlarının olgunlaşmasında sarf edilir.

5.1.1.1.3.3. Ot alma

Ekim yastıklarında otlar fazla büyümeden elle çıkarılmaktadır. Elle ve el aletleri ile ot mücadelesinin işgücü nedeniyle pahalı olması, yetiştirilen kültüre zarar vermesi gibi nedenlerle yabancı ot mücadelesinde kimyasal maddeler kullanılmaktadır.

Repikaj sahasında ot ile mücadelede rotovator kullanılmaktadır. Mekanik aletlerin giremediği yerlerde el çapaları kullanılmaktadır.

5.1.1.1.3.4. Çapalama

Çapa yapmaktan maksat kapilariteyi kırmak, toprağın havalanması ve köklerin gelişmesini sağlamaktır. Böylece suyun yüzeye doğru toprağa dağılması ve bitkiye faydalı olması sağlanır. Aynı zamanda yabancı otlar da alınmış olur.

Repikaj parsellerinde ilk yapraklar görüldüğünde sıra üzerinde ot alma ve çapa birlikte yapılmaktadır.

5.1.1.1.3.5. Tekleme ve seyreltme

Ekim parsellerinde m²'ye düşmesi gerekenden fazla fidan çıkarsa ot alma ile birlikte fazla fidanlar kesilerek uzaklaştırılır. Tüpe ekimlerde birden fazla çimlenen fideler kesilip uzaklaştırılır. Yapraklı çelikle üretilen türlerde (kavak (*Populus alba*), söğüt (*Salix spp*), iğde (*Elaeagnus angustifolia*), ılgın (*Tamarix tetrandra*) vb) gövdede tekleme yapılır.

5.1.1.1.3.6. Yerinde kök kesme

Bu işlem, ibrelili ve yapraklı ekim yastıklarında, kazık kök sistemi yerine kuvvetli ve bol yan köklerden meydana gelmiş saçak kök sistemi elde etmek, sakın aşırı büyümesini yavaşlatıp kök-sak oranını kök lehine çevirmek için yapılmaktadır. Kök kesimi yapılan fidanlarda kuvvetli bir kök sistemi oluşur. Kök kesimi karaçamda 2+0 yaşında, diğer ibrelilerde ve yapraklılarda 1+0 yaşında, yapraklı türlerde fidan boyları

30-40 cm'yi geçmeden yapılmaktadır. Kök kesme zamanı iklim şartlarına göre değişmekte, yapraklı fidanlarda genellikle Temmuz ayında yapılmaktadır.

Yapraklı türlerde 20-30 cm, ibreli türlerde 18-20 cm derinlikte kök kesimi yapılmaktadır. Kök kesimi lastik tekerlekli traktörlerin ön veya arka tarafına takılan bıçak yardımı ile yapılmaktadır.

5.1.1.1.3.7. Budama

Budama şaşırtılmış fidanlar için söz konusudur. Fazla kıvrık dallar, çatallaşmış tepeler budanmak suretiyle alınır. Budamaya şaşırtmanın birinci yılından itibaren başlanır. Her vejetasyon döneminde fidanın durumuna göre budama tekrar edilir.

Park ve bahçe fidanı olarak yetiştirilen türlerde fazla budama yapılmaz. Bunlara sadece form kazandırmak için budama yapılır. Yalancı akasya (*Robinia pseudoacacia*) fidanlarında ekim yastıklarında iken tepe budamasının yapılması, bu fidanların ağaçlandırma sahalarındaki başarısını artırır.

5.1.1.1.3.8. Fidanlıkta söküm

İbreli fidanlarda söküm, fidanların kök ve tepelerinin vegetatif faaliyetlerinin durduğu zaman yapılmalıdır. Ayrıca fidan sökümünde asgari zaiyatla çalışmak için toprak rutubetinin bu işi kolaylaştıracak nispette olması gerekmektedir. Bunun için gerekirse arazi sulanarak toprak yumuşatılmalıdır.

Tohum ekim parsellerinde ibreli ve yapraklı fidanların sökümünde kök kesme bıçağı kullanılmaktadır. Kök kesim bıçağı burada kök kesiminde olduğu gibi kullanılmakta fakat biraz daha derinden geçirilmektedir. Kök kesim bıçağı geçirildikten sonra işçiler iki elle ve demet halinde fidanları kök boğazından kavrayarak dikkatlice

çekerek toprağını silkeleyerek çıkartırlar. Fidan demetleri rüzgârdan ve güneşten korumak için taşıma sandıklarına konarak üstü örtülür.

Ambalajhaneye sandıklarla gelen fidanlar seleksiyona tabi tutulur. Çatallı, cılız, kökleri iyi gelişmemiş ve tepesi kopmuş fidanlar imha edilmek üzere ayrılır. Sağlıklı kök ve sakı iyi gelişmiş fidanlar ayrılarak sayılır, küçük demetler halinde kök tuvaletleri bir kütük üzerinde keskin bıçaklarla yapılarak balyalanmaktadır.

Yastıktaki yapraklı fidanların sökümü bel küreği ile, seleksiyon ve kök tuvaleti ibrelilerde olduğu gibi yapılmaktadır. Fidanlar hemen teslim edilmeyecekse hendeklerde dik vaziyette gömüye alınmaktadır.

Yapraklı repikaj alanlarında sökümde traktörle çekilen yapraklı söküm bıçağı kullanılmaktadır. Fidan sırasının altından geçirilen bıçak fidanların kazık köklerini söker. İşçiler ise yana doğru yatan fidanları topraktan çekerek alırlar. Daha sonra fidanların kök tuvaletleri keskin budama makasları ile yapılır. Fidanların kırılan kökleri kırıldığı yerden, diğer köklerde 25 cm kalacak şekilde kesilir. Fidanlar hemen sevk edilmeyecekse hendeklerde gömüye alınırlar.

5.1.1.1.3.9. Fidanların Saklanması

Fidanlar açık alanlarda gömüye alınarak saklanmaktadır. Ağaçlandırma sahası fidanlığa çok yakın olduğu için yastıklardaki 1+0 yaşlı ibrelili ve yapraklı fidanlar günlük olarak sökülüp gönderilmektedir. Yapraklı türler uzun süre gömüde kalabilir. Gömüye alınacak fidanlar için bir hendek açılır, fidanlar demet halinde veya tek tek bu hendeğe yerleştirilerek, köklerin üzeri her taraftan toprak yığılarak örtülür.

5.1.1.1.3.10. Fidanların sevki

Ambalajlanmış fidanların dikim yerlerine kadar sevkinde gerekli dikkat ve itina gösterilmelidir. Fidanlar taşıtlara yüklenirken tepe sürgünlerinin ezilmemesine ve kırılmamasına dikkat edilmelidir. Ayrıca rüzgar ve güneşe maruz bırakılmamalı, gerekli örtme tedbirleri alınmalıdır.

Fidan nakliyatları mümkün olduğunca serin saatlerde yapılmalıdır. Boylu yapraklı fidan nakliyatları uzun araçlarla yapılmalı, tepelerinin yere sarkarak ve sağa sola çarparak kırılmaları önlenmelidir.

Tüplü fidanlarda üst üste yerleştirilebilecek sandıklara konularak sevk edilmelidir. Sevkiyattan önce yeterli sulamanın yapılması gerekmektedir.

Şekil 5.3. Keşan Orman Fidanlığı Satış Bölümünden Bir Görünüş (Orj. 2007).

5.1.1.1.4. Fidan üretim miktarları

Keşan Orman Fidanlık Mühendisliği yıllık üretim kapasitesi Çizelge 5.1’de, yeni çalışma döneminde üretilecek fidanların cins, tür, yaş ve miktarları Çizelge 5.2 ve Çizelge 5.3 ’de gösterilmiştir.

Çizelge 5.1. Fidanlığın Üretim Kapasitesi (Anonim, 2006-a)

TÜRLER	YAŞ	YILLIK OPTİMAL FİDAN MİKTARI (AD.)
YAPRAKLI	1+0 1+1 1+2 1+3>Yaşlı	400.000
İBRELİ	1+0 2+0	2.500.000
TÜPLÜ	1+0 2+0 1+1 1+2 1+3>Yaşlı	200.000
TOPLAM		3.100.000

Çizelge 5.2. Yeni Çalışma Döneminde Üretilecek Fidanların Cins,Tür,Yaş ve Miktarları (Anonim, 2006-a)

TÜRÜ	CİNSİ	YAŞI	Y I L L A R				
			2005	2006	2007	2008	2009
İBRELİ TÜPLÜ FİDAN	Kızılçam	1+1>Yaşlı	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
	Doğu Servisi	1+1>Yaşlı					
	Doğu Mazısı	1+1>Yaşlı					
	Lübnan Sediri	1+1>Yaşlı					
	Fıstıkçamı	1+0>Yaşlı					
	Karaçam	1+1>Yaşlı					
SÜS BİTKİSİ TÜPLÜ FİDAN	Yukarıda belirtilen Tüm cinsler için	1+1>Yaşlı	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
YAPRAKLI REPIKAJ	Üretim Yapılan Yapraklı Türler	1+1>Yaşlı	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
İBRELİ REPIKAJ	Üretimi Yapılan İbrelili Türler		3.000	3.000	3.000	3.000	3.000

Çizelge 5.3. Keşan Orman Fidanlığı Yeni Çalışma Döneminde Üretilcek Fidanların Cins, Tür, Yaş ve Miktarları (Anonim 2006-a).

TÜRÜ	CİNSİ	YAŞI	Y I L L A R				
			2005	2006	2007	2008	2009
İBRELİ	Kızılçam	1+0	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
	Doğu Servisi						
	Doğu Mazısı						
	Mavi Servi						
YAPRAKLI	D.Y Akçaağaç	1+0	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
	Y.Ç.Y Akçaağaç	1+0					
	Yalancı Akasya						
	Doğu Çınarı	1+0					
	İğde						
	Katalpa	1+0					
	İhlamur	1+0					
	Kurtbağrı	1+0					
	Erguvan	1+0					
	Sarı Salkım	1+0					
	Dişbudak	1+0					
	Gladiçya	1+0					
	SÜS BİTKİLERİ	Ağaç Hatmi					
Japon Ayvası		1+0					
Ateş Dikeni		1+0					
Defne		1+0					
Salkım Söğüt		0+1					
İlgün		0+1					
Oya		1+0					
Mahonya		1+0					
Kadın Tuzluğu		1+0					
Katırtırnağı		1+0					
Sabin Ardıcı		0+1					
Gül		0+1					
Berberis		1+0					
Kartopu		1+0					
Altınçanağı		0+1					
Çiçeknarı		0+1					
Filbahri		0+1					
Keçi Sakalı		0+1					
Acem Borusu		0+1					
Top Şimşir		0+1					
Adaçayı		0+1					
Top Mazı		1+0					
Altuni Mazı		1+0					
Dağ Muşmulası		1+0					
Karayemiş		1+0					
Süs Eriği		0+1					

5.1.2. Özel Fidanlıklar

5.1.2.1. Meriç Süs Bitkileri Fidanlığı

1996 yılında faaliyete başlayan fidanlığın üç temel faaliyet alanı bulunmaktadır. Bunlar, fidancılık, bitkisel tasarım çalışmaları ve bahçe bakımı alanlarındadır.

Fidanlıkta retim yapılmamakta, depo fidanlığı olarak kullanılmaktadır. Fidanlıkta çeşitli boylarda ve formlarda bitkiler bulunmaktadır.

Fidanlık yetkileriyle yapılan görüşmeler ve fidanlık kayıtları incelendiğinde en çok satış yapılan tasarım bitkileri çalı grupları, ibreli ağaç ve ağaçcıklar ile mevsimlik çiçeklerdir.

Ancak son yıllarda en çok satışın meyve fidanlarında olduğu, bu konudaki taleplerin her geçen gün arttığı belirtilmiştir.

Şekil 5.4. Meriç Süs Bitkileri Fidanlığından Bir Görünüm (Orij. 2007).

Şekil 5.5. Meriç Süs Bitkileri Fidanlığında Tüplü Bitki Parselleri (Orij. 2007).

Şekil 5.6. Meriç Süs Bitkileri Fidanlığındaki Ladin Fidanları (Orij. 2007).

Şekil 5.7. Meriç Süs Bitkileri Fidanlığı Satış Bölümünden Bir Görünüm (Orij. 2007).

5.1.2.2. Botanik Çiçekçilik

1994 yılında kurulan fidanlıkta çok az miktarda mevsimlik çiçek üretimi yapılmaktadır. Bunun dışındaki tasarım bitkilerinin tamamı Yalova, İzmir'den temin edilmektedir. Fidanlık kuruluş yapısına bakıldığında tamamı ile bir aile fidanlığıdır. Başlangıçta bir hobi olarak başlanılmış artan talep üzerine bitki çeşitleri arttırılmıştır.

Fidanlıkta aynı zamanda dış mekan süs bitkilerinin dışında iç mekan süs bitkileri, gübre, saksı ve doğal taş satışı da yapılmaktadır. Üretilen mevsimlik çiçeğin yanı sıra son zamanda fidanlıkta Bulgaristan' dan getirdikleri 35 farklı çeşit ile bodur gül üretimine başlanmıştır.

Fidanlıkta satışı yapılan bitkilerle ilgili herhangi bir istatistiki bilgi bulunmamaktadır. Ancak fidanlık yetkileri ile yapılan görüşmelerde en çok satışın meyve fidanlarında olduğunu daha sonra sırasıyla ibreli ağaç ve ağaççıklar, çalı grupları ve mevsimlik çiçekler yer almaktadır. Kamu kurum ve kuruluşları düzenlemeleri için daha çok ibreli ağaç ve ağaçcık ile çalı gruplarını tercih etmektedir. Ev bahçeleri için ise daha çok meyve fidanlarının tercih edildiği belirtilmiştir.

Şekil 5.8. Botanik Çiçekçilik Üretim Alanlarından Bir Görünüş (Oriş. 2007).

Şekil 5.9. Botanik Çiçekçilik Satış Bölümünden Bir Görünüm (Orij. 2007).

Şekil 5.10. Botanik Çiçekçilikteki İbrelî Fidanlardan Bir Görünüm (Orij. 2007).

Şekil 5.11. Botanik Çiçekçilik Mevsimlik Çiçek Satış Alanından Bir Görünüm (Oriş. 2007).

Şekil 5.12. Botanik Çiçekçilikten Bir Görünüm (Oriş. 2007).

5.1.2.3. Doğan iekilik

1996 yılında 1200m² alan üzerine kurulan ve hizmet veren ‘‘Doğan iekilik’’ her türlü i ve dış mekan bitki temini, bahçe yeşil alan bakımı, çim tesisi ve sulama tesisi uygulamaları ile faaliyet göstermektedir.

Diğer zel fidanlıklarda olduğu gibi Doğan iekilikte fidan üretimi yapılmamaktadır. Satışı yapılan fidanlar Yalova ve İzmır civarından temin edilmektedir.

İbrelı, yapraklı ağaçlar, ss çalıları, yer örtücü ve yayılıcı bitki türleri yanında peyzajı tamamlamak amacıyla kullanılabilircek çeşitli peyzaj materyalleri de yer almaktadır. Toprak, torf, çim harcı, organik ve kimyasal gübre eşitleri, ithal çim tohumu, dekoratif taş eşitleri toprak, torf, çim harcı, organik ve kimyasal gübre eşitleri, ithal çim tohumu, dekoratif taş eşitleri bulunmaktadır.

Şekil 5.13. Doğan Çiçekçilikten Genel Bir Görünüm (Orij. 2007).

Şekil 5.14. Doğan Çiçekçilikten Bir Görünüm (Orij. 2007).

5.1.2.4. Arı Çiçekçilik

Arı çiçekçilik, 1996 yılında kurulmuş ve kuruluşundan bu yana fidan ve çiçekçilik sektöründe faaliyetlerini yürütmektedir.

Arı Çiçekçilik bitki çeşitleri, toprak, torf, çim harcı, organik ve kimyasal gübre çeşitleri, ithal çim tohumu, dekoratif taş çeşitleri ve uygulamaları, sulama sistemleri ve uygulamaları ve bahçe bakımının dahil olduğu birçok alanda hizmet vermektedir.

Fidanlıkta üretim sadece mevsimlik süs bitkilerinde yapılmaktadır. Fidanlıkta yaklaşık 200 m²'lik plastik serada mevsimlik çiçek üretimin yanı sıra gül *Rosa spp.* türleri de yetiştirilmektedir. Satışa sunulan gül çeşitlerinin tamamı fidanlığın kendi üretimidir.

Fidanlıkta en çok satışın yapıldığı türler ibrelili ağaç ve ağaçcıklar, çalı grupları, mevsimlik çiçek ve meyve fidanlarıdır. Meyve fidan talebinin artması nedeni ile fidanlık meyve fidancılığa daha fazla ağırlık vermeye başlamıştır.

Şekil 5.15. Arı Çiçekçilik'ten Bir Görünüm (Orij. 2007).

Şekil 5.16. Arı Çiçekçilik Gül Üretim Parselleri (Orij, 2007).

Şekil 5.17. Arı Çiçekçilik Çelikle Üretim Alanı (Orij. 2007).

Şekil 5.18. Arı Çiçekçilik Satış Alanından Bir Görünüm (Orij. 2007).

5.1.3. Belediye Fidanlıkları

Kentlerde park ve yeşil alanların yapımı 5393 sayılı Belediye Kanununun 14. maddesinin a- bendinde belirtildiği gibi belediyenin görevleri arasında yer almaktadır (Anonim, 2005-c). Bu nedenle belediye fidanlıkları çarpık kentleşme sürecinde önem kazanmakta, kent içi yeşil alanlar için artan fidan talebinin karşılanmasında önemli bir fonksiyon üstlenmektedir.

Edirne İli'nde belediyeye ait fidanlık bulunmamaktadır. Belediye fidan talebinin tamamını çevrede bulunan özel fidanlık ve orman fidanlıklarından karşılamaktadır.

5.1.3.1. Edirne Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü

Edirne İlinin kentsel rekreasyon ve yeşil alan ihtiyacını, Edirne Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü karşılamaktadır. Kişi başına düşen kentsel yeşil alan miktarını arttırmak, yeşil alan dengesini sağlamak, kent halkının kolayca faydalanacağı rekreasyon ve oyun alanları tesis etmek Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nün ana amacıdır.

Kentte kişi başına düşen kentsel yeşil alan miktarı 11,94 m² dir. Belediyeye ait toplam 65 adet park, 17 adet fidanlık alanı bulunmaktadır (Anonim 2006-b). İlde bulunan park alanlarının genel toplamı 144.312 m², parklara ait çim alan toplamı 119.917 m² dir (Çizelge 5.5.). Fidanlık alanlar olarak toplam 87650 m²'lik alanda 1422 adet ağaç bulunmaktadır (Çizelge 5.4). Refüj ve kavşak alanlarının toplamı 19.632 m² dir. Bu alanların 15.812 m² çim alandır (Çizelge 5.6).

Belediyeye ait fidan üretimi yapılan fidanlık bulunmamaktadır. Belediye fidan talebinin tamamını çevrede bulunan özel fidanlık ve orman fidanlıklarından karşılamaktadır. Mevsimlik çiçek ve bazı süs bitkilerinin yetiştirildiği 300 m² büyüklüğünde sera mevcuttur.

2006 yılında mevsimlik çiçek üretimi için 4600 gr çeşitli türlerde tek yıllık çiçek tohumu alınarak yaklaşık 250.000 adet mevsimlik çiçek üretilmiştir. Üretilen türler sadece belediyenin kendi ihtiyacını karşılamakta kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra 213.000 adet mevsimlik çiçek ve 50.000 adet lale (*Tulipa spp*) soğanı satın alınarak dikilmiştir.

Yapraklı ağaç ve ağaçlık olarak 870 adet, ibreli türlerde 4380 adet sarılıcı ve tırmanıcı türlerde 4640 adet fidan dikimi yapılmıştır.

Çizelge5.4. Edirne Belediyesi Fidanlık Alanların Dağılımı (m²)(Anonim,2006-b).

Sıra no	Fidanlık yeri	Genel alan (m ²)	Çim alan (m ²)	Çalı grupları (adet)	Ağaç ve ağaççık (adet)
1	Mezbaha arkası fidanlık	20000	20000		681
2	Bim karşısı fidanlık	2000	2000		172
3	Edirne girişi fidanlık	7500	7500		
4	Sarıbayır	25000	25000		
5	Rekreasyon alanı	24000	24000		
6	Yeni terminal girişi fidanlık				
7	Eczacılar odası arkası fidanlık	750	750		
8	Gazhane karşısı koruluk	5000	5000		
9	Yıldızevler arkası fidanlık	2500	2500		100
10	Hacı kuşlar fidanlığı	900	900		50
11	Vali konağı çevresi				128
12	26. sok				76
13	Taşlı park karşısı				37
14	Veli dayı fidanlık				39
15	Jandarma altı				
16	Şehitlik ormanı				57
17	Yeni imaret nehir boyu				82
Toplam		87650	87650		1422

Çizelge 5.5. Edirne Belediyesi Park Alanların Dağılımı (m²)(Anonim, 2006-b).

Sıra no	Park yeri	Genel alan (m ²)	Çim alan (m ²)	Çalı grupları	Ağaç ve ağaçcık
1	Selimiye parkı	11300	7300	500	100
2	Kadın hakları parkı	800	600	200	20
3	İlhan Koman parkı	1780	250	50	20
4	Saraçlar cad.	3275	275	200	20
5	Gazi parkı	2600	1300	250	
6	Uğur mumcu parkı yanı yeşil alanlar	1000	250		
7	Ayşekadın (yamalar)	700	400	35	
8	Ayşekadın karakol önü	500	400	2	14
9	Kanallı park	500			
10	Katlı park	600	600	60	23
11	Taşlı park	500	400	190	
12	Gima karşısı trafo çevresi	600	500	50	
13	Kutlutaş polis lojmanları önü	1300	1300	40	20
14	Vali konağı önü	120	120	38	
15	Kanal boyu	600	600		
16	Yeni kanal boyu	2400	2400		
17	Köy hizmetleri trafo	380	300	23	
18	Köy hiz. bankamatik yanı	650	650	20	7
19	Shell benzinlik arkası	1100	300	60	15
20	Olin karşısı	1100	1100	175	1
21	Bostan pazarı	2200	650	6	40
22	Acıçeşme parkı	1100	400	50	25
23	Yıldırım girişi	640	640	12	2
24	Gazimihal yıkık hamam karşısı	970	970	12	35
25	Hacısarraf parkı	3000	1000		
26	Yıldırım çocuk oyun alanı	2000	2000		
27	Yeniimaret çocuk oyun alanı	4500	4500		

Çizelge 5.5. nin devamı

28	Yıldırım kahve önü	200	200		
29	Barış parkı	4900	4700	260	25
30	Köy hizmetleri arkası	3500	2100	110	30
31	Eski terminal	5000	4000	230	43
32	Yeni terminal	2000	2000	145	
33	Belediye park ve bahçe önü	1300	1300	72	32
34	Kedi-köpek bakımevi	3000	1000		
35	Çavuşbey parkı	3000	1500		
36	Vali konağı arkası park	6000	6000		
37	Şükrüpaşa parkı	2000	1400		
38	Sarayiçi	50000	50000		
39	Merkez ilkokulu karşısı	1000	1000		
40	Sütlüklü çeşme	50	50	5	10
41	Karaağaç buzhane yanı	750	750		
42	Sanayi karşısı 1	1260	1260712		
43	Sanayi karşısı 2	712	712		
44	Yangöz çeşme	672	672		
45	Vali konağı karşısı üçgenler	806	806		
46	Bölge trafik karşısı	1580	1580		
47	Yeni terminal ek	1035	1035		
48	Esentepe parkı	1325	1325		
49	Edirne lisesi	800	800		
50	Trafo yanı köy hizmetleri	550	550		
51	Sanayi karşısı trafo önü	1972	1972		
52	Vali konağı karşısı park	4505	4000		
Toplam		144.312	119.917	2795	482

Çizelge 5.6. Edirne Belediyesi Refüj ve Kavşakların Dağılımı (m²) (Anonim, 2006-b).

Sıra no	Yeri	Genel alan (m ²)	Çim alan (m ²)	Çalı grupları	Ağaç ve ağaççık
1	Gima yan cadde	315	275		
2	Eski rektörlük önü	500	500		
3	Şöf-der önü	465	465		
4	Kıyık caddesi	1350	1350		
5	Esentepe kavşak	415	415		
6	Vali konağı arkası	680	680		
7	Belediye önü – Tıp fak. arası	11500	8000		
8	Migros- İstasyon arası	350	250		
9	Yeni terminal orta kavşaklar	1500	1500		
10	Saraçhane yolu	575	535		
11	Fen işleri arkası	940	930	30	7
12	Karaağaç yolu	430	300	15	8
13	Göçmen evleri arka kavşak	50	50		
14	Gima kavşak	293	293		
15	Trakya üniversitesi kavşaklar	100	100	10	
16	Küplü havuz				
17	Pehlivanlar heykeli kavşak				
18	DSİ kavşak	169	169	42	10
Toplam		19632	15812	97	25

Çizelge5.7. Edirne Belediyesi İlave Park Alanların Dağılımı (m²)(Anonim, 2006-b).

Sıra no	Park yeri	Genel alan (m ²)	Çim alan (m ²)	Çalı grupları	Ağaç ve ağaççık
1	Esentepe	1600	1325	65	13
2	Şükrü paşa	2156	1200	40	57
3	Av köşkü	4350	4300	48	400
4	Selimiye otopark	5069	2000	503	157
5	Çavuşbey	3000	1500	142	25
6	Kanallı park	1000	675		56
7	İki körü arası	11620	11620		80
8	Karakol binası	525	500	98	20
9	Edirne lisesi	2390	700		19
10	Yuva karşısı	1300	1300		10
Toplam		33010	25120	896	837

5.2. Edirne Kent Halkının Tasarım Bitkilerine Olan Talebinin Belirlenmesi

Anket çalışması, Edirne Merkez ilçe sınırları içinde 400 bireye 21 sorudan oluşan standart formlar aracılığıyla Mayıs 2006 - Ağustos 2006 tarihleri arasında rastlantısal olarak uygulanmıştır.

Birinci bölümde ankete katılan bireylerin sosyo-ekonomik ve demografik yapı ile ilgili özelliklerini belirlemek amacıyla 9 soru, ikinci bölümde tasarım bitkileri hakkındaki genel bilgi ve tercihleri ile ilgili 11 soru, üçüncü bölümde ise tasarım bitkilerini tercih ederken tercihlerini belirleyen faktörlerin belirlenmesi için 1 soru, toplam 21 soru yöneltilmiştir.

Anket Edirne kent halkına rastlantısal olarak birebir görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Anket sonuçlarının tüm kentin görüşlerini yansıtması amacıyla işyeri, kamu kurum ve kuruluşları, evlerde ve parklarda yapılmıştır.

Kent halkının tasarım bitkilerine olan talebinin belirlenmesi aşamasında standart formlar aracılığıyla uygulanan anketler SPSS 13.0 (Statistical Program of Scientific Search) istatistik programının yardımıyla değerlendirilerek, elde edilen sonuçlar yorumlanmış, sonuçlara ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

Anketin birinci ve ikinci bölümünde bulunan soruların yorumlanmasında frekans analizi kullanılmıştır. Değişkenlerin frekans ve yüzde dağılımları hesaplanarak, değerler grafik ve tablo olarak ifade edilmiştir.

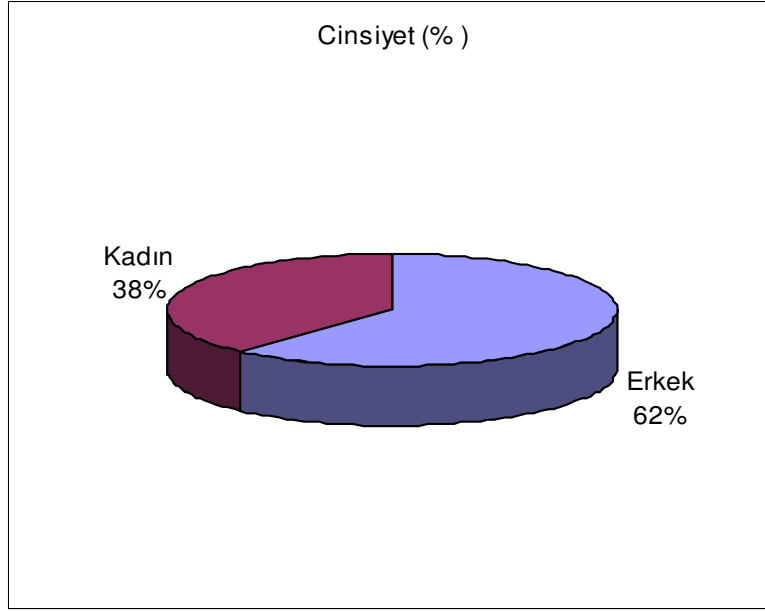
Ankette yer alan 10, 11, 12 soru ile cinsiyet, medeni durum, yaş, iş durumu, eğitim, gelir gibi bireylerin sosyo-ekonomik özelliklerine göre çaprazlanarak, bireylerin tasarım bitkilerine yaklaşımlarında bu kriterlerin etkileri araştırılmıştır.

Ankete katılan bireylerin sosyo-ekonomik durumu ve demografik yapıları Çizelge 5.8. gösterilmektedir.

Çizelge 5.8. Ankete Katılan Bireylerin Demografik Yapısı ve Sosyo – Ekonomik Durumu

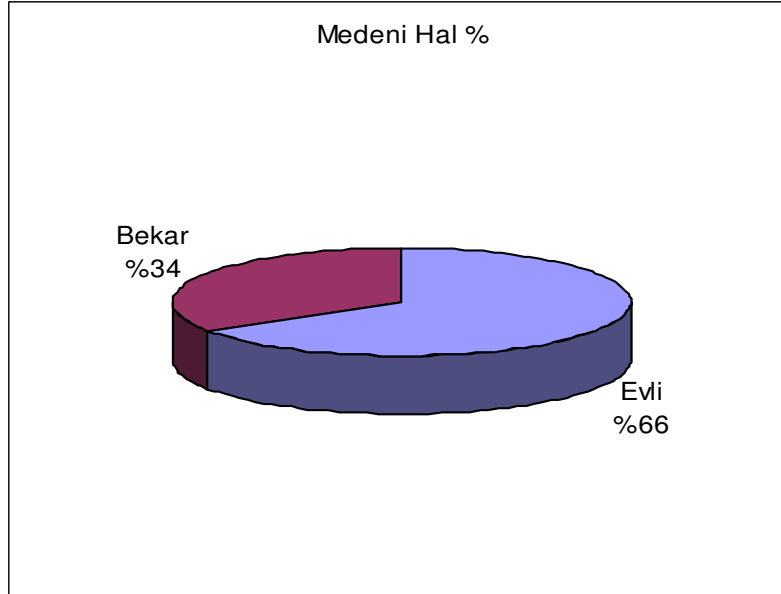
Cinsiyet	Erkek	62,0	Medeni Durum	Bekar	66,0
	Kadın	38,0		Evli	34,0
	Toplam	100,0		Toplam	100,0
Yaş	0-17 yaş	0,0	Oturduğunuz Ev	Bahçeli apartman	45,45
	17-34 yaş	45,75		Çok katlı ve bahçesiz	38,26
	35-60 yaş	52,95		Bahçeli tek veya iki kat	12,99
	60 yaş ve üzeri	1,30		Gecekondu	3,30
	Toplam	100,0		Toplam	100,0
Eğitim	Okuryazar değil	0,50	İş Durumu	İşsiz	7,78
	İlkokul	1,30		İşçi	12,26
	Ortaokul	11,33		Memur	18,94
	Lise	39,92		Emekli	9,97
	Yüksekokul	21,36		Öğrenci	8,28
	Üniversite	22,57		Özel sektör	12,46
	Lisansüstü	3,51		Çiftçi	9,77
				Esnaf	8,28
	Toplam	100,0		Ev Hanımı	12,26
Gelir	500 YTL az	5,8	Boş zamanlarınızı nasıl geçirirsiniz?	Kahve ve benzeri yerlere giderim	21,26
	500- 1000 YTL	44,7		Evde geçiririm	36,73
	1-2 binYTL	39,5		Parka giderim	13,27
	2-3 bin YTL arasında	9,0		Spor yaparım	17,47
	3-4 bin YTL arasında	1,0		Bahçeyle uğraşırım	11,28
	Toplam	100,0		Toplam	100,0
	Haftalık boş zaman süresi	30 saatten az		52,25	
40 saat ve üzeri		15,28			
30-35 saat arası		21,48			
Boş vaktim yok		10,99			
Toplam		100,0			

Buna göre ankete katılanların % 62' si erkek % 38'si kadındır (Şekil 5.19.).

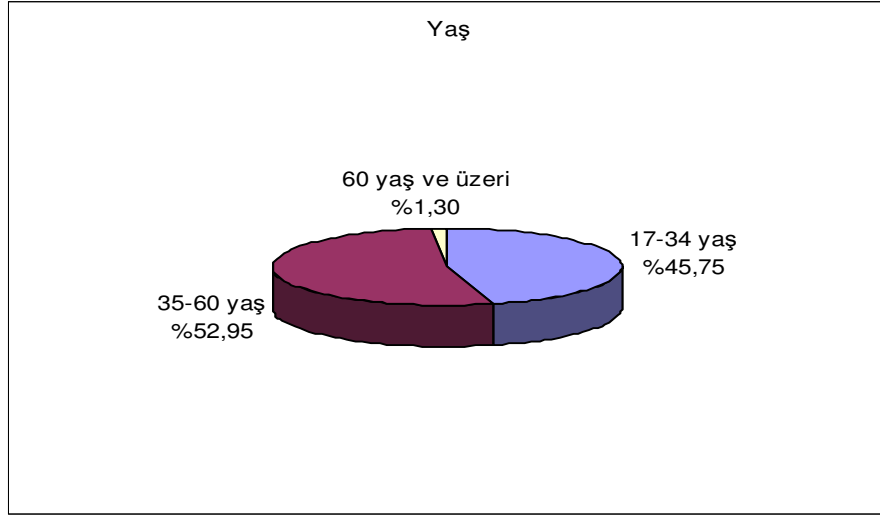
Şekil 5.19. Ankete Katılan Bireylerin Cinsiyet Dağılımları (%)

Ankete katılan bireylerin % 66'sı evli, % 34'ü ise bekindir (Şekil 5.20.).

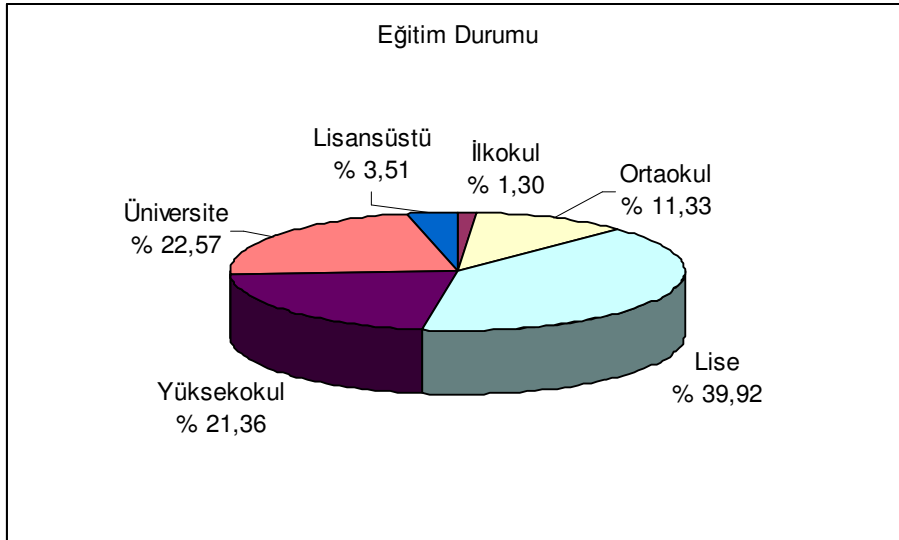
Şekil 5.20. Ankete Katılan Bireylerin Medeni Durumlarının Dağılımı (%)

Ankete katılanların yaş durumlarına bakıldığında % 52,95'ini 35-60 yaş grubu, %45,75'ini 17-34 yaş grubu ve %1,30'unu 60 yaş üzeri oluşturmaktadır (Şekil 5.21.).

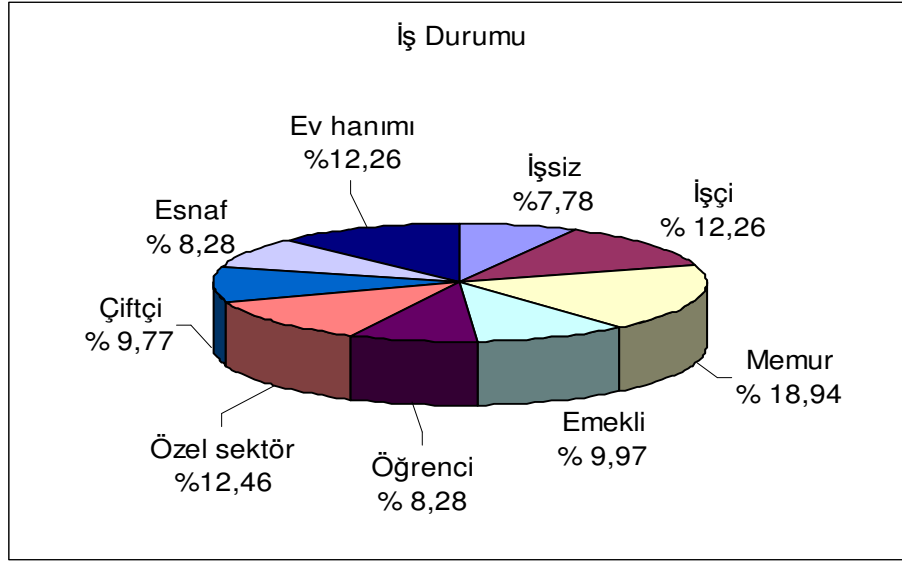
Şekil 5.21. Ankete Katılan Bireylerin Yaşlarının Dağılımı (%)

Ankete katılan bireylerin eğitim durumları incelendiğinde, lise mezunları % 39,92 oranında, üniversite mezunları % 22,57 oranında yüksekokul mezunları %21,36 oranında ortaokul mezunları %11,33 oranında lisansüstü eğitim alanların dağılımı %3,51'dir. İlkokul mezunlarının oranı %1,30'dur (Şekil 5.22.).

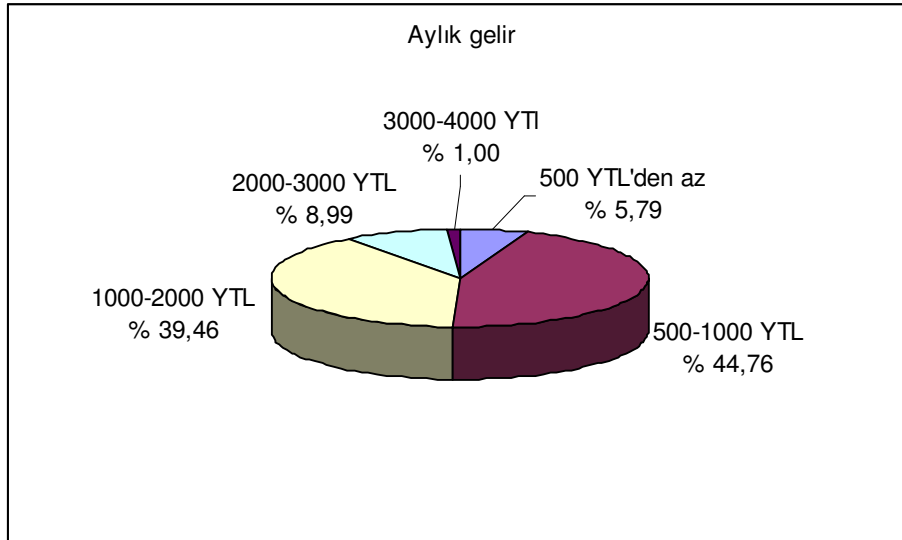
Şekil 5.22. Ankete Katılan Bireylerin Eğitim Durumlarının Dağılımı (%)

Ankete katılan bireylerin iş dağılımı incelendiğinde memurlar %18,94, özel sektör çalışanları % 12,46, işçiler %12,26, ev hanımları %12,26, emekli ile çiftçi oranı %9,97, öğrenci ve esnaf % 8,28, işsizler % 7,78 şeklinde oluşmuştur (Şekil 5.23.).

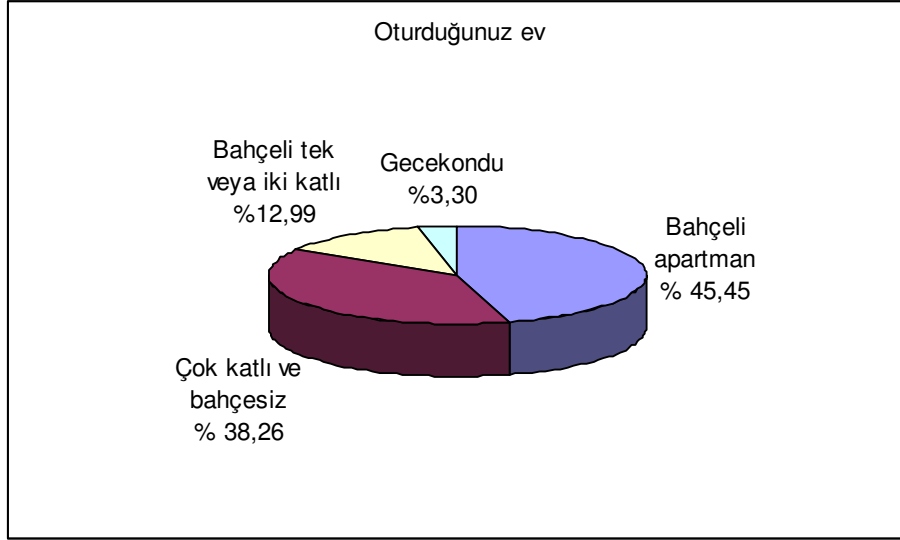
Şekil 5.23. Ankete Katılan Bireylerin İş Durumlarının Dağılımı (%)

Katılımcıların aylık gelir durumları incelendiğinde ilk sırayı % 44,76 ile 500-1000 YTL arasında gelire sahip olan bireyler almakta, % 39,46 ile 1000-2000 YTL arasında gelire sahip olanlar ikinci sırada yer almakta 2000-3000 YTL arasında gelire sahip olanlar %8,99, 500 YTL'den az gelire sahip olanlar % 5,79 ve 3000-4000 YTL arası gelire sahip olanlar % 1 oranında bulunmaktadır (Şekil 5.24.).

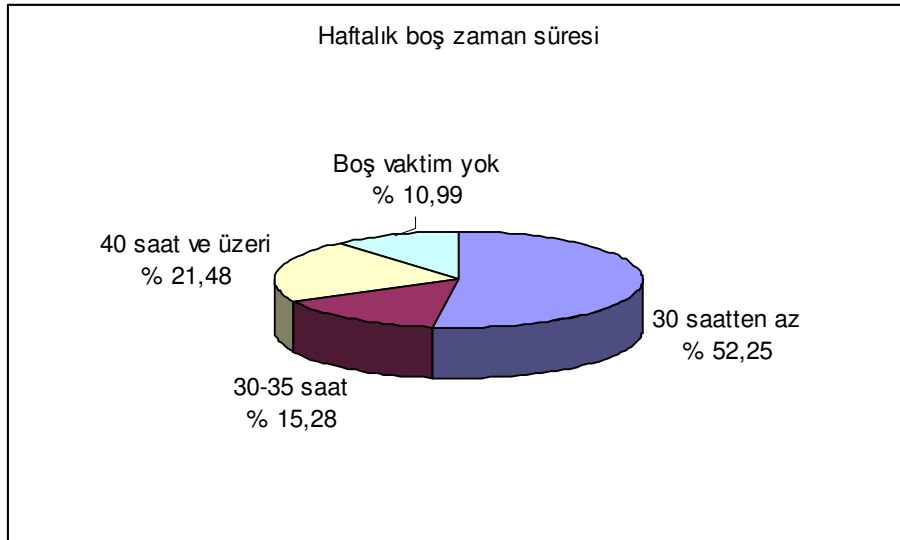
Şekil 5.24. Ankete Katılan Bireylerin Aylık Gelir Durumlarının Dağılımı (%)

Ankete katılan bireylerin % 45,45'i bahçeli apartmanda, % 38,26'sı çok katlı ve bahçesiz apartmanlarda, %12,99'u bahçeli tek veya iki katlı, %3,30'u ise gecekonduda yaşamaktadır (Şekil 5.25.).

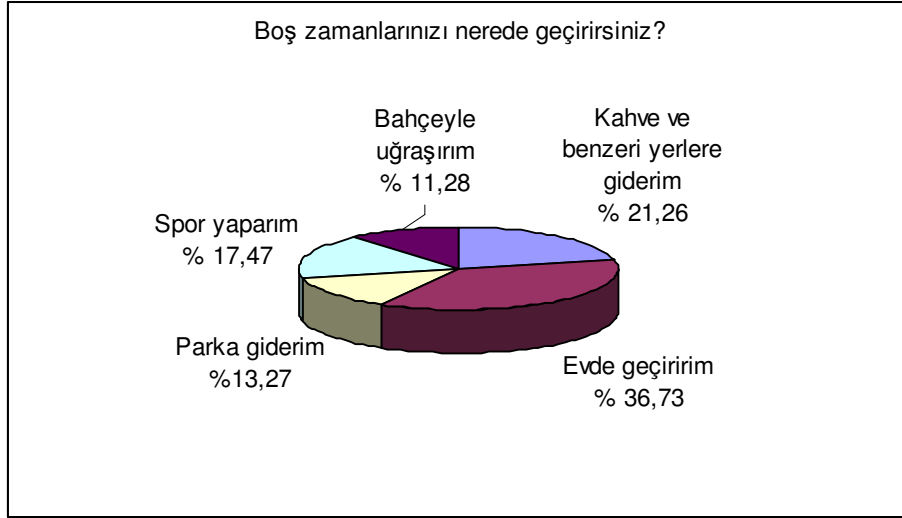
Şekil 5.25. Ankete Katılan Bireylerin Oturdıkları Yapı Şeklinin Dağılımı (%)

Ankete katılan bireylerin haftalık boş zaman süreleri incelendiğinde; haftalık boş zaman süresi 30 saatten az olanlar %52,25'lik bir oran ile ilk sırayı almakta, 40 saat ve üzeri boş zamanı olanlar % 21,48 ile ikinci sırada yer almaktadır. 30-35 saat arası boş vakti olanlar % 15,28, boş vaktim yok diyenlerin oranı ise %10,99'dur (Şekil 5.26.).

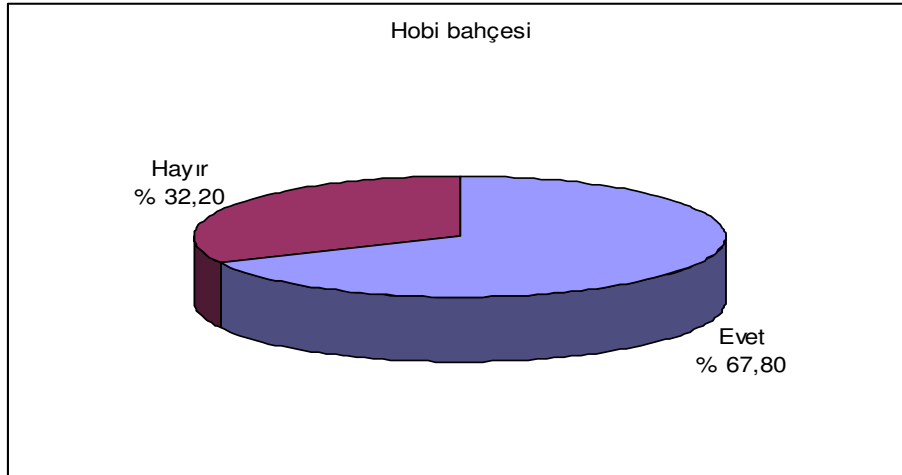
Şekil 5.26. Ankete Katılan Bireylerin Haftalık Boş Zaman Sürelerinin Dağılımı (%)

Katılımcılar boş zamanlarınızı nerede geçiriyorsunuz sorusunu %36,73'ü evde geçiririm, % 21,6'sı kahve ve benzeri yerlere giderek, % 17,47'si spor yaparak, % 13,27'si parka giderim, %11,28'i bahçeyle uğraşırım şeklinde cevaplamışlardır (Şekil 5.27.).

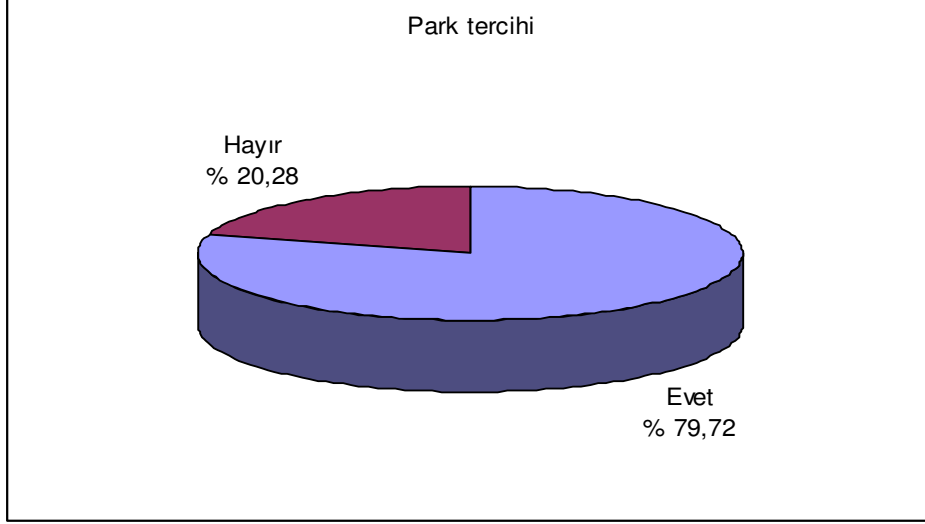
Şekil 5.27. Ankete Katılan Bireylerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekillerinin Dağılımı (%)

Katılımcıların %67,80'i şehir içinde ya da yakın bir mesafede hobi bahçesi tahsisi edilse hobi bahçesi ile uğraşmak istediklerini belirtmiş, % 32,20'si hobi bahçesi ile uğraşmak istemediklerini belirtmişlerdir (Şekil 5.28.).

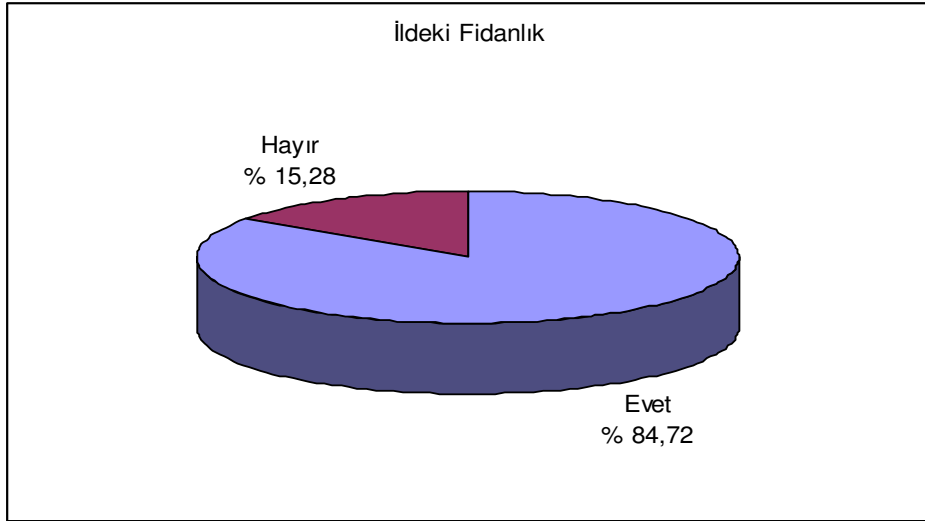
Şekil 5.28. Katılımcıların Hobi Bahçesi İsteklerinin Dağılımı (%)

Katılımcıların, “Kentinizde bulunan parkların tasarımda kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar % 79,72’si evet, % 20,28’i hayır şeklinde olmuştur (Şekil 5.29.).

Şekil 5.29. “Parkların Tasarımında Kullanılan Bitkiler O Parkı Tercih Etmenize Sebep Oluyor mu?” Sorusuna Ankete Katılan Bireylerin Cevaplarının Dağılımı (%)

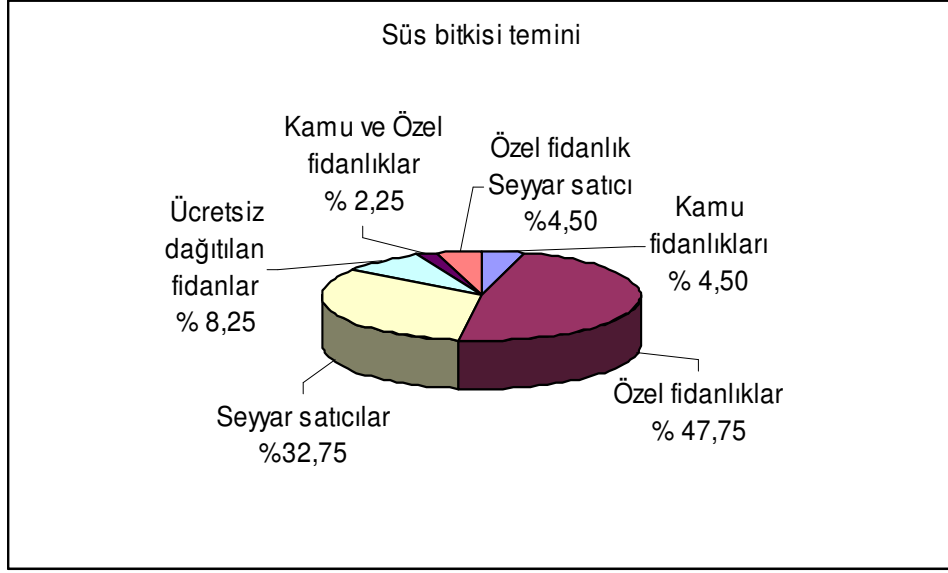
Edirne İlinde var olan arzın tüketici tarafından tespit edilip edilmediğinin farkındalığını analiz etmek için “ Edirne ilinde faaliyet gösteren kamu ya da özel fidanlıklar mevcut mu? ” sorusuna katılımcıların % 84,72’si evet, % 15,28’si hayır şeklinde cevaplandırmışlardır (Şekil 5.30.).

Şekil 5.30. Edirne İlinde Faaliyet Gösteren Kamu ya da Özel Fidanlıkların Dağılımı (%)

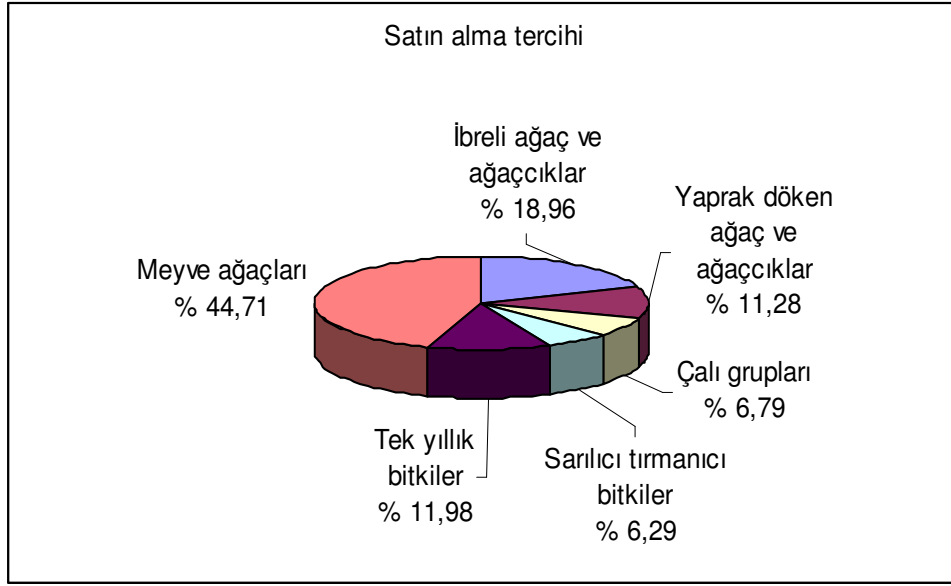

Katılımcıların dış mekan süs bitkilerini nereden temin ettiklerine bakıldığında % 47,75'i özel fidanlıklardan, % 32,75'i seyyar satıcılardan, % 8,25'i ücretsiz dağıtılan fidanları ve % 4,5'i kamu fidanlıklarını tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu soruda katılımcıların % 6,752 birden fazla seçeneğe cevap vermiştir. Birden fazla seçeneği tercih edenlerin % 4,5'i özel fidanlık ve seyyar satıcı olarak, % 2,25'i kamu ve özel fidanlıklardan temin ettiklerini belirtmişlerdir (Şekil 5.31).

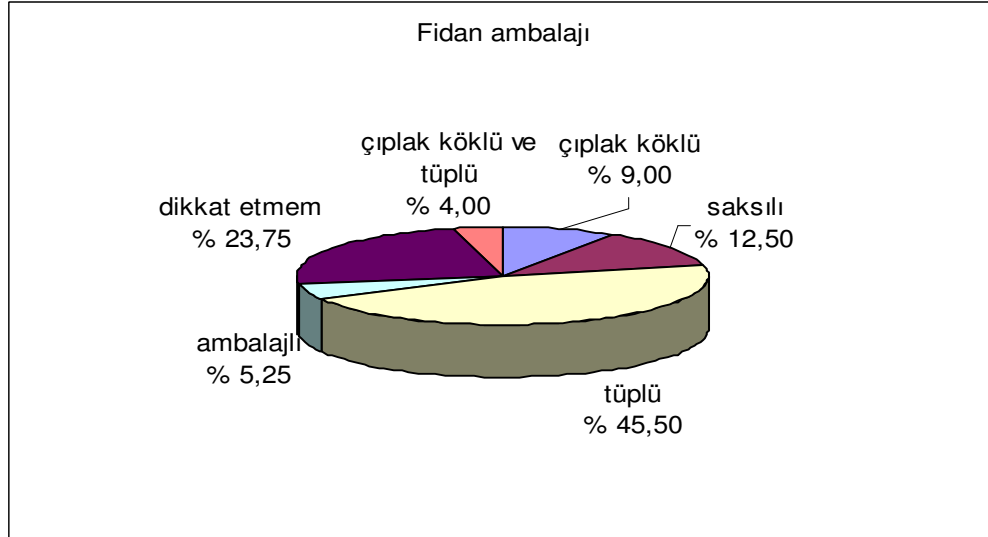
Şekil 5.31. Katılımcıların Tasarım Bitkilerini Temin Etme Yerlerinin Dağılımı (%)

“Bahçenize dikmek istediğiniz bitkileri satın alırken (ücretleri aynı olmak koşuluyla) hangi tür bitkileri tercih edersiniz?” sorusuna ankete katılanların % 44,71'i meyve ağaçları, % 18,96'sı ibrelili ağaç ve ağaçcıklar, %11,98'i tek yıllık bitkiler, % 11,28'si yaprak döken ağaç ve ağaçcıklar, % 6,79'u çalı grupları ve % 6,29'u sarılıcı tırmanıcı bitkiler şeklinde cevaplandırmışlardır (Şekil 5.32.). Edirne ilindeki özel fidanlıklarda en çok talebin meyve fidanlarına olduğu, bunu yanı sıra süs bitkisi olarak ibrelili ağaç ve ağaçcıklar ile çalı grupları ve tek yıllık bitkilerin daha çok satıldıklarını belirtmişlerdir.

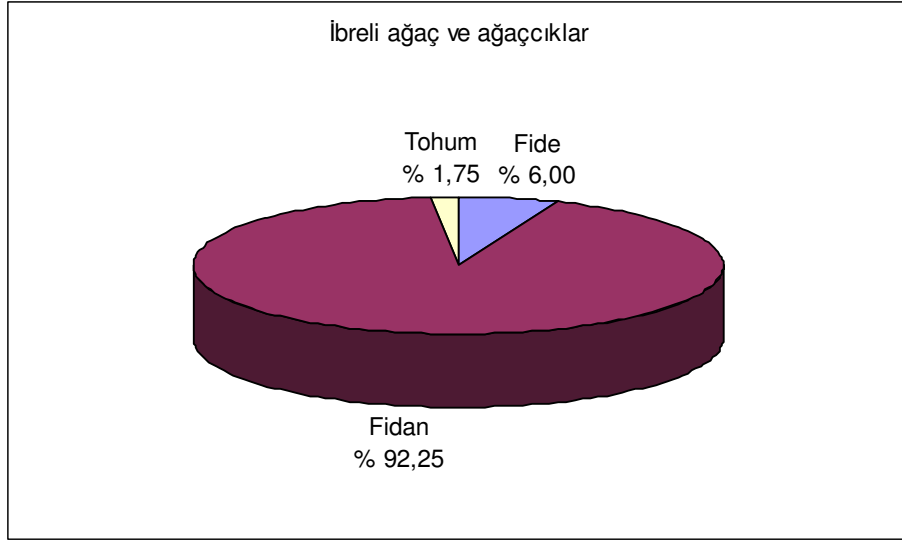
Şekil 5.32. Ankete Katılan Bireylerin Bitkileri Satın Alırken Tercih Ettikleri Tür Özelliklerine Göre Dağılımı (%)

“Satın aldığınız fidanların ambalajlarının nasıl olmasını tercih edersiniz?” sorusuna katılımcıların % 45,50’si tüplü, % 12,50’si saksılı, % 9’u çıplak köklü, % 5,25’i ambalajlı olarak satın almayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Ankete katılanların % 23,75’i ise dikkat etmiyorum şeklinde cevaplamışlardır (Şekil 5.33.).

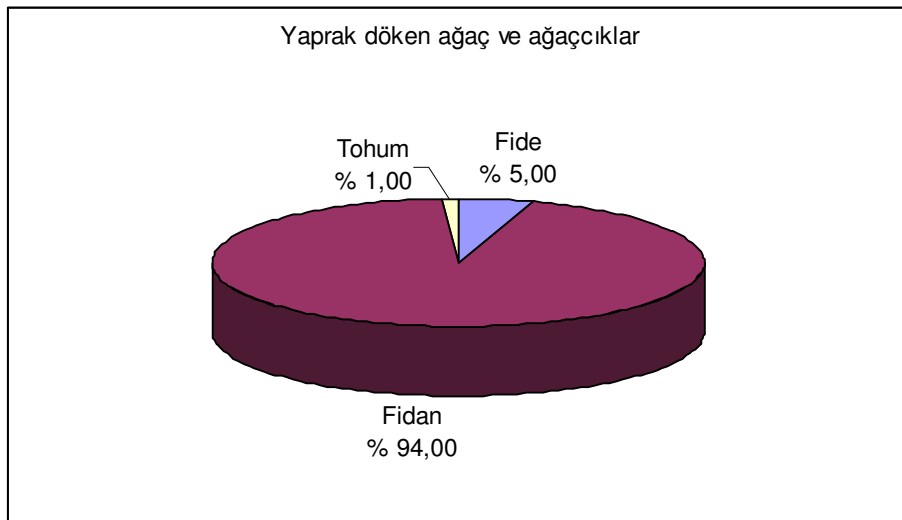
Şekil 5.33. Katılımcıların Tasarım Bitkilerini Satın Alırken Tercih Ettikleri Ambalaj Şekilleri (%)

Katılımcıların bitkileri genellikle hangi şekilde satın aldıkları incelendiğinde; ibrelili ağaç ve ağaçcıklar % 92,25'lik bir oranla fidan şeklinde satın alınmaktadır. Katılımcıların % 1,75'i ise ibrelili ağaç ve ağaçcıkları tohum şeklinde satın almaktadır (Şekil 5.34.).

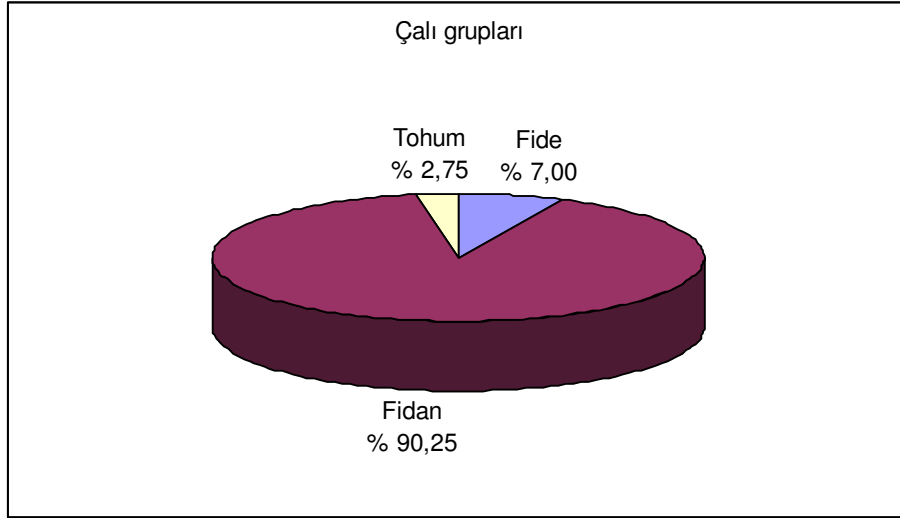
Şekil 5.34. Katılımcıların İbrelili Ağaç ve Ağaçcıkları Satın Alma Şekilleri (%)

Ankete katılanların % 94'ü yaprak döken ağaç ve ağaçcıkları fidan, % 5'i fide ve % 1'i tohum olarak satın almaktadır (Şekil 5.35).

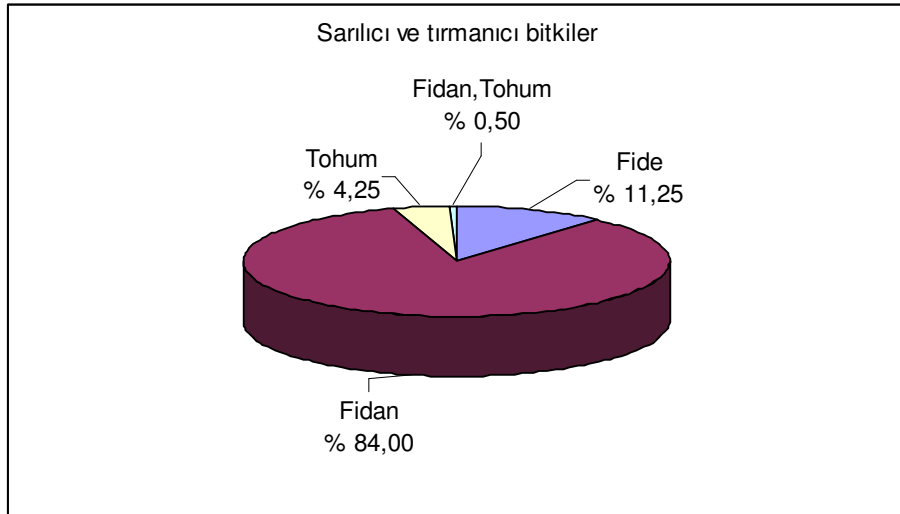
Şekil 5.35. Katılımcıların Yaprak Döken Ağaç ve Ağaçcıkları Satın Alma Şekilleri (%)

Ankete katılanların % 90,25'i çalı gruplarını fidan, % 7'si fide ve % 2,75'i tohum olarak satın almaktadır (Şekil 5.36).

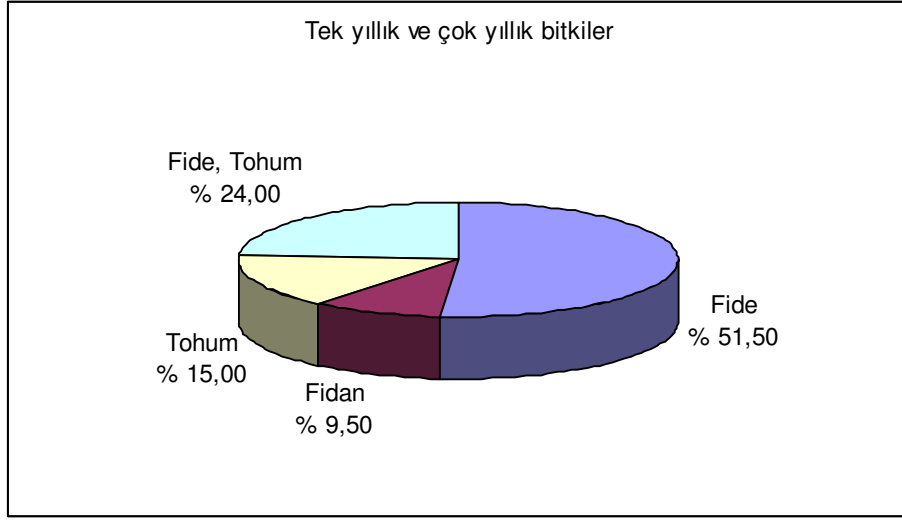
Şekil 5.36. Katılımcıların Çalı Grubu Bitkileri Satın Alma Şekilleri (%)

Ankete katılanların % 84'ü sarılıcı tırmanıcı bitkileri fidan, % 11,25'i fide ve %4,25'i tohum, % 0,5 fidan ve tohum beraber olarak satın almaktadır (Şekil 5.37.).

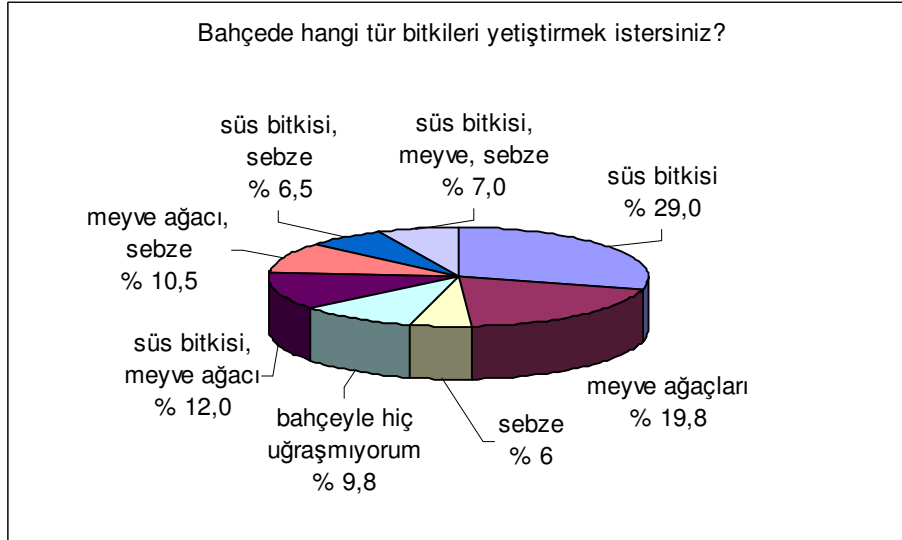
Şekil 5.37. Katılımcıların Sarılıcı Tırmanıcı Bitkileri Satın Alma Şekilleri (%)

Katılımcıların % 51,50'si tek ve çok yıllık bitkileri fide, % 9,50'i fidan, % 15'i tohum, % 24 fide ve tohum beraber olarak satın almaktadır (Şekil 5.38.).

Şekil 5.38. Katılımcıların Tek Yıllık ve Çok Yıllık Bitkileri Satın Alma Şekilleri (%)

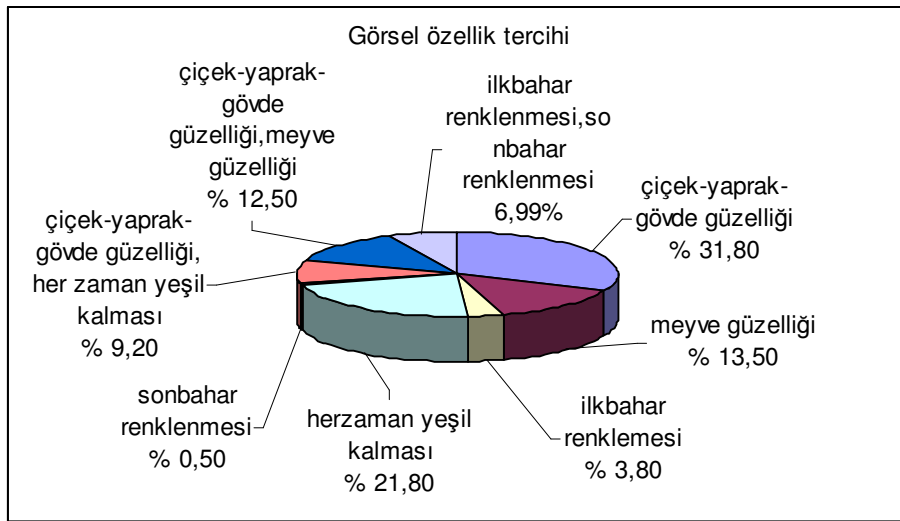
Ankete katılanların %29'u bahçelerinde süs bitkilerini, % 19,8'i meyve ağaçlarını %6'sı sebzeleri yetiştirmek istediklerini ifade etmişlerdir. Ankete katılanların % 12'si bahçeyle uğraşmak istememektedir. Birden fazla seçeneği tercih eden katılımcılarında % 12'si süs bitkisi ve meyve ağaçlarını birlikte yetiştirmek istediklerini % 10,5'i sebze ve meyve ağacını birlikte yetiştirmek istediğini, % 6,5'i ise sebze ve süs bitkilerini yetiştirmek istediklerini ifade etmişlerdir (Şekil 5.39.).

Şekil 5.39. Katılımcıların Bahçelerinde Yetiştirmek İstedikleri Bitki Türleri (%)

Bitkilerde renk etkisi, bitkilerin gövde, dal, yaprak, çiçek ve meyve renkleriyle belirlenmektedir. Renk etkisi, yapraklanma, çiçeklenme, meyve oluşturma, yaprak dökme zamanı olmak üzere çeşitlilik göstermektedir (Eroğlu ve ark, 2005).

Bu amaçla “Bitkilerin hangi görsel özelliklerini önemli buluyorsunuz?” sorusuna katılımcıların % 31,80’i çiçek-yaprak ve gövde güzelliğini, % 21,80’i her zaman yeşil kalması özelliğini, % 13,50’si meyve güzelliğini, % 3,80’i ilkbahar renklenmesini % 0,50’si sonbahar renklenmesi şeklinde cevap vermiştir. Katılımcıların bir bölümü birden fazla özelliğin kendileri için önemli olduğunu belirtmişlerdir. Çiçek-yaprak-gövde güzelliği ile meyve güzelliğini birlikte önemli bulanların oranı % 12,50, çiçek-yaprak gövde güzelliği ile her zaman yeşil olması özelliğini önemli bulanların oranı % 9,20, ilkbahar ve sonbahar renklenmesini önemli bulanların oranı % 6,99’ dur (Şekil 5.40.)

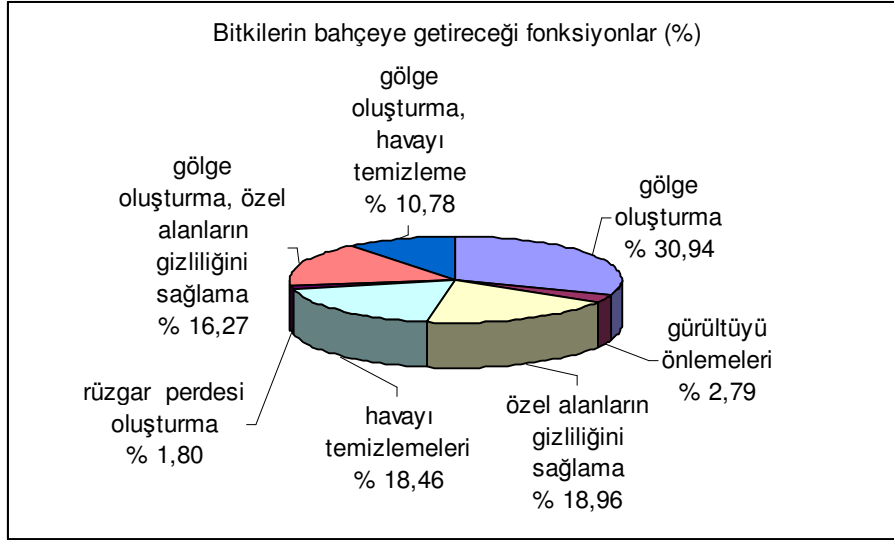

Şekil 5.40. Katılımcıların Tasarım Bitkilerinin Hangi Görsel Özelliklerini Önemli Bulduklarının Dağılımı (%)

Fonksiyonel açıdan ağaçlar perde, gölge, toprak koruma, rüzgar kırma, gürültü, toz ve gaz etkilerini azaltma, orman veya koru gereksinimini ve orman ürünler ihtiyacını karşılama, av ve rekreasyon olanaklarını sağlama gibi pek çok fonksiyonu da yüklenmektedir (Ürgeç,1992).

Bu kapsamda ankete katılanların bitkilerin bahçeye getireceği fonksiyonlar hakkındaki görüşleri sorulmuş; katılımcıların % 30,94’ü gölge oluşturma, % 18,96’sı

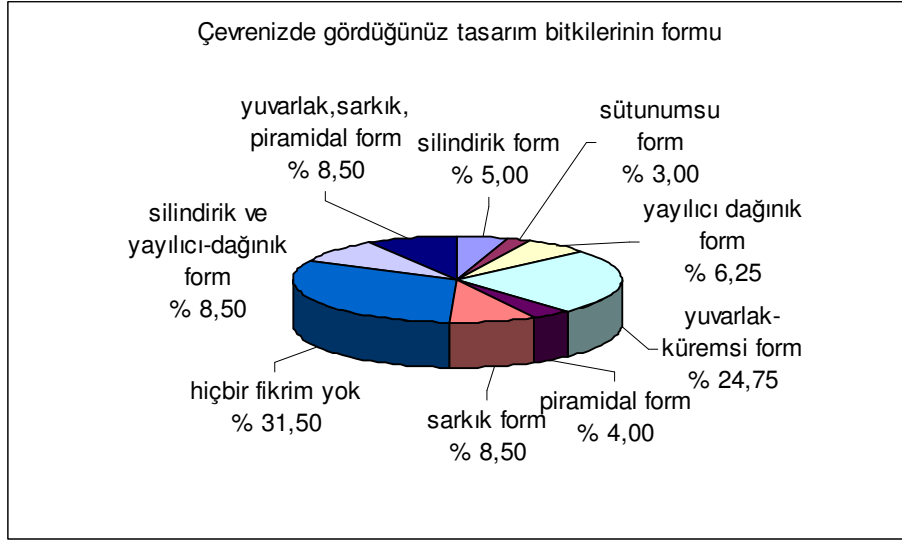
özel alanların gizliliğini sağlaması, % 18,46'sı havayı temizlemesi şeklinde cevaplamışlardır. Birden fazla seçeneği işaretleyen katılımcılarında % 16,27 gölge oluşturma ve özel alanlarının gizliliğini sağlama olarak cevaplamışlardır. Rüzgar perdesi oluşturma %1,80 ile en düşük orandaki fonksiyon olarak yer almaktadır (Şekil 5.41.).

Şekil 5.41. Tasarım Bitkilerinin Bahçeye Getireceği Fonksiyonların Dağılımı (%)

Bitki formlarının insan üzerindeki görsel etkileri diğer sanat dallarındaki form etkileri ile aynı olmaktadır. Sütun formu bitkiler dinamizmi tanımlarken, yatay dallanma yapan yada sarkık dallanan bitkiler dinlendirici ve rahatlatıcı bir etki yapmaktadır (Eroğlu ve ark, 2005).

Ankete katılanların çevrelerinde gördükleri tasarım bitkilerinin formları hakkında; % 31,50'si hiçbir fikrim yok şeklinde cevaplandırmışlardır. Ankete katılanların %24,75'i yuvarlak-küremsi, % 8,50'si sarkık form, %6,25'i yayılıcı-dağınık form, % 52i silindirik form, % 3'ü sütunumsu form olarak cevaplandırmışlardır(Şekil 5.42.).

Şekil 5.42. Katılımcıların Çevrelerindeki Tasarım Bitkilerinin Formuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı %

Ankette yer alan “Şehir içinde ya da yakın mesafede hobi bahçesi tahsis edilse bahçe ile uğraşmak ister misiniz?”, “Parkların tasarımda kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?”, “İlinizde faaliyet gösteren kamu yada özel fidanlık mevcut mu?” soruları ile cinsiyet, medeni durum, yaş, iş durumu, eğitim, gelir durumu gibi bireylerin sosyo-ekonomik özelliklerine göre çaprazlanarak, bireylerin tasarım bitkilerine yaklaşımlarında bu kriterlerin etkileri araştırılmıştır.

“İlinizde kamu ya da özel fidanlıklar mevcut mu?” sorusu cinsiyet, medeni durum, yaş, iş durumu, eğitim, gelir durumu dağılımına göre incelendiğinde her grupta katılan bireylerin %80’nin den fazlası fidanlıkların mevcut olduğunu belirtmişlerdir (Çizelge 5.9.).

“Şehir içinde ya da yakın mesafede hobi bahçesi tahsis edilse bahçe ile uğraşmak ister misiniz?” sorusu cinsiyet dağılımları açısından incelendiğinde; ankete katılan erkek bireylerin % 56,7 si evet, % 43,3’ü ise hayır diye yanıtlamışlardır (Çizelge 5.9.). Ankete katılan kadın katılımcıların ise % 85,6’sı evet, % 14,4’ü ise hayır şeklinde yanıtlamışlardır (Çizelge 5.9.).

Kadınların hobi bahçesini tercih etmeleri erkeklere oranla daha yüksektir.

“Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?” sorusu bayan katılımcıların % 92,2’si, erkek katılımcıların % 72,1’i evet şeklinde yanıtlamışlardır (Çizelge 5.9.).

Çizelge 5.9. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı (%)

Sorular	Cinsiyet	Erkek n=247	Kadın n=153	Toplam
Şehir içinde yada yakın bir mesafede hobi bahçesi tahsis edilse bahçe ile uğraşmak ister misiniz?	Evet	56,7	85,6	67,7
	Hayır	43,3	14,4	32,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0
Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?	Evet	72,1	92,2	79,7
	Hayır	27,9	7,8	20,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0
İlinizde faaliyet gösteren kamu yada özel fidanlıklar mevcut mu?	Evet	83,0	87,6	84,7
	Hayır	17,0	12,4	15,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0

Hobi bahçesi istekleri ile medeni durum karşılaştırıldığında; bekarların % 72,6’sı evet derken, evlilerin % 65,3’ü evet şeklinde yanıtlamışlardır (Çizelge 5.10.). Evli bireylerin daha az evet şeklinde yanıtlamasının aile içinde sorumluluklarının fazla olmasının etkili olduğu söylenebilir.

“Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?” sorusuna ankete katılan evli bireylerin % 77,4’ü evet, % 22,6’sı hayır şeklinde yanıtlamışlardır. Bekarların % 84,8’i parkların tasarımında kullanılan bitkilerin park tercihlerini etkilediğini belirtmişlerdir (Çizelge 5.10.).

Çizelge 5.10. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Medeni Durumlarına Göre Dağılımı (%)

Sorular	Medeni durum	Evli n=265	Bekar n=135	Toplam
Şehir içinde yada yakın bir mesafede hobi bahçesi tahsis edilse bahçe ile uğraşmak ister misiniz?	Evet	65,3	72,6	67,7
	Hayır	34,7	27,4	32,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0
Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?	Evet	77,4	84,8	79,7
	Hayır	22,6	15,6	20,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0
İlinizde faaliyet gösteren kamu yada özel fidanlıklar mevcut mu?	Evet	82,3	89,6	84,7
	Hayır	17,7	17,7	15,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0

Hobi bahçesi tercihleri ile yaş durumu karşılaştırıldığında, 17-34 yaş grubundaki katılımcıların % 70,5'i, 35-60 yaş grubundaki katılımcıların % 64,6'sı, 60 yaş ve üzeri grubundaki katılımcıların % 100'ü hobi bahçesi ile uğraşmak istediklerini belirtmişlerdir. 60 yaş ve üzeri grupta bireylerin azlığı (n=5) nedeniyle sonuçlar göz ardı edilebilir (Çizelge 5.11.).

Kullanılan bitkilerle o parkı tercih etme durumları yaş dağılımlarına göre incelendiğinde; ankete katılan 17-34 yaş arası bireylerin % 84,2'i evet, % 15,8'i hayır şeklinde yanıtlamışlardır. 35-60 yaş arası katılımcıların %75,5'i ve 60 yaş ve üzeri grupta olan bireylerin tamamı parkların tasarımında kullanılan bitkilerin o parkı tercih etmelerine sebep olduğunu belirtmişlerdir (Çizelge 5.11.).

Çizelge 5.11. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Yaş Durumlarına Göre Dağılımı (%)

Sorular	Yaş	Yaş			Toplam
		17-34 yaş n=183	35-60 yaş n=212	60 yaş üz n=5	
Şehir içinde yada yakın bir mesafede hobi bahçesi tahsis edilse bahçe ile uğraşmak ister misiniz?	Evet	70,5	64,6	100,0	67,7
	Hayır	29,5	35,4	0,0	32,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?	Evet	84,2	75,5	100,0	79,7
	Hayır	15,8	24,5	0,0	20,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
İlinizde faaliyet gösteren kamu yada özel fidanlıklar mevcut mu?	Evet	85,8	83,5	100,0	84,7
	Hayır	14,2	16,5	0,0	15,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Hobi bahçesi tercihleri ile iş durumları karşılaştırıldığında, ev hanımlarının % 91,8'i, emeklilerin % 87,5'i, özel sektör çalışanlarının % 74'ü hobi bahçesi ile uğraşmak istediklerini belirtmiştir. Hobi bahçesi ile uğraşmak istemeyen katılımcılardan esnaflar ve öğrenciler % 57,6'lık bir oranla ilk sırayı almaktadırlar (Çizelge 5.12).

“Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?” sorusu katılımcıların iş durumuna göre incelendiğinde ev hanımların %93,9'u, özel sektör çalışanlarının % 86'sı, emeklilerin % 85'i evet şeklinde yanıtlamışlardır. Esnafların % 51,5'i parkların tasarımında kullanılan bitkilerin o parkı tercih etmelerine sebep olmadığını belirtmişlerdir (Çizelge 5.12.).

Çizelge 5.12. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların İş Durumlarına Göre Dağılımı (%)

Sorular	İş	İşsiz n=31	İşçi n=49	Memur n=76	Emekli n=40	Öğrenci n=33	Özel sektör n=50	Çiftçi 39	Esnaf 33	Ev hanımı n=49	Toplam
Şehir içinde yada yakın bir mesafede hobi bahçesi tahsis edilse bahçe ile uğraşmak ister misiniz?	Evet	67,7	59,2	72,4	87,5	42,4	74,0	53,8	42,4	91,8	67,7
	Hayır	32,3	40,8	27,6	12,5	57,6	26,0	46,2	57,6	8,2	32,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?	Evet	83,9	77,6	81,6	85,0	72,7	86,0	76,9	48,5	93,9	79,7
	Hayır	16,1	22,4	18,4	15,0	27,3	14,0	23,1	51,5	6,1	20,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
İlinizde faaliyet gösteren kamu yada özel fidanlıklar mevcut mu?	Evet	100,0	77,6	80,3	70,0	81,8	94,0	89,7	97,0	81,6	84,7
	Hayır	0,0	22,4	19,7	30,0	18,2	6,0	10,3	3,0	18,4	15,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Hobi bahçesi tercihleri ile eğitim durumları karşılaştırıldığında okuryazar olmayanlar (n=2) ile ilkokul mezunlarının (n=5) % 100'ü hobi bahçesi ile uğraşmak istediklerinin belirtmişlerdir. Her iki gruptaki bireylerin azlığı nedeniyle sonuçlar göz ardı edilebilir. Lisanüstü mezunların % 85,7, yüksekokul mezunlarının % 70,6'sı, üniversite mezunlarının ise % 70,6'sı hobi bahçesi ile uğraşmak istediklerini belirtmişlerdir (Çizelge 5.13.).

“Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?” sorusu katılımcıların eğitim durumuna göre incelendiğinde; okuryazar olmayan ve ilkokul mezunlarının % 100'ü, üniversite mezunlarının % 84,4'ü, lise mezunlarının % 79,2'si, yüksekokul mezunlarının % 78,8'i, ortaokul mezunlarının %

77,8'i, lisansüstü mezunların % 71,4'ü parkların tasarımında kullanılan bitkilerin o parkı tercih etmelerine sebep olduğunu belirtmişlerdir (Çizelge 5.13.).

Çizelge 5.13. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı (%)

Sorular	Eğitim	Okuryazar değil n=2	İlkokul n=5	Ortaokul n=45	Lise n=159	Yüksekokul n=85	Üniversite n=90	Lisansüstü n=14	Toplam
Şehir içinde yada yakın bir mesafede hobi bahçesi tahsis edilse bahçe ile uğraşmak ister misiniz?	Evet	100,0	100,0	68,9	68,6	70,6	57,8	85,7	67,7
	Hayır	0,0	0,0	31,1	31,4	29,4	42,2	14,3	32,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?	Evet	100,0	100,0	77,8	79,2	78,8	84,4	71,4	79,7
	Hayır	0,0	0,0	22,2	20,8	21,2	15,6	28,6	20,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
İlinizde faaliyet gösteren kamu yada özel fidanlıklar mevcut mu?	Evet	100,0	80,0	84,4	84,9	82,4	86,7	85,7	84,7
	Hayır	0,0	20,0	15,6	15,1	17,6	13,3	14,3	15,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Hobi bahçesi tercihleri ile gelir durumları karşılaştırıldığında 3000-4000 YTL gelire sahip olan katılımcıların (n=4) % 100'ü hobi bahçesi ile uğraşmak istediklerinin belirtmişlerdir. Her iki gruptaki bireylerin azlığı nedeniyle sonuçlar göz ardı edilebilir. 1000-2000 YTL arasında gelire sahip olan katılımcıların % 78,8'i, 500 YTL'den az gelire sahip bireylerin % 69,6'sı hobi bahçesi ile uğraşmak istediklerini belirtmişlerdir. 2000-3000 YTL arasında gelire sahip katılımcıların ise % 61,1'i hobi bahçesi ile uğraşmak istemediklerini belirtmişlerdir. (Çizelge 5.14.).

Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu? sorusu katılımcıların gelir durumlarına göre incelendiğinde; 3000-4000 YTL gelire sahip olan katılımcıların (n=4) % 100'ü, 1000-2000 YTL arasında gelire sahip bireylerin % 86'sı, 1000-2000 YTL arasında gelire sahip olan katılımcıların %

79,1'i, 500 YTL'den az gelire sahip bireylerin % 82,6'sı parkların tasarımında kullanılan bitkilerin o parkı tercih etmelerine sebep olduğunu belirtmişlerdir (Çizelge 5.14.).

Çizelge 5.14. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Gelir Durumlarına Göre Dağılımı (%)

Sorular	Gelir	Gelir Durumlarına Göre Dağılımı (%)					Toplam
		500 YTL den az n=23	500-1000 YTL n=179	1000-2000 YTL n=158	2000-3000YTL n=36	3000-4000 YTL n=4	
Şehir içinde yada yakın bir mesafede hobi bahçesi tahsis edilse bahçe ile uğraşmak ister misiniz?	Evet	69,6	78,8	60,8	38,9	100,0	67,7
	Hayır	30,4	21,2	39,2	61,1	0,0	32,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?	Evet	82,6	86,0	79,1	47,2	100,0	79,7
	Hayır	17,4	14,0	20,9	52,8	0,0	20,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
İlinizde faaliyet gösteren kamu yada özel fidanlıklar mevcut mu?	Evet	60,9	82,1	90,5	97,2	100,0	84,7
	Hayır	39,1	17,9	9,5	2,8	0,0	15,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Hobi bahçesi tercihleri ile oturdukları konut tipi karşılaştırıldığında bahçeli tek veya iki katlı konutlarda oturan katılımcıların % 80,8'i, çok katlı bahçesiz apartmanda oturan katılımcıların % 71,2'si, bahçeli apartmanda oturan katılımcıların % 62,6'sı gecekonduda oturanların % 46,2'si hobi bahçesi ile uğraşmak istediklerinin belirtmişlerdir. Bahçeli tek ve iki katlı konutlarda oturan katılımcılar, bahçesiz çok katlı katılımcılardan daha fazla oranda hobi bahçesi ile uğraşmak istemektedirler.

Gecekonduda oturan katılımcıların % 53,8'i hobi bahçesi ile uğraşmak istemediklerini belirtmişlerdir. (Çizelge 5.15.).

“Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?” sorusu katılımcıların oturdukları konut tipine göre incelendiğinde; çok katlı bahçesiz apartmanda oturan katılımcıların % 87,6’sı, bahçeli tek veya iki katlı konutlarda oturan katılımcıların % 82,7’i, gecekonduda oturan katılımcıların % 76,9’u, bahçeli apartmanda oturan katılımcıların ise %72,5’i parkların tasarımında kullanılan bitkilerin o parkı tercih etmelerine sebep olduğunu belirtmişlerdir (Çizelge 5.15.). Katılımcılardan çok katlı ve bahçesiz binalarda oturanların, parkların tasarımında kullanılan bitkiler nedeniyle parkları tercih etmeleri diğer konut tiplerine göre daha yüksek bir orandadır.

Çizelge 5.15. Ankete Katılan Bireylerin 10, 11, 12. Soruya Verdikleri Yanıtların Oturulan Konu Tipine Göre Dağılımı (%)

Sorular	Oturulan ev şekli	Bahçeli apartman	Çok katlı ve bahçesiz	Bahçeli tek iki kat	Gecekonduda	Toplam
		n=182	n=153	n=52	n=13	
Şehir içinde yada yakın bir mesafede hobi bahçesi tahsis edilse bahçe ile uğraşmak ister misiniz?	Evet	62,6	71,2	80,8	46,2	67,7
	Hayır	37,4	28,8	19,2	53,8	32,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?	Evet	72,5	87,6	82,7	76,9	79,7
	Hayır	27,5	12,4	17,3	23,1	20,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
İlinizde faaliyet gösteren kamu yada özel fidanlıklar mevcut mu?	Evet	84,6	81,7	92,3	92,3	84,7
	Hayır	15,4	18,3	7,7	7,7	15,3
	Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

“Tasarım bitkilerini tercih ederken tercihinizi belirleyen faktörler nelerdir?” sorusunun yorumlanmasında ölçekteki soruların güvenilirliği için güvenilirlik analizi frekans analizi, faktör analizi yapılmıştır.

Çalışmada güvenilirlik analizi “Cronbach Alfa” yöntemi ile bulunmuştur. “Cronbach Alfa” yöntemi ile hesaplanan katsayı değeri 0,918 olarak bulunmuştur. Bu sonucu göre yüksek değerde güvenilirliğe sahip bir oran bulunmuştur.

Ölçekte yer alan 39 değişkenden 35 adeti önemli bulunmuştur. Çok düşük faktör yüküne sahip olan iklimin uygun olması, hızlı büyümesi, ibreli ağaç ve ağaççıklar ile sarılıcı tırmanıcı bitkiler değişkenleri çıkarılmıştır.

Önemli bulunan 35 değişken için açıklayıcı faktör analizi metotlarından “Temel Bileşenler Analizi” uygulanmıştır. Temel bileşenler analizi sonucunda başlangıç özdeğeri birden büyük olan yedi faktör belirlenmiştir. Yedi faktör toplam varyansın %77,645’ini açıklamaktadır (Çizelge 5.16.).

Teorik istatistikçilere göre sağlıklı bir faktör analizi için toplam varyansın minimum % 67 oranında açıklanması gerektiği savunulmaktadır (Özmutaf, 2005).

Birinci faktör toplam varyansın % 14,623’ünü, ikinci faktör toplam varyansın % 14,507’sini, üçüncü faktör toplam varyansın %11,074’ünü, dördüncü faktör toplam varyansın % 10,649’unu, beşinci faktör toplam varyansın %10,383’ünü, altıncı faktör toplam varyansın % 8,663’ünü, yedinci faktör toplam varyansın % 7,747’sini açıklamaktadır (Çizelge 5.16.).

Çizelge 5.16. Açıklanan Toplam Varyans

Değişkenler	Başlangıç Özdeğerleri			Döndürülmüş Kareli Yüklerin Toplamı		
	Toplam	Varyans %	Kümülatif %	Toplam	Varyans %	Kümülatif %
1	9,155	26,156	26,156	5,118	14,623	14,623
2	5,847	16,705	42,862	5,077	14,507	29,130
3	3,441	9,831	52,693	3,876	11,074	40,204
4	2,834	8,098	60,791	3,727	10,649	50,853
5	2,448	6,994	67,785	3,634	10,383	61,236
6	1,782	5,090	72,875	3,032	8,663	69,898
7	1,670	4,770	77,645	2,711	7,747	77,645
8	,999	2,855	80,500			
9	,810	2,315	82,815			
10	,711	2,031	84,846			
11	,562	1,605	86,451			
12	,494	1,410	87,861			
13	,452	1,291	89,152			
14	,442	1,262	90,414			
15	,389	1,112	91,527			
16	,347	,993	92,519			
17	,285	,814	93,334			
18	,255	,729	94,063			
19	,238	,679	94,741			
20	,220	,627	95,369			
21	,199	,569	95,937			
22	,173	,495	96,432			
23	,165	,472	96,904			
24	,144	,412	97,316			
25	,132	,378	97,695			
26	,123	,350	98,045			
27	,115	,329	98,374			
28	,106	,303	98,676			
29	,090	,257	98,933			
30	,075	,213	99,146			
31	,072	,206	99,353			
32	,067	,191	99,544			
33	,064	,182	99,726			
34	,050	,143	99,870			
35	,046	,130	100,000			

Başlangıç Metodu: Temel Bileşenler Analizi

Ölçekte bulunan 35 adet değişkenin homojen bir yapıda ele alınması için Temel Bileşenler Analizi ile elde edilen çözüme dik döndürme yöntemlerinden Varimax rotasyonu uygulanmıştır. Her bir özelliğe ait faktör yükleri Çizelge 5.17’de verilmiştir.

“Her bir faktör üzerinde yüklemde bulunan değişkenlerin yorumlanmasında 0,30 seviyesi genellikle minimum faktör yükü olarak kabul edilir. Çünkü bu seviye faktör tarafından açıklanan o değişkenin varyansının %10’unu belirtir (Hill, 1995).” (Pamuk, 2005).

Birinci faktörü oluşturan değişkenlerin faktör yükleri 0,901 ile 0,837 arasında, ikinci faktörü oluşturan değişkenlerin faktör yükleri 0,897 ile 0,780 arasında, üçüncü faktörü oluşturan değişkenlerin faktör yükleri 0,855 ile 0,734 arasında, dördüncü faktörü oluşturan değişkenlerin faktör yükleri 0,874 ile 0,726 arasında, beşinci faktörü oluşturan değişkenlerin faktör yükleri 0,855 ile 0,734 arasında, altıncı faktörü oluşturan değişkenlerin faktör yükleri 0,877 ile 0,718 arasında, yedinci faktörü oluşturan değişkenlerin faktör yükleri 0,841 ile 0,723 arasında değişmektedir (Çizelge 5.17.).

Faktör 1’e en fazla katkıda bulunan değişkenlerin ankette yer alan yayılıcıdağınık, piramidal, yuvarlak-küremsi, silindirik, sütunumsu, sarkık form değişkenlerinden 6’sı olduğu görülmektedir (Çizelge 5.17.). Dolayısıyla Faktör 1 “Tasarım bitkilerinin form özellikleri bakımından sınıflandırılması” faktörü olarak isimlendirilebilir.

Faktör 1’i oluşturan değişkenlerin yüzde dağılımına bakıldığında; ankete katılanlardan altı değişken için “az” ile “orta” düzeyde etkili olduğu yönünde cevaplar alınmıştır (Çizelge 5.28.). Bu sonuca göre katılımcılar bitkilerin form özelliklerini çok fazla önemli bulmadıklarını sonuca ortaya çıkabilir. Bir önceki çevrenizde gördüğünüz tasarım bitkilerin formu nasıldır? sorusuna ankete katılanların %31,50’si hiçbir fikrim yok diye cevaplandırmışlardır. Bu soruyla bağlantılı olarak cevapların “az” ve “orta” düzeyde yoğunlaşmasının sebebi olarak halkın tasarım bitkilerinin formları ile ilgili bilgi sahibi olmaması gösterilebilir.

Faktör 2’e en fazla katkıda bulunan değişkenlerin ankette yer alan tamamlayıcılar, belirleyiciler, vurgulayıcılar, yumuşatıcılar, manzara çerçeveleyiciler ve

birleştiriciler değişkenlerinden 6'sı olduğu grlmektedir (izelge 5.17.). Dolayısıyla Faktör 2 "Tasarım bitkilerinin planlama ve tasarım ilkeleri yönünden değerlendirilmesi" faktörü olarak isimlendirilebilir.

Faktör 2'i oluşturan değişkenlerin yüzde dağılımına bakıldığında; katılımcıların cevapları "az" ile "orta" düzeyde yoğunlaşmıştır (izelge5.18.).

Faktör 3'e en fazla katkıda bulunan değişkenlerin ankette yer alan rüzgar perdesi oluşturma, özel alanların gizliliğini sağlama, kötü görüntüleri maskeleyme, mikroklima etkisi, gölge oluşturma, değişkenlerinden 5'i olduğu grlmektedir (izelge 5.27.). Dolayısıyla Faktör 3 "Tasarım bitkilerinin bahçeye getireceği fonksiyonlar bakımından değerlendirilmesi" olarak isimlendirilebilir.

Faktör 3' oluşturan değişkenlerin yüzde dağılımına bakıldığında; katılımcıların cevapları "fazla" ile "ok fazla" düzeyde yoğunlaşmıştır. Bu sonuca göre katılımcılar tasarım bitkilerinin bahçeye getireceği fonksiyonel özellikleri önemli buldukları sonuca ortaya çıkmaktadır (izelge 5.18.).

Faktör 4'e en fazla katkıda bulunan değişkenlerin ankette yer alan erozyonu önlemesi, oksijen üretimi, havayı temizleme, toz ve mikrop tutma, gürültünün azaltılması değişkenlerinden 6'sı olduğu grlmektedir (izelge 5.17.). Dolayısıyla Faktör 4 "Tasarım bitkilerinin evre sorunlarının azaltılmasındaki katkıları bakımından sınıflandırılması" olarak isimlendirilebilir. Bu gruptaki değişkenleri seçerken birbirine yakın özellikler (havayı temizlemesi, oksijen üretimi) halkın anlayabileceği şekilde tekrarlanarak sorulmuştur.

Faktör 4' oluşturan değişkenlerin yüzde dağılımına bakıldığında; katılımcıların cevapları "fazla" ile "ok fazla" seçeneklerinde yoğunlaşmıştır. Bu sonuca göre katılımcılar evre sorunlara azaltılmasına katkıları bakımından tasarım bitkilerinin özelliklerini önemli buldukları sonuca ortaya çıkmaktadır (izelge5.18.).

Faktör 5'e en fazla katkıda bulunan değişkenlerin ankette yer alan herdemyeşil oluşu, ilkbahar renklenmesi, iek-yaprak-gövde güzelliği, sonbahar renklenmesi, meyve güzelliği değişkenlerinden 5'i olduğu grlmektedir (izelge 5.17.). Dolayısıyla

Faktör 5 “Tasarım bitkilerinin görsel özellikleri bakımından sınıflandırılması” olarak isimlendirilebilir.

Faktör 5’ü oluşturan değişkenlerin yüzde dağılımına bakıldığında; katılımcıların cevapları “fazla” ile “çok fazla” seçeneklerinde yoğunlaşmıştır (Çizelge5.18.). Bu sonuca göre katılımcıların bitki tercihlerini, tasarım bitkilerinin görsel özellikleri önemli derecede etkilemektedir.

Faktör 6’ya en fazla katkıda bulunan değişkenlerin ankette yer alan tek yıllık bitkiler, iki yıllık bitkiler, yaprak döken ağaç ve ağaçcıklar, çalı grupları değişkenlerinden 4’ü olduğu görülmektedir (Çizelge 5.17.). Dolayısıyla Faktör 6 “Tasarım bitkilerinin türleri bakımından sınıflandırma” özellikleri faktörü olarak isimlendirilebilir.

Faktör 6’yı oluşturan değişkenlerin yüzde dağılımına bakıldığında; katılımcıların cevapları “orta” seçeneğinde yoğunlaşmıştır (Çizelge5.18.).

Faktör 7’e en fazla katkıda bulunan değişkenlerin ankette yer alan bitkinin kolay bulunabilirliği, az bakım istemesi, fiyatının uygun olması, toprak özelliği, değişkenlerinden 4’ü olduğu görülmektedir (Çizelge 5.17.). Dolayısıyla Faktör 7 “Tasarım bitkilerinin yetiştirme koşulları istekleri bakımından sınıflandırılması” faktörü olarak isimlendirilebilir.

Faktör 7’yi oluşturan değişkenlerin yüzde dağılımına bakıldığında; katılımcıların cevapları “fazla” ile “çok fazla” seçeneklerinde yoğunlaşmıştır (Çizelge5.18.). Bu sonuca göre katılımcıların bitki tercihlerini, tasarım bitkilerinin yetiştirme koşulları bakımından; az bakım istemesi, fiyatının uygun olması ve toprak özellikleri bakımından seçici olmaması ve bitkinin kolay bulunabilirliği gibi özellikleri önemli derecede etkilemektedir.

Çizelge 5.17. Dönüştürülmüş Faktör Matrisi (Varimax Rotasyonu)

	FAKTÖR						
	1	2	3	4	5	6	7
Yayılcı dağınk form	,901	,205	-,058	,032	,063	,048	,087
Piramidal form	,894	,070	,016	-,007	,059	,113	,054
Yuvarlak-küremsi form	,870	,261	,050	,005	,034	,097	,120
Silindirik form	,867	,160	,035	,003	,176	,149	,106
Sütunumsu form	,850	,223	,057	-,027	,134	,150	,122
Sarkık form	,837	,288	,039	,043	,078	,144	,122
Tamamlayıcılar	,226	,897	-,026	,010	-,036	,114	,131
Belirleyiciler	,249	,890	-,022	,042	-,016	,070	,151
Vurgulayıcılar	,159	,888	,024	,098	,065	,210	,072
Yumuşaticılar	,220	,884	-,048	,010	,009	,146	,161
Manzara çerçeveleyiciler	,091	,880	-,120	,009	,043	,015	-,006
Birleştiriciler	,258	,780	,032	-,010	,061	,152	,224
Rüzgar perdesi oluşturma	,094	-,079	,855	,189	,158	-,114	,097
Özel alanların gizliliğini sağlama	,054	-,022	,852	,082	,258	,150	,078
Kötü görüntüleri maskeleyen	,024	,011	,831	,310	,035	-,030	,118
Mikroklima etkisi	,107	-,045	,812	,266	,086	-,065	,152
Gölge oluşturma	-,128	-,025	,734	,079	,094	-,016	,028
Erozyonu önleme	-,015	,041	,121	,874	,015	-,024	,164
Oksijen üretimi	,009	,127	,094	,851	,014	,180	-,024
Havayı temizleme	-,030	,030	,109	,838	,121	,193	,094
Toz ve mikrop tutma	,069	,092	,368	,820	,055	,103	,116
Gürültünün azaltılması	,015	-,162	,309	,726	,049	-,097	,089
Herdemyeşil oluşu	-,005	-,003	,037	,037	,853	-,072	,027
İlkbahar renklenmesi	,148	-,002	,191	,107	,852	,017	,103
Çiçek-yaprak-gövde güzelliği	,079	,080	,048	,057	,844	,279	-,051
Sonbahar renklenmesi	,148	-,012	,334	,026	,773	-,071	,055
Meyve güzelliği	,119	,046	,070	,013	,754	,218	,065
Tek yıllık bitkiler	,050	,171	-,056	,072	,077	,877	,061
İki yıllık bitkiler	,040	,224	-,093	,153	,086	,815	,040
Yaprak döken ağaç ve ağaççıklar	,262	,111	-,017	,017	,010	,741	,026
Çalı grupları	,242	,056	,079	,075	,129	,718	-,033
Bitkinin kolay bulunabilirliği	,063	,138	,044	,152	-,058	-,152	,841
Az bakım istemesi	,119	,100	,172	,114	,089	,204	,791
Fiyatının uygun olması	,191	,162	,123	,140	,237	,066	,727
Toprak özelliği bakımından seçici olmaması	,135	,176	,100	,014	-,019	,005	,723

Çizelge 5.18. Ankete Katılan Bireylerin Tasarım Bitkileri Tercihlerinin Yüzde Dağılımı (%)

Değişkenler	Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	Toplam
Yayılcı dağınık form	5,2	28,0	38,5	24,5	3,8	100,0
Piramidal form	6,3	31,2	40,0	19,5	3,0	100,0
Yuvarlak-küremsi form	5,0	28,5	37,2	24,8	4,5	100,0
Silindirik form	7,0	29,8	39,0	20,0	4,2	100,0
Sütunumsu form	4,2	32,0	41,8	18,0	4,0	100,0
Sarkık form	4,8	29,8	36,2	22,2	7,0	100,0
Tamamlayıcılar	7,3	32,5	41,2	12,5	6,5	100,0
Belirleyiciler	10,2	29,8	39,3	14,5	6,2	100,0
Vurgulayıcılar	10,8	32,0	34,0	14,7	8,5	100,0
Yumuşaticılar	10,2	27,8	40,5	16,0	5,5	100,0
Manzara çerçeveleyiciler	8,8	27,7	33,8	15,5	14,2	100,0
Birleştiriciler	8,3	40,5	37,5	9,5	4,2	100,0
Rüzgar perdesi oluşturma	0,5	10,0	16,2	34,5	38,8	100,0
Özel alanların gizliliğini sağlama	1,4	6,8	11,2	34,8	45,8	100,0
Kötü görüntüleri maskeleyme	2,0	2,3	14,2	35,0	46,5	100,0
Mikroklima etkisi	1,2	10,0	16,2	34,5	38,8	100,0
Gölge oluşturma	0,5	0,5	8,5	38,5	52,0	100,0
Erozyonu önleme	0,0	2,3	9,2	50,0	38,5	100,0
Oksijen üretimi	0,0	0,5	8,3	50,2	41,0	100,0
Havayı temizleme	0,4	0,8	8,2	50,8	39,8	100,0
Toz ve mikrop tutma	0,2	3,3	12,2	46,3	38,0	100,0
Gürültünün azaltılması	0,8	3,5	11,2	52,0	32,5	100,0
Herdemyeşil oluşu	0,3	3,0	14,8	49,2	32,8	100,0
İlkbahar renklenmesi	2,2	2,8	18,5	51,5	25,0	100,0
Çiçek-yaprak-gövde güzelliği	1,8	3,0	9,0	48,4	37,8	100,0
Sonbahar renklenmesi	1,5	3,3	25,4	45,6	24,5	100,0
Meyve güzelliği	0,8	3,5	13,2	43,0	39,5	100,0
Tek yıllık bitkiler	3,5	7,2	53,5	25,8	10,0	100,0
İki yıllık bitkiler	3,0	6,5	54,2	27,8	8,5	100,0
Yaprak dökken ağaç ve ağaçcıklar	2,0	10,0	55,3	28,2	4,5	100,0
Çalı grupları	4,2	13,0	58,0	23,5	1,3	100,0
Bitkinin kolay bulunabilirliği	0,8	3,3	22,2	53,2	20,5	100,0
Az bakım istemesi	1,5	2,3	16,0	55,8	24,4	100,0
Fiyatının uygun olması	2,2	6,0	22,8	52,2	16,8	100,0
Toprak özelliği bakımından seçici olmaması	0,3	2,4	14,3	57,3	25,8	100,0

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Son yıllarda insan-çevre ilişkilerini zayıflatan etmenlerin başında çarpık kentleşme, hızlı nüfus artışı, sanayileşme, tarım alanları başta olmak üzere meralar, parklar ve yeşil alanların azalmasına neden olmaktadır. Bunun sonucunda günümüz insanının yeşil alan ve tasarım bitkilerine özlemin de kayda değer bir artış görülmektedir.

Bitkilerin, sürekli yeşil özellikleri ile hava kirliliğini önleme, gürültüyü maskeleyen, rüzgar, toz ve gaz etkilerini azaltma, kent formuna dinamik etki verme, ulaşım akslarını, iklim koşullarını iyileştirme ve estetik etkileri ile kent ve kırsal çevrede önemli katkıları vardır.

Tasarım bitkilerinin nitelik ve niceliği; sosyo-ekonomik ve kültürel yapıya, doğal çevre koşullarına, yerel yönetimlerin tutumları ve halkın bireysel tercihlerine göre değişmektedir.

Edirne İli'nin tasarım bitkileri arzını belirleyen kaynaklar orman fidanlıkları, belediye fidanlıkları ve özel fidanlıklardır.

Edirne İlinde halkın tasarım bitkileri ihtiyaçlarını karşılayan nitelik ve nicelikteki fidanlık sayısı çok azdır. Özel fidanlıklar genellikle bölge dışından fidan ve fide naklederek depo fidancılığı işlevini görmektedirler. Fidanlıkların tamamında fidan üretimi yapılmamaktadır. Bitkiler genellikle Yalova, İzmir ve civarındaki fidanlıklardan temin edilmektedirler. Getirilen bu bitkilerin üretildikleri doğal ortamdaki iklim ve çevre koşulları (toprak, su, sıcaklık, nem v.s) ile getirildikleri ortamda farklılık nedeniyle bazen yapılan bitkilendirme çalışmalarında olumsuz sonuçlar alınabilir. Bu nedenle mevcut fidanlıkların kendi bölgeleri içinde üretime dönük (fidan ve fide üretimi) çalışabilmeleri için bilimsel ve ekonomik olarak desteklenmeleri önerilebilir

Edirne İli, coğrafi konum, iklim, topoğrafya ve jeolojik yapı farklılıkları nedeniyle doğal bitki örtüsü açısından çok zengin bir potansiyele sahiptir. Özel fidanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşları da doğal bitki örtüsünde bulunan değişik türleri çalışmalarına alarak, ildeki tasarım bitkileri kullanımını zenginleştirebilirler.

Fidanlık satış gelirlerini arttırmak için pazarlama ve satışta bazı yeniliklere gidilmesi gerekmektedir. Örneğin fidan almaya gelen bir müşteri yalnızca fidan değil gerekli yardımcı malzemeleri de (toprak, torf, ilaç, gübre, budama makası v.b gibi) fidan satış reyonundan temin edebilmelidir.

Fidanlık çalışmalarının daha iyi duyurulması için reklam kampanyaları, broşür ve kataloglar hazırlanmalı, belli günlerde promosyon ve hediye fidan verme uygulamaları getirilmelidir.

Anket sonuçlarını incelendiğinde ankete katılanların % 62' si erkek % 38'si kadındır. Medeni durumlarına göre bireylerin % 66'sı evli, % 34'ü ise bekar. Ankete katılanların yaş durumlarına bakıldığında % 52,95'ini 35-60 yaş grubu, %45,75'ini 17-34 yaş grubu ve %1,30'unu 60 yaş üzeri oluşturmaktadır.

Ankete katılanların % 39,92 'si lise mezunudur. İş durumu bakımından memurlar % 18,94, özel sektör çalışanları % 12,46, işçiler % 12,26, ev hanımları % 12,26, emekli ile çiftçi oranı % 9,97, öğrenci ve esnaf % 8,28, işsizler % 7,78 şeklinde dağılım göstermektedir.

Ankete katılanların % 44,76'sı 500-1000 YTL arasında, % 39,46'sı ise 1000-2000 YTL arasında gelire sahiptir. 500 YTL'den az gelire sahip olanlar % 5,79 oranındadır. Edirne ilinde kişi başına düşen GSYİH(gayri safi milli hasıla miktarı), 2000 yılı verilerine göre 3613 \$'dır. Bu değer Türkiye ortalamasının (2941\$) üzerindedir. Edirne halkının ekonomik durumunun, Türkiye ortalamasının üzerinde olması tasarım bitkilerine olan talebi olumlu yönde etkilemesine neden olabilir.

Ankete katılanların % 45,45' i bahçeli evde oturmaktadır. % 38,26'lık bir çoğunluğun çok katlı ve bahçesiz apartmanda oturması tasarım bitkilerine olan talebi azaltmaktadır. Aynı zamanda kentse yeşil alana ve bitkilere olan gereksinimi

arttırmaktadır. Çok katlı bahçesiz apartmanda oturan bireylerin % 71,2 si hobi bahçesi ile uğraşmak istediklerini belirtmişlerdir.

Ankete katılanların % 67,80'i hobi bahçesi ile uğraşmak istemektedir. Hobi bahçesi istekleri cinsiyet bakımından ele alındığında kadınların % 85,6'sı, hobi bahçesi uğraşmak istemektedir. Kadınların hobi bahçesini tercih etmeleri erkeklere oranla daha yüksektir. Medeni duruma göre bekarların hobi bahçesi isteme oranları (%72,6) daha yüksektir. Evli bireylerin daha az hobi bahçesi ile uğraşmak istemesinin nedeni olarak aile içinde sorumluluklarının fazla olmasının etkili olduğu söylenebilir. İş durumlarına göre ise ev hanımlarının % 91,82'si emeklilerin % 87,5'i hobi bahçesi ile uğraşmak istemektedir.

Çevrelerinde bulunan parkların tasarımda kullanılan bitkiler, kullanıcıların büyük bir çoğunluğunun (%79,7) o parkı tercih etmelerine sebep olmaktadır. Bu konuda katılımcıların tasarım bitkileri tercihleri göz önüne alınarak açık ve yeşil alanlar bitkilerin estetik ve fonksiyonel özelliklerine göre planlanarak halkın bu alanları kullanmasını artırabilir.

Anket çalışması sonuçlarına göre kent halkının % 47,75'i tasarım bitkilerini özel fidanlıklardan, % 32,75'i seyyar satıcılardan, % 8,25'i ücretsiz dağıtılan fidanları ve % 4,5'i kamu fidanlıklarından karşıladıklarını belirtmişlerdir. Kamu fidanlıklarının çok düşük çıkmasının nedeni olarak Edirne ilinde bulunan orman fidanlığının kent merkezine uzak olması gösterilebilir.

Ankete katılanların % 29'u bahçelerinde süs bitkilerini, yaklaşık % 20'si de meyve fidanlarını yetiştirmek istemektedirler. Süs bitkisi olarak da ilk sırada ibrelî ağaç ve ağaççıklar (% 11,98), ikinci sırada tek yıllık bitkiler (% 11,28), üçüncü sırada yaprak döken ağaç ve ağaççıklar (% 6,79) bulunmaktadır.

Ankete katılanlar tasarım bitkilerinin bahçeye getireceği olumlu etkiler olarak, gölge oluşturma (% 30,94), özel alanların gizliliğini sağlama (% 18,96), havayı temizlemeleri (% 18,46) fonksiyonunu önemli bulmaktadır.

Ankete katılanların % 31,50'si, çevrelerinde gördükleri tasarım bitkilerinin formları hakkında hiçbir fikre sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Bir diğer soruda katılımcılar bitkilerin form özelliklerini “az” ile “orta” düzeyde önemli bulmadıklarını belirtmişlerdir. İki soru ilişkilendirilerek cevapların “az” ve “orta” düzeyde yoğunlaşmasının sebebi olarak, halkın tasarım bitkilerinin formları ile ilgili bilgi sahibi olmaması ve halkın çevrelerindeki bitkileri çok fazla incelemeyeceğini gösterilebilir. Bu nedenle halkın bilinçli olarak bahçe ve bitkilerle ilgilenmesini teşvik etmek amacıyla kurslar düzenlenebilir. Hobi bahçesi ile uğraşmak isteyenlere hobi bahçesi tahsis edilebilir. Bahçe düzenlemeleriyle ilgili yarışmalar yapılarak halkın teşviği sağlanabilir. Bu konuda yerel yönetimlere, eğitim kuruluşlarına, basına önemli görevler düşmektedir.

Katılımcılar bitki tercihlerini belirlerken; tasarım bitkilerinin bahçeye getireceği fonksiyonel özellikleri, çevre sorunlarını azaltmasına olan katkıları, çiçek,yaprak-gövde ve meyve güzelliği, renk etkisi, herdemyeşil oluşu gibi görsel özellikleri, yetiştirme koşulları bakımından; az bakım istemesi, fiyatının uygun olması ve toprak özellikleri bakımından seçici olmaması ve bitkinin kolay bulunabilirliği gibi özellikleri önem kazanmaktadır.

KAYNAKLAR

Anonim, 1988. Yapraklı Orman Ağaçları Fidanları, Türk Standartları Enstitüsü TS 5624 UDK 631.53.03 Ankara.

Anonim, 1997. Edirne Turizm Envanteri, Edirne Valiliği İl Turizm Müdürlüğü, Edirne.

Anonim, 2000. Devlet İstatistik Enstitüsü 2000 Nüfus sayımı Sonuçları. Ankara.

Anonim, 2002. Türkiye'nin Turizm Değerleri, Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü. Cilt:2 Ankara.

Anonim, 2005-a. Edirne Tarım Master Planı 2005. İl Tarım Ve Kırsal Kalkınma Master Planlarının Hazırlanmasına Destek Projesi, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Edirne Tarım İl Müdürlüğü. Edirne.

Anonim, 2005-b. Edirne İl Yıllığı, Edirne Valiliği. ISBN:975-585-604-8 Edirne.

Anonim, 2005-c. 5393 Sayılı Belediye Kanunu, 13.07.2005 tarihli Resmi Gazete.

Anonim, 2006-a. Keşan Orman Fidanlık Müdürlüğü Kayıtları. Edirne.

Anonim, 2006-b. Edirne Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü Kayıtları, Edirne.

Anonim, 2006-c. Meteoroloji İl Müdürlüğü Kayıtları, Edirne.

Acar, C., 2002. Bazı Doğal Yer Örtücü Bitki Türlerinin Fidanlık Koşullarında Adaptasyonları, II. Ulusal Süs Bitkileri Kongresi, 22-24 Ekim 2002, Narenciye ve seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Antalya.

Acar, C., Var, M., 2001. Trabzon Ekolojik Koşullarında Bazı Doğal Yer Örtücü Bitkilerin Adaptasyonları ve Peyzaj Mimarlığında Değerlendirilmeleri Üzerine Bir Araştırma, Turk J Agric For 25, 235-245, Ankara.

Acar, C., Demirbaş, E., Dinçer, P., Acar, H., 2003. Anlamsal Farklılaşma Tekniğinin Bitki Kompozisyonu Örneklerinde Değerlendirilmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri: A, Sayı: 1, ISSN: 1302-7085, Sf:15-28, Isparta.

Akıncı, G., 1986. İç Anadolu Bölgesi Bazı Kentlerinin Yeşil Alan Planlamasında Sürekli Yeşil Bitki Materyalinden Yararlanma Olanakları Üzerinde Bir Araştırma, Doktora Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı, Ankara.

Arslan, M., Çelem, H., 2001. Ankara'nın Egzotik Ağaç ve Çalıları, Tübitak Türkiye Tarımsal Araştırma Projesi Yayınları, TOGTAG-TARP-2125, Ankara.

Aslanboğa, İ., 1980. Kent Planlaması Açısından Yeşil Alanların Kent İklimini İyileştirme Yetenekleri, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri:B, Cilt:30, Sayı:2, İstanbul.

Aslanboğa İ., Özkan, B., Güney, A., 1992. İzmir Kentinde Peyzaj Mimarlığı Çalışmalarında Kullanılan Bazı Odunsu Bitki Türlerinin Görsel Değerlerini Etkileyen Fenolojik Özellikleri Üzerinde Araştırmalar. Ege Üniversitesi Araştırma Fonu, Araştırma Raporu, Proje No: 89- ZRF001, Bornova, İzmir.

Başal, M., 1991. Süs Bitkileri Fidanlıklarının Kuruluş Gelişim ve Örgütlenme Seçenekleri, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Türkiye I. Fidancılık Sempozyumu, s:457-465, Ankara.

Başal, M., Yazgan, M.E., Percin, H., Çelem, H., 1991. Süs Bitkileri Üretim Tekniği. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları: 1232 Ders Kitabı: 354 Ankara.

Bayraktar, A., 1980. “İzmir ve Çevresi Yeşil Örtüsünde Bazı Doğal Bitki Türlerinin Saptanması ve Peyzaj Çalışmalarında Kullanım Olanakları Üzerinde Araştırmalar”, Türkiye Peyzaj Mimarisi Derneği Yayınları, No: 1980/2, İzmir.

Booth, K., N., 1990. Basic Elements of Landscape Architectural Design, Department of Landscape Architectural, Ohio State University, IFLA, USA.

Çelem, H., Şahin, Ş., 1997. Kent İçi Yol Ağaçlarının Görsel ve İşlevsel Etkileri, İstanbul Kent Ağaçlandırmaları İstanbul’96 Sempozyumu (Bildiriler), İstanbul Büyükşehir Belediyesi İSFALT Yayınları, No: 3, İstanbul.

Çelem, H., 1997. Ağaçlandırma Tekniği, Basılmamış Ders Notları, A.Ü.Z.F., Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ankara.

Dalgıç, G., Yalıtık, F., 1999. Trakya’nın Anıtsal ve Korunması Gereken Ağaçları, Edirne Valiliği Yayınları No:11, İl Kültür Müdürlüğü Yayınları No:8, İstanbul.

Dalgıç, G., 2003. Edirne’nin Yeşil Alanları (I). Edirne Valiliği Yayınları. ISBN:975-288-809-7 sf: 58 Edirne.

Dalgıç, G., 2006. Edirne’nin Yeşil Örtüsü Ağaç ve Çalılar. Edirne Valiliği Yayınları. No:29 sf:87 Edirne.

Dilaver, Z., 2001. Ayaş Beli ve Çevresi Doğal Bitki Örtüsü Örneklerinin Peyzaj Mimarlığı Çalışmalarında Kullanılabilirliğinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

Deligöz, A., 2002. Alanya-Söğüt Geçici Orman Fidanlığında Fidan Üretimi Ve Mevcut Sorunlar, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri: A, Sayı: 2, ISSN: 1302-7085, Sf:119-133, Isparta.

Dirik, H., 1997. Kent Ağaçlarının Yönetimi, İstanbul Kent Ağaçlandırmaları İstanbul'96 Sempozyumu (Bildiriler), İstanbul Büyükşehir Belediyesi İSFALT Yayınları, No: 3, İstanbul.

Dokumacı, T., Korkut, A., 1999. “Kentsel Ekosistemin Yol Ağaçları Yaşamına Etkisi Üzerine İrdemeler: Tekirdağ İli Örneği, Kent Yönetimi İnsan ve Çevre Sorunları Sempozyumu'99, İstanbul Büyükşehir Belediyesi İSTAÇ Yayınları, Cilt:1, S:152- 159, İstanbul.

Erdem, Ü., Tatlıdil, E., Altınbaş, Ü., Güney, A., Nurlu, E., Sunlu, U., Zafer, B., Korkmaz, E., Tomar, A., Silkü, A., Yiğiter, S., 2000. Improvement of Urban Habitat: Urban Forestry/ Greening Master Plan for Karşıyaka Municipality, İzmir- Master Plan and Strategy, United Nations Development Programme- Republic of Turkey Government, Project No:TUR/97/008/A/01/12, İzmir.

Eroğlu, E., Kesim, G.A., Müderrissoğlu, H., 2005. Düzce Kenti Açık Ve Yeşil Alanlarındaki Bitkilerin Tespiti Ve Bazı Bitkisel Tasarım İlkeleri Yönünden Değerlendirilmesi. Tarım Bilimleri Dergisi 11(3) sf:270-277.

Etli, 2002. Edirne İli Merkez İlçe Yeşil Alan Sisteminin Peyzaj Mimarlığı İlkeleri Yönünden İrdelenmesi, Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi B Serisi, Cilt3, No1, 47-59, 2002 ISBN: 1302647X Edirne.

Eurostat, 2002. www.eurostat.com.

Gao. X., Asami Y., 2006. Effect Of Urban Landscapes On Land Prices In Two Japanese Cities Landscape and Urban Planning, In Press,

Gauqueli, T., Bertaudiere, V., Montes, N., Badri, W., Asmode, J.F., 1999. ‘Endangered stands of thuriferous juniper in the western Mediterranean basin: ecological status, conservation and management’, *Biodiversity and Conservation* 8: 1479–1498, Netherlands.

Gichua, K.M., Avni, Y., Gutterman, Y., 2002. “The effect of habitat and erosion on the distribution and development of *Pistacia atlantica* trees in the central Negevhighlands of Israel” Israel Journal of Plant Sciences, Vol. 50, p.p.281-286, Israel.

Gültekin, E., 1988. Fidanlık Tekniği, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Kitabı: 21, Adana.

Gültekin, E., 1990. Bitki Kompozisyonu, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Kitabı, No :10 Adana.

Gürsan, K., ve Erkal, S., 1998. Dünya’da ve Türkiye’de Süs Bitkileri Üretim ve Ticaretinde Gelişmeler, Türkiye I. Ulusal Süs Bitkileri Kongresi. 6-9 Ekim 1998, sf. 1-11 Yalova.

Kalaç, M.N., Gökçe, O., 1998. Süs Bitkileri Üretimi-Çevre İlişkileri ve İzmir Örneği, Türkiye I. Ulusal Süs Bitkileri Kongresi. 6-9 Ekim 1998, sf. 58-66 Yalova.

Karagüzel, O., Ortaçeşme, V., Atik, M., 1998. Ekstern Düşük Sıcaklıkların Bazı Herdemyeşil Dış Mekan Süs Bitkilerine Etkileri, Türkiye I. Ulusal Süs Bitkileri Kongresi. 6-9 Ekim 1998, sf. 67-73 Yalova.

Karagüzel, O., Akkaya F., Turkay C., Gürsan K., Özçelik A., Erken K.,Çelikel, F.G., 2001. Bitkisel Üretim Özel İhtisas Komisyonu Süs Bitkileri Alt Komisyon Raporu, Sekizinci Beş Kalkınma Planı, Yayın No:DPT:2645-ÖİK:653, Ankara.

Kelkit, A., 2002-a. Karayollarında Trafik Güvenliği-Bitkisel Tasarım İlişkisi, Uluslararası 1. Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi Bildiriler Kitabı, 8-12 Mayıs 2002, Ankara.

Kelkit, A., 2002-b. Çanakkale Kenti Açık Yeşil Alanlarında Kullanılan Bitki Materyali Üzerine Bir Araştırma, Ekoloji Çevre Dergisi Cilt:10 Sayı:43 sf:17-21.

Koç, N., 1977-a. Orta Anadolu Bölgesi'nin Kurağa Dayanıklı Yer Örtücü Bazı Önemli Doğal Çalı ve Çok Yıllık Otsu Bitkilerin Peyzaj Mimarisi Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, A.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları:668, Bilimsel Araştırma ve İncelemeler: 183, Ankara.

Koç, N., 1977-b. Marmara Bölgesindeki Bahçe ve Peyzaj Planlama Çalışmalarında Yarı Gölge Ortamların Plantasyonu Yönünden Önemli Bir Doğal Bitki Örtüsü Örneği "Hypericum calycinum L. Üzerinde Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yıllığı, Cilt:27, Ankara.

Koç, N., Yazgan, M., Perçin, H., Yılmaz, O., 1987. İç Anadolu Bölgesi Doğal Bitki Örtüsünün Kayalık- Taşlık Ortam Örneklerinden Peyzaj Mimarlığında Yararlanma Olanakları, TÜBİTAK Deniz Bilimleri ve Çevre Araştırmaları Grubu Proje No: ÇAĞ- 74, Ankara.

Korkut, A., 1987. Trakya Bölgesi Doğal Bitki Örtüsünde Peyzaj Planlama Çalışmalar Yönünden Değerlendirilecek Bazı Bitkisel Materyalin Saptanması, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Tarım ve Ormancılık Araştırma Grubu Proje No: TOAG- 581

Korkut, A., İnan İ.H., 1995. Saksılı Süs Bitkileri, Hasad Yayıncılık İSTANBUL

Korkut, A.B., Yıldırım T.B., Görür, G., Çakmak S., 1995. Türkiye'de Süs Bitkileri Tüketim Projeksiyonları ve Üretim Hedefleri, Türkiye Ziraat Mühendisliği IV. Teknik Kongresi, Yayın No:26, Cilt 2, 697-714, Ankara.

Korkut, A., 2002. Peyzaj Mimarlığı, 3. Baskı, Hasad Yayıncılık Ltd. Şti, ISBN: 975-8377-15-9, İstanbul.

Kostak, S., 1998. Türkiye Florasında Doğal Olarak Bulunan Süs Bitkilerinin Kullanımı, Değerlendirmesi ve Muhafazası. Türkiye I. Ulusal Süs Bitkileri Kongresi. 6-9 Ekim 1998, sf: 31-36, Yalova.

Küçükerbaş, E.V., Yıldırım, T.B., Atçetir, E., 1999. Ülkemizde Peyzaj Düzenleme Çalışmalarında Bitkisel Tasarım Anlayışı, Karadeniz Bölgesinde Tarımsal Üretim ve Pazarlama Sempozyumu, 15-16 Ekim 1999, sf: 265-274, Samsun.

Malhotra, N.K., 1996. Marketing Research An Applied Orientation, Second Edition, ISBN: 0131257331, Prentice Hall, New Jersey, USA.

Mengüç, A., 1982. Marmara Bölgesinde Doğal Olarak Yetişen Bazı Otsu Bitkilerin Peyzaj Mimarlığında Kullanımı Üzerinde Araştırmalar, Doktora Tezi, Atatürk Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü, Yalova.

Orçun, E., 1975. Dendroloji (Yapraklı Ağaç ve Ağaçcıkların Özellikleri ve Peyzaj Mimarisinde Kullanışları), Cilt:II, E.Ü.Z.F. Yayınları:226,E.Ü. Matbaası, Bornova, İzmir.

Orçun, E., 1980. Ağaçlandırma Tekniği, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, No: 300 Bornova, İzmir.

Önder, S., 1990. Konya Kenti Yerleşim Merkezindeki Odunsu Bitkiler Üzerinde Araştırmalar, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), İzmir.

Özdamar, K., 2004. Paket Programlar İle İstatistiksel veri Analizi I, Genişletilmiş 5.Basım Kaan Kitabevi. ISBN:9756787104 Eskişehir.

Özmutaf , N.M., 2005. Su Ürünleri Sektöründe Yer Alan İşletmelerde, Çalışanların Kendini Gerçekleştirme Düzeyleri: Çok Değişkenli İstatistiksel Bir Yaklaşım. Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi Cilt:22 Sayı(3-4) sf:415-418 2005.

- Öztan, Y., 1966.** Marmara Bölgesi Yeşil Örtüsünün Ağaç ve Çalılarının Tesbiti ile Peyzaj Mimarisi Yönünden Kıymetlendirilmeleri, Tarım Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Yayınlarından Sıra No: 438, Seri No: 24, İstanbul.
- Öztan, Y., Arslan, M., 1992.** “İç Anadolu Bölgesi Ekolojik Koşullarına Uygun Sukkulent (Etili Yapraklı) Bitki Türlerinden Peyzaj Mimarlığı Çalışmalarında Yer Örtücü Olarak Yararlanma Olanakları”, Tisam Basım Sanayi, Ankara.
- Öztan, Y., 1998.** Tasarım Bitkilerinin Peyzaj Mimarlığında Kullanımı ve Uygulama Önerileri Gelişmeler, Türkiye I. Ulusal Süs Bitkileri Kongresi. 6-9 Ekim 1998, sf: 12-18, Yalova.
- Öztürk, M., Seçmen, Ö., 1996.** Bitki Ekolojisi, Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü, Botanik anabilim Dalı, E.Ü. Basım evi, İzmir.
- Pamuk, M., 2005.** Öğrencilerin Öğretim Üyesini Değerlendirmesine Ait Bir Uygulama, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Ekonometri ve İstatistik Dergisi. Sayı:1 sf: 41-59, İstanbul.
- Peuhkuri T., Jokinen, P., 1999.** The Role of Knowledge and Spatial contexts in Biodiversity Policies: a Sociological Perspective, Biodiversity and Conservation 8:133-147.
- Sarıbaş, M., 1998.** Batı Karadeniz Bölgesinde Doğal Olarak Yetişen Odunsu Süs Bitkileri, Türkiye I. Ulusal Süs Bitkileri Kongresi. 6-9 Ekim 1998, sf: 44-50, Yalova.
- Serdaroğlu, S., 1991.** İzmir Kenti İçindeki, Kimi Peyzaj Uygulama Alanlarında Kullanılan Bitki Türlerinin ve Kullanım Biçimlerinin Saptanması Üzerine Araştırmalar, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi (yayınlanmamış), İzmir.

Sögüt, Z., Uzun, G., 1998. “Çukurova Bölgesinde Süs Bitkileri Yetiştiriciliğinin İrdelenmesi’ I. Ulusal Süs Bitkileri Kongresi, 6-9 Ekim 1998, sf: 37-43, Yalova.

Topay M., Kaya, Z., 1998. “Bartın-Amasya Florasındaki Bazı Otsu Süs Bitkilerinin peyzaj dağarlerini saptamışlar ve kentsel mekanlarda kullanım olanakları’ I. Ulusal Süs Bitkileri Kongresi, 6-9 Ekim 1998, sf: 37-43, Yalova.

Titiz S., Çakıroğlu N., Yıldırım T.B., Çakmak S., 2000. Süs Bitkileri Üretim ve Ticaretindeki Gelişmeler, Türkiye Ziraat Mühendisliği 5. Teknik Kongresi, Yayın No:38, Cilt 2, 709-740, Ankara.

Topçu, Ü., Dökmeci, V., 2005. İstanbul’un Değişik Mahallelerinde Kullanıcı Hoşnutluğunun Karşılaştırılması, ITÜ Dergisi/A Mimarlık, Planlama, Tasarım Cilt:4, Sayı:1, 126-134 İstanbul.

Ural, A., Kılıç, İ., 2005. Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS Veri Analizi, Detay Yayıncılık ISBN: 975-8969-17-x 2005 Ankara.

Uzun, G., 1992. Türkiye’de Süs Bitkileri Fidanlığı Üzerine Bir Araştırma, Türkiye I. Ulusal Bahçe Bitkileri Kongresi. II. Cilt s. 623-628. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi İZMİR.

Ürgenç, S., 1992. Ağaç ve Süs Bitkileri Fidanlık ve Yetiştirme Tekniği, Üniversite Yayın No: 3676, Fakülte Yayın No: 418, ISBN 975-404-253-5, İstanbul.

Ürgenç, S., 1998. Genel Plantasyon ve Ağaçlandırma Tekniği, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, Üniversite Yayın No:3997, Fakülte Yayın No: 444, ISBN: 975- 404- 443-0, 2. baskı, İstanbul.

Yaltrık, F., Efe, A., Uzun, A., 1993. İstanbul Adalarının Doğal ve Egzotik Bitki Türleri, İstanbul Adaları İmar ve Kültür Vakfı Yayınları No:1, İstanbul.

Yaltırık, F., Efe, A., Uzun, A., 1997. Tarih Boyunca İstanbul'un Park Bahçe ve Koruları Egzotik Ağaç ve Çalıları, İsfalt Yayını: 4, ISBN: 975-8183-00-1, İstanbul.

Yazgan, M.E., Korkut, A.B., Barış, E., Erkal, S., Yılmaz, R., Erken, K., Gürsan, K., Özyavuz, M., 2005. Süs Bitkileri Üretiminde Gelişmeler, Türkiye Ziraat Mühendisliği VI. Teknik Kongresi, Sf: 589-607, Ankara.

Yıldırım, B.T., Gencer, G., Sarısoy, S. Ç., 1999. Bitki Materyalinin Kent İçi Çevre Sorunlarının Çözümüne Olumlu Katkıları, Kent Yönetimi İnsan ve Çevre Sorunları Sempozyumu, Cilt 1, sf: 160-168, İstanbul.

Yıldırım, T.B., 2002. Yaya ve Taşıt Güvenliği Açısından Yollarda Bitkisel Tasarım, Uluslararası 1. Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi Bildiriler Kitabı, 8-12 Mayıs 2002, sf.49-55 Ankara.

Yılmaz, R., 1999. Otoyol Peyzaj Planlamasında Kullanılmaya Uygun Bazı Doğal Otsu ve Odunsu Bitkilerin Otoyol ve Fidanlık Koşullarında Yetiştirilme Olanakları Üzerinde Araştırmalar, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı [yayınlanmamış], İzmir.

Yılmaz, R., 2000. Süs Bitkilerinde Fidanlık Tekniği, Trakya Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yüksek Lisans Basılmamış Ders Notları. Tekirdağ.

Yılmaz, S., Zengin, M., 2003. Erzurum Kent Halkının Süs Bitkilerine Olan Talebinin Belirlenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Seri:A Sayı:1, ISSN: 1302-7085, sf: 29-42

Yılmaz, S., Öz, I.S., 2004. Erzurum Kentinde Hava Kirliliğine Karşı Halkın Duyarlılığının Belirlenmesi, Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi Sayı:17(2), sf:199-206 Antalya.

Yılmaz, H., Irmak, M.A., 2004. Erzurum Kenti Açık-Yeşil Alanlarında Kullanılan Bitki Materyalinin Değerlendirilmesi, Ekoloji Dergisi 13, 52, 9-16 2004.

Yılmaz, R., Korkut, A., Yetim, L., Özyavuz, M., 2005. Tekirdağ ve Çevresinde Yetişen Doğal ve Egzotik Ağaç ve Çalı türlerinin Envanteri, TÜBAP -378 (Trakya Üniversitesi Araştırma Fonu Araştırma Projesi) Tekirdağ Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Tekirdağ.

Yılmaz, H., Turgut, H., Demircan, N., 2006. Erzurum Kent Halkının Hobi Bahçesi Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Seri: A Sayı: 1 Sf:96-110 İsparta.

Yılmaz, R., 2006. Tekirdağ Halkının Tasarım Bitkilerine Olan Talebinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma, Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi 2006 3 (1) sf.71-80 Edirne.

Yılmaz, R., Korkut, A., Yetim, L., Özyavuz, M., 2006. Açık-Kapalı Mekan Süs Bitkileri Fidanlık Tesisi (Dpt / Tüba – 435), sf:68.

EDİRNE KENT HALKININ TASARIM BİTKİLERİNE OLAN TALEBİNİN
BELİRLENMESİNE YÖNELİK ANKET FORMU

1. Cinsiyetiniz:

- a)Erkek b)Kadın

2.Medeni haliniz:

- a)Evli b) Bekar

3.Yaşınız: .....

- a)0-17 yaş b)17-34 yaş c)35-60 yaş d)60 yaş üzeri

4. Eğitiminiz:

- a)Okur-yazar b) Okuryazar değil c) İlkokul d) Ortaokul
e)Lise f)Yüksekokul g) Üniversite h) Lisansüstü

5. İş Durumunuz:

- a)İşsiz b) İşçi c) Memur d) Emekli e) Öğrenci
f)Özel sektör g)Çiftçi h) Esnaf i) Ev hanımı i).....

6. Ailenizin Aylık Gelir Durumu:

- a) 500 YTL'den az d) 2000-3000 YTLarasında
b) 500 YTL ile 1000 YTL arasında e) 3000-4000 YTL arasında
c) 1000-2000 YTL arasında f) 4000 YTL'den fazla

7.Oturduğunuz ev

- a) Bahçeli apartman b) Çok katlı ve bahçesiz
c) Bahçeli tek veya iki katlı d) Gecekondu

8.Haftalık boş zamanlarınızın süresi ne kadardır?

- a) 30 saatten az b) 30-35 saat arası c) 40 saat ve üzeri d) Boş vaktim yok

9.Boş zamanlarınızı nerede geçiriyorsunuz?

- a) Kahve ve benzeri yerlere giderim b) Evde geçiririm c) Parka giderim
d) Spor yaparım e) Bahçeyle uğraşırım

10.Şehir içinde yada yakın bir mesafede hobi bahçesi tahsis edilse bahçe ile uğraşmak ister misiniz?

- a) Evet b) Hayır

11.Kentinizde bulunan parkların tasarımında kullanılan bitkiler sizin o parkı tercih etmenize sebep oluyor mu?

- a) Evet b) Hayır

12.İlinizde faaliyet gösteren kamu yada özel fidanlıklar mevcut mu?
a) Evet b) Hayır

13.Dış mekan süs bitkilerini nerelerden temin edersiniz?
a) Kamu fidanlıkları b)Özel fidanlıklar
c)Seyyar satıcılar d)Ücretsiz dağıtılan fidanlar

14.Bahçenize dikmek istediğiniz bitkileri satın alırken (ücretleri aynı olmak koşuluyla) hangi tür bitkileri tercih edersiniz?
a) İbrelili ağaç ve ağaçcıklar b) Yaprak döken ağaç ve ağaçcıklar
c) Çalı grupları d) Sarılcı tırmanıcı bitkiler
e) Tek yıllık bitkiler f) Meyve ağaçları

15.Satın aldığınız fidanların ambalajlarının nasıl olmasını tercih edersiniz?
a) Çıplak köklü b)Saksılı c)Tüplü d) Kaplı e) Dikkat etmem

16.Bitkileri genellikle hangi şekilde satın alıyorsunuz?

	Fide	Fidan	Tohum
İbrelili ağaç ve ağaçcıklar			
Yaprak döken ağaç ve ağaçcıklar			
Çalı grupları			
Sarılcı tırmanıcı bitkiler			
Tek yıllık, çok yıllık bitkiler			

17.Bahçeli bir evde özellikle hangi tür bitkileri yetiştirmek istersiniz?
a) Süs bitkileri b) Meyve ağaçları
c) Sebze d) Bahçeyle hiç uğraşmam

18.Yapılan park ve yeşil alan düzenlemelerinde yada bahçenize dikmek istediğiniz bitkilerde tercih ettiğiniz özellikler nelerdir?
a) Çiçek-yaprak-gövde güzelliği b) Meyve güzelliği
c) İlkbahar renklenmesi d) Her zaman yeşil kalması
e) Sonbahar renklenmesi f) Diğer.....

19.Bitkilerin bahçeye getireceği fonksiyonlar nelerdir?
a) Gölge oluşturma b) Gürültüyü önlemeleri
c) Özel alanların gizliliğini sağlama d) Havayı temizlemeleri
e) Rüzgar perdesi oluşturma

20. Çevrenizde gördüğünüz tasarım bitkilerinin formu (şekil) nasıldır?
a) Silindirik form b) Sütunumsu form c) Yayılıcı-dağınık form
d) Yuvarlak-küremsi form e) Piramidal form f) Sarkık form
g) Hiçbir fikrim yok

21. Tasarım bitkilerini tercih ederken tercihinizi belirleyen faktörler nelerdir? (Lütfen her özellik için ayrı ayrı görüşünüzü belirtiniz.)

	Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla
YETİŞME KOŞULLARI BAKIMINDAN					
İklimin uygun olması					
Toprak özellikleri bakımından seçici olmaması					
Bitkinin kolay bulunabilirliği					
Fiyatının uygun olması					
Az bakım istemesi					
Hızlı büyümesi					
GÖRSEL ÖZELLİKLER BAKIMINDAN					
Meyve güzelliği					
Çiçek-yaprak-gövde güzelliği					
Herdemyeşil oluşu					
İlkbahar renklenmesi					
Sonbahar renklenmesi					
FORM(ŞEKİL) ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN					
Silindirik form					
Sütunumsu form					
Yayılcı-dağınık form					
Yuvarlak-küresel form					
Piramidal form					
Sarkık form					
TÜR ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN					
İbrelî ağaç ve ağaçcıklar					
Yaprak döken ağaç ve ağaçcıklar					
Çalı grupları					
Sarılcı tırmanıcı bitkiler					
Tek yıllık bitkiler					
İki yıllık bitkiler					
PLANLAMA VE TASARIM İLKELERİ BAKIMINDAN					
Birleştiriciler					
Vurgulayıcılar					
Tanımlayıcılar					
Belirleyiciler					
Yumuşatıcılar					
Manzara çerçeveleyiciler					
ÇEVRE SORUNLARININ AZALTIYASINDAKİ KATKILARI BAKIMINDAN					
Oksijen üretimi					
Toz ve mikrop tutma					
Gürültünün azaltılması					
Erozyonu önlemesi					
Havayı temizleme					
BAHÇEYE GETİRECEĞİ FONKSİYONLARI BAKIMINDAN					
Gölge oluşturma					
Özel kullanım alanlarının gizliliğini sağlama					
Rüzgar perdesi oluşturma					
Mikroklima etkisi					
Kötü görüntüleri maskeleyme					

ÖZGEÇMİŞ

1975 yılında Keşan'da doğdu. İlk orta ve lise öğrenimini İpsala' da tamamladı. 1996 yılında girdiği Trakya Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümünden 2000 yılında Ziraat Mühendisi ünvanı ile mezun oldu. 2005 yılında Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında yüksek lisans öğrenimine başladı. 2004 yılından itibaren İpsala Belediyesinde Park ve Bahçeler Sorumlusu olarak görev yapmaktadır.